

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Uj év, uj reménység.

Ez elmuló évben mintha felült volna a Világ ormára a Sátán, ez a komor, botor, bitorló Nagyúr s varázsvesszővel kezében mozgatná a hegyek sziklájában, völgyek iszapjában rejtőző erőket: a megalomániát, a rombolás dühét, vérben-fürdő gyilkolás tébolyát. Denevérszárnyával takarja a napot s mind sötétebb lesz az emberek ege a gond, szorongás, félelem fellegeitől s nehezebb lesz az életteher, lassubb a lépés, kevesebb a dal, több a mogorva arc, ökölbe szoritott kéz. Ránk borul az éj, a Halál tüll-takarója s a láthatatlan kéz a szálakat mind sűrűbbre bogozza. Ott vibrál az idegeinkben a bizonytalanság, a szüntelen lüktető kérdés: mi lesz velünk?! A ma kétsége holnapra hitetlenséggé fagy s a rend chaosszá bomlik.

Ezek a sötét, rövid, év-végi napok profétálnak ilyen zordonan. A házak gerincéig csüngnek a fellegek és csepeg a köd, a lelkünk is átfázik tőle. De jön az Ujév s szikrázó déren napsugár táncol. Messzi távlatokba küldjük a szemünket, a felszabadult ég kéken mosolyog ránk, fehér palástot ölt a föld s uj remény gyúl ujjongó szívünkben: uralkodik az Ur, nem adja az ő dicsőségét senkinek. A világ tetején túl, az örök magasságokon áll az ő trónusa, onnan néz le atyai szeme. Látja az örök Tagadás gonosz szellemét, amint mesterkedik, mérgezi az ember ivó vizét s veti hálóját, hogy megfogja az esett lelkeket. Látja s türi egy darabig a pusztulást, romlást, de aztán elégnék találja egyszer az emberek okulására. Megnyitja a hályogos szemeket, megérinti a kősziveket s megállit és visszatérést parancsol. Kiküldi az ő fiait e világba, hogy vezéreljék ezt az Ő akarata szerint. Adja az Ő tanácsát és Lelkének világosságát szolgálóknak s a szenvedés vaskéjével feltört szivekbe uj magot szór: a megértés, békesség, szeretet magvait.

Él a reménység bennünk, hogy az uj esztendőben Egyházkerületűnkre és gyülekezeteinkre is uj és boldogabb korszak virrad. Mózes 80 éves volt, mikor az ő népét kivezette a szolgaságnak házából. A mi vezérünk is 80 esztendő, kit Isten akaratából most emelünk harmadszor a vezéri paizsra, hogy vezessen bennünket a Krisztus örök ösvényein, az igazság, jószág, szeretet és atyai dorgálás intéseivel.

Óh add Uramisten, hogy a reménység váljék valósággá!

Boruzs Lajos.

Gondolatok az új esztendőre.

Az 1939. év ősze a romániai magyarság egyházi életében szokatlanul mozgalmás volt. Három magyar felekezet kormányzó szervezetei négy közgyűlést tartottak a közelmúltban gazdag tárgyszorozattal. Ennek pontjai egységesen mutatták a magyar egyházak gondjait, bajait: iskolaügy, kongrua, tanítók, tanárok államsegélye, szórványügy, a belmisszió gyakorlásának nehézségei s nem utolsó helyen a reformok.

Éppen az Erdélyi Református Egyházkerület tett elhatározó lépést a reformok terén, amikor szabályzatot alkotott a lelkeszi állások beosztására, az ezzel kapcsolatos minősítésre és a lelkeszi elhelyezésre nézve. Ez a kerületi szabályzat remélhetőleg véget vet, annak a sok-sok zavart keltő és lehetetlen állapotnak, amelybe lelkeszeink és egyházközségeink jutottak az elavult lelkeszválasztási rendszerünkkel és a lelkesz és gyülekezet között elég gyakran támadt konfliktusok miatt. Miután a szabályzat a közeljövőben alkalmazást nyer már, a két egyházkerület közötti viszonyosságra tekintettel, helyénvalónak tartanám e lap hasábjain annak részletes ismertetését, hogy közismertté váljon a szabályzat.

Nem szabad megkövesítenünk sem az alkotmányunkat, sem az igazgatási rendszerünket. A tisztviselők sok fegyelmi ügye a gyülekezetek és egyháztanácsok ellenállása az igazgatási ténykedésekkel szemben, mind arra vezethetők vissza, hogy sem az alkotmányunk, sem az igazgatási rendszerünk nem alkalmazkodik a világháború utáni idők szelleméhez, az új társadalomhoz és az új emberhez. Az erdélyi testvéregyházkerületnek volt bátorsága ezt megállapítani s alkalmazni a legsürgősebb rendszabályt.

Ha akarnók sem tudnók magunkat kivonni a történelmi idők nagy átalakító erői alól. Éppen napjainkban gyorsította meg ütemét a történelem átalakító munkája. Világnézetek állanak egyházaink kapui előtt. Olyan világnézetek, amelyeknek az egyházi étellel szemben meg vannak az átalakító, sőt megsemmisítő tanai. Belső gyengeségünk mellett most már ezen új elméletek földrajzi közelsége is segítségére jön a destrukciónak és hatványozza a mulasztások káros eredményeit.

Tudomásul kell vennünk azt, hogy az *egyházi tisztség ma nem lehet egyszerű állás és kenyérkereső eszköz, hanem hivatás!* Társadalmunknak fel kell kutatnia s irányítani a tradíciók és az egyéni tulajdonságok révén hivatott ifjainkat a lelkeszi, a tanítói pálya, vagy más egyházi köztisztség felé. Közép- és felső iskoláinkon, a hivatottságot illetően, kiméletlenül kell működnie a rostának.

Üres templomaink, meghasonlott gyülekezeteink, a bomló fegyelem mind arra vezethetők vissza, hogy sok sok alkalmatlan tisztviselőink van a gyülekezetekben, akik nem tudnak felemelkedni hivatásuk magaslatára s még a legegyszerűbb közigazgatási teendőiket is elhanyagolják.

Érthető és természetes az, hogy a gyülekezetek az ilyen tisztviselőket nem türik el. Gyülekezeteinkben nagyfokú megértés és meglátás tapasztalható. Nézzük csak azt a lendületet, amivel csodákat művel népünk a dolgozó lelkésze oldalán. A szinte semmiből kiemelkedő templomok, iskolák, összegyűlő milliós adományok mind a népünket jól vezető lelkészekre mutatnak.

De reámutatnak a semmittevésnek siralmas jelenségeire is a néma, hallgató gyülekezeteinknek egész sora.

Ennek azonban véget kell már vetnünk. *A zsinati tisztújításunk megtörtént.* Sürgetnünk kell a zsinat összehívását, hogy napirendre tűzhessük az égetően sürgős reformok és rendszabályok megtárgyalását. A fegyelem felbomlásának tünetei nem mulnak, sőt napirenden vannak. Látjuk és érezzük a baj okát. A legtöbb helyen visszaélnék szabadelvű alkotmányunkból folyó jogokkal és szabadsággal.

Miután gyülekezeteink egy részében az egyéni és testületi szabadság már tulkapásokba ment át, várjuk és kívánjuk a zsinati törvényhozástól a megszorító rendszabályokat.

Iskoláink és iskolás gyülekezeteink az eddiginél nagyobb figyelemben részesültek az egyházak közgyűléseiben. És valóban meg is érdemlik ezt. Csak az elismerés hangján lehet ezekről megemlékezni. Az az igyekezet, összefogás, erőnfelüli áldozatkészség, amit felekezeti iskoláink létesítése, fenntartása érdekében népünk, nem egyszer száz lelkes gyülekezetek kifejtettek, az egyháztörténelem és népünk kulturális erőifejtéseinek hőskorába illő vállalkozások. Iskolaügyekben munkások és kisembereink hozzák aránylag a legnagyobb anyagi áldozatokat.

A gyermek a parochia, az iskola légkörében nő fel. A nevelés alapja a vallásosság. Fiatallélekét a vallásos érzés hatja át. Iskolai haladása, életének jövő kialakulása az iskolától, az egyháztól függ. A szülő párhuzamosan alkalmazkodik az egyházi rendhez, a gyermeke jövője miatt, de azért is, mert gyermekében látja egyházának áldásos munkáját.

Ime a lelki kert, amiben eredményesen dolgozhatunk. Még az egyházi fegyelmezést is ki lehet termelni ebből.

Az egyházi látogatások során ne mulasszuk el soha azt, hogy megvizsgáljuk gyülekezeteink egyházi gazdálkodásán felül népünk

másirányu gazdasági tevékenységét is (ipar, kereskedelem, szövetkezetek stb.) Kell pedig ezt tennünk azért, mert a lelki élet elsőrendűségén felül közismert ma a lelki és gazdasági jólét közötti összefüggés. Ne mulasszuk el soha hirdetni népünknek a gazdasági önsegélyt és a legnagyobbfoku összetartást gazdasági életünkben. A gazdaságilag jól megszervezett és működő gyülekezet jóléte besugározza az egyházi intézményeket is.

A nyáron végzett egyházi látogatások, a falusi gyülekezetekben célt tévesztettek. A mezei munka lefoglalja népünknek még pihenő óráit is. Az emberek szeme, gondja a mezőn, a termésen van. Üres a falu, a templom, az iskola. Az egyházi tanácsosok fáradtak és rendszerint az egyházi pénztár is üres, ami önérzetes népünkben magyarázkodásra ad okot. És végeredményében ilyen a látogatás mérlege. Viszont az őszi, még inkább a téli látogatás alkalmat adna az ilyen alkalmakkor kívánatos, ünnepélyes és népes találkozásokra s megnyilatkozásokra. Télen a falu figyelmét és munkáját már kevésbé vonja el mezei munka s azt inkább fordíthatja egyháza felé.

Miután e látogatások az egyházi kormányzat ténykedései, az eziránti tiszteletet emelnők azzal, ha a látogatókat, legalább a parochián, némi ünnepélyességgel fogadná, főleg az ifjuság. Ebben is van fegyelmezési eszköz.

Dr Szatmáry Lajos, cm. gondnok.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Nagysurányi Surányi Lajos ny. lelkipásztor, volt szalárdi lelkész és egyházmegyei tanácsbíró 1939 dec. 5-én Debrecenben, békességgel viselt súlyos szenvedés után, életének 85-ik évében visszaadta lelkét Annak, akitől vette azt s Akit életében tiszta szívvel és alázatos odaadással szolgált. 52 évig teljesítette a szent szolgálatot és mind az 52 évet a szalárdi gyülekezetben töltötte el. Végtisztességtétele december 8-án volt Debrecenben, melynek végeztével az elhunyt végakaratóból, földi porsátorát Bécsbe szállították az ottani krematóriumba elhamvasztás végett. Testvérei, unokaöccsei, hugai, sógornője gyászolják. Hisszük, hogy az Ur, kit dicsőített, most megdicsőíti őt.

Juhász Károly a nagyváradi ref. egyház egyik orgonista énekevezére 1939 dec. hó 2-án életének 76-ik évében csöndesen elhunyt. Több mint egy félszázadon át szolgált egyházát, előbb mint szalontai (1883—1887), majd mint kisujszállási (1887—1892) segéd, végül mint nagyváradi rendes kántor. Művészi orgona játéka, nagy zene tudása valóságos tekintélyé tette eme földön, úgy hogy a biharmegyei egyházak új orgonáinak átvételére, kipróbálására rendszerint őt kérték föl. A zsoltárok és dicséreték, elhaltak az öreg kántor ajakán, de Isten új éneket adott szájába, a kegyelem zsoltárának dicséretét. Legyen áldott emlékezete.

HIREK

Lelkészbeiktatások. A kisbábonyi református gyülekezet múlt hó 17-én iktatta be hivatalába új lelkipásztorát: Horváth Pált. A beiktatási szertartást, mint esperesi megbizott: Kürthy Károly halmi-i lelkész, e.-m.-i tanácsbíró végezte, aki Ezékiel próféciája III. részének 17—19. versei alapján intézett alkalmi beszédet az új lelkipásztorhoz, aki meg az Apostolok cselekedeteiről írott könyv II-ik részének 4. verse alapján tartotta meg beköszönő beszédét. Az istentisztelet után tartott presbiteri gyűlés keretében szintén Kürthy Károly üdvözölte az új lelkész, átadván neki az egyház pecsétjét. Rajta kívül üdvözlő beszédeket mondtak még: Rajz Erzsébet tanítónő, Apai Pál presbyter és a nőszövetség részéről Varga Kálmáné. Délután vallásos ünnepély volt a templomban, melynek keretében Szabad Károly kolozsvári hittanhallgató látta el a lelkesi szolgálatot.

*

Vasárnap, ó-év utolsó napján iktatták be Nagyszántó község újonnan megválasztott lelkészét, Eszenyei Béla, volt nagyváradi segédlelkészt. A kora reggeli órákban két gépkocsival indultak el Nagyváradról a fiatal lelkész, Kiss Károly egyházmegyei tanácsbíró, aki Vadai Béla esperes helyett a beiktatást végezte, valamint igen sokan az ifjú lelkész tisztelői közül. A község határában a község lelkes igazgató-tanítója, Czeglédi Sándor fogadta az érkező vendégeket nagyobb küldöttség élén. Ott álltak az út mentén a fiatal lovaslegények is sugárzó büszkeséggel. Örömmel és boldog meglepéssel, bizó reménységgel köszöntötték az ifjú lelkészt, aki ediggi munkásságával ígéretét nyújtja annak, hogy nagyszántói működése is az egyház és a község fejlődését fogja elősegíteni. A lelkész-lak előtt Gáti Sándor gondnok köszöntötte a presbitérium élén az érkező vendégeket és biztosította az új lelkészt, hogy amint megválasztása is egyhanguan történt, további működésében is maga mellett fogja találni az egész gyülekezetet, hogy építhessenek, a lelkek között a békességet és a szeretet tegyék uralkodóvá. Tíz óra után kezdődött meg az ünnepélyes istentisztelet, amikor is az egész község lakossága felvonult a templomba. Az ének elhangzása után Kiss Károly váradvelencei lelkész, esperesi kiküldött mondotta el a beiktató beszédét. A gyülekezet és az új lelkész figyelmébe ajánlotta, hogy csak az egyetértéssel végzett munka vezethet sikerre és szereshet dicsőséget Istennek. Ezután Eszenyei Béla mély gondolatokat visszatükröző beköszönő beszédében a mulandóságról beszélt, a tovatünő évekről és kifejtette, hogy csak az Istentől való örökkévalóság, aki

nemzeteknek, népeknek, embereknek kijelöli utját és sorsát. A lelkipásztori szolgálatról szólva, ígéretet tett, hogy nemcsak szavakkal, tettekkel kíván a gyülekezet pásztora lenni, hanem egész életével is. A diszpresbiteri ülésen Kádár Ernő beszolgáló lelkész üdvözölte Eszenyei Bélát. Délben közebed volt. Az első felköszöntőt Kiss Károly lelkész mondotta II. Károly királyra. A görögkatholikus főesperes beszédében a gyülekezet és a lelkipásztor közötti kapcsolatok fontosságát emelte ki, majd lelkipásztor társára és a nagyszántói reformátusokra üritette poharát. Délután 4 órakor az istentiszteleten Molnár Zoltán hegyközkovácsi-i lelkész hirdette az igét.

Lelkészmeghívás. Az atyai gyülekezet Sáfár Imre nyugalmomba vonulásával megüresedett lelkészi állásra egyhangulag Vargha Béla nagykarolyi s. lelkészt hívta meg.

18-ik szószerkét állította fel a budapesti ref. egyház. De nem fából, kőből, mint a többi, hanem papirosból és betűből. Mert ez a 18-ik szószerk nem más, mint az egyházközség heti lapja: a Református Élet, amit ezután minden református családnak, illetve hívőnek megküldenek, aki az egyház fenntartásához hozzájárul. A lapért a budapesti hívek nem előfizetést fizetnek, hanem »egyházi sajtójárulékot«, amit az egyházi adóval szednek be és ami progresszív, azaz a kisebb adót fizető kevesebbet, a nagyobb adótfizető többet fizet, de úgy, hogy az átlag évi 30—80 fillérért kapja a lapot. A vidékiek eddigi előfizetését pedig leszállították, mivel most már sokkal nagyobb példányszámban jelenik meg és így aránylag sokkal olcsóbb. Ezzel a lap alakja is megváltozott, mert áttértek a rotációs papirosra, úgy, hogy egész tekintélyes napi lap hatását teszi azzal a reménységgel, hogy valóra válik a régi álom: a református napilap.

Brunner Emil: Jézus példázatai címen jelent meg Geréb Pál lelkész fordításában Brunner Emilnek »Saat und Frucht« című, Jézus tíz példázatáról szóló prédikációs könyve az Ifju Erdély kiadásában. Az értékes könyvecske éppen a mai zavaros időkben nagyon sok fogalmat és gondolatot tisztáz előttünk. Ára 25 lei, megrendelhető a Püspöki Hivatalnál.

Közöljük a lelkész urakkal, a bibliaterjesztő társulat az eddigi 15 leis Ujszövetség árát 20 leire, a 20 leis árát pedig 25 leire emelte. Kérjük ezt tudomásul és az értékesítésnél figyelembe venni, mert nincs kizárva annak lehetősége, hogy a többi Bibliák árát is emelni fogják.

SZERESZTŐI ÜZENET.

Az új esztendőben Isten gazdag áldását kérjük lapunk munkatársaira, olvasóira és szeretteikre, valamint minden gyülekezetünkre és egész egyházkerületünkre.

Dr Sz. L. A cikk ügyében majd levélben válaszolok.

H. I. Sz.—r. Várom a sorozat folytatását. — L. K. Sz.—r. Sajnos, csak későn tudtam sort keríteni rá, de hasonlót máskor is szívesen veszek és hozok. — Sz. G. K.—g. A cikket végének kissé homályossága miatt átírással visszaküldöm.

| Hivatalos rész |

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

8690—1939-II. sz KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Ismételten előfordult, hogy az ellenőrző közegek nem találták helyén a tanítót s nem tudták megállapítani, hogy szabályszerűen szabadsága van-e.

Felhívom az illetékesek figyelmét a szolgálati pragmatika 151. §-ra:

»Ha a tanító családi okból vagy egyéb méltánylást érdemlő és halasztást nem tűrő címen kér nyolc napnál rövidebb időre szabadságot, akkor a szabadságra az engedélyt az iskolaszéki elnök adja meg.«

Ezt az engedélyt azonban a tanítóknak előzetesen írásban kell kérniük s az iskolaszéki elnöknek hivatalos szám alatt írásban kell kiadnia, hogy az esetleges jelentkező ellenőrző közegnek bemutatható legyen.

Az ekként szabadságolt tanító helyettesítéséről gondoskodni kell, még pedig a két vagy több tanítós iskolánál a tanítótestület többi tagjai tartoznak helyettesíteni esetleg alternatív tanítással, egytanítós iskolánál pedig a lelkész vagy más megfelelő személy.

Semmi esetre sem engedhető meg, hogy a szabadságon távollévő tanító osztálya az előadások idején tanítás és felügyelet nélkül maradjon.

Nyolc napnál hosszabb szabadság esetén, amellyel, hogy a legszigorúbban kell alkalmazkodni a szolgálati pragmatika 153. és következő §§-hoz, a megyei inspektorátus útján, a minisztériumnál is be kell jelenteni a szabadságolás tényét (Mot. szab. 42. fejelet) és a helyettesítés módját, leghelyesebben a püspöki hivatalon keresztül, jelen körrendeletre való hivatkozással.

Egy hónapnál hosszabb szabadság esetén a helyettesítéssel okleveles egyént kell megbízni s annak szabályszerűen autorizációért kell folyamodnia.

Katonai szolgálat esetén való helyettesítésekről a hivatalos lap folyó évi 133. old. 2140—1939. a. intézkedtem.

Oradea—Nagyvárad, 1939 december 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

8640—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak.* Az erdélyi egyházkerületbeli nőszövetségek évek óta menzát tartanak fenn, szegénysorsu ref. főiskolai hallgatók részére. Mostanáig nem tettek különbséget erdélyi és királyhágómelléki származású ifjak közt, de a jelen viszonyok mellett az ifjak ebédrel való

ellátása olyan nehézségekbe ütközik, hogy kénytelenek támogatásért a mi nősövetségünkhez is fordulni.

Kérem azért a lelkész urakat, hívják fel a vezetésük alatt álló belmissziói alakulatok figyelmét a kolozsvári ref. menza jótékony-ságára, amellyel 6 királyhágómelléki ifjút, köztük 5 teológust támogat ingyen ebéddel, egyenkint legkevesebb 3.600 értékben s kérjék fel ezeket az alakulatokat, hogy a jótékonyagra szánt összegek felhasználásánál a lehetőség szerint áldozzanak erre a célra s adományukat küldjék el Török Bálintné urnő, a ref. menza elnöke címére, Cluj, Str. Regală No. 16. — Oradea—Nagyvárad, 1939 dec. 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

9036—1939-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nyilvánossági jog nélküli elemi iskolának.* Legkésőbb folyó hó 20-ig be kell adni a püspöki hivatalhoz a nyilvánossági jogért való kérést, a Mot. szabályzat 89. fej. alapján. A kérvény szövege az 1938. évi hiv. lap 10. old.-on található. Mellékletek u.-o. 2—13. sz. alatt. A 7. sz. mellékletet ki kell egészíteni a következőkkel: în condițiunile art. 3 pct. 3 c al Regulamentului pt. funcționarea Comisariatului general pt. minorități și art. 3 Jurnalul Cons. de Min. 1750 bis 1938.

Az érdekelt iskolák nyilvántartásom szerint a következők: Hosszmező, Dobra, Egri, Dobrácsapáti, Batiz, Berend, Szamosdara, Géres, Halmi, Hirip, Józsefháza, Sárköz—Sárközujlak, Kakszentmárton, Sándorhomok, Szatmárpálfalva, Kispeléske, Pettyén, Kőszegremete, Szinérváralja, Tamásváralja, Belényes, Hegyközcsatár, Nyüved, Nyüved-Kügypuszta, Hegyközpályi, Hegyközszáldobágy, Hegyközszentmiklós, Kisszántó, Biharszentjános, Siter, Mezőtelegd, Pusztajlak, Belényesujlak, Örvénd, Vajda, Hegyközujlak.

Ha valamelyik nyilvánossági jog nélküli iskola ebből a kimutatásból hiányzik, forduljon felvilágosításért a püspöki hivatalhoz. Oradea—Nagyvárad, 1940 január 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

9114—1939-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az új elemi iskolai törvény 124. fejezete osztályismétléssel sújtja azokat a VII. o. tanulókat, akik nem jelentkeznek végvizsgálatra (examen de absolvire), a szülőket (gyámokat) pedig 500 Lei pénzbírsággal. A 126. fej. értelmében ez a kötelezettség kiterjed a felekezeti iskolába járó VII. o.-s gyermekekre is. Ugyanez a fejezet kimondja, hogy az olyan felekezeti iskolákkal szemben, amelyek nem viszik végzett VII. o. növendékeiket végvizsgálatra, a Mot-ban előirt büntetéseket alkalmazza.

Jó előre figyelmeztetem erre az intézkedésre az összes érdekeltet. Ismételten hangsúlyozom, hogy felekezeti oktatásunk nagy érdekének látom a végvizsgálat letételét. Ismételten köteleztem tanítóinkat arra, hogy a végzett VII. o. növendékeiket vigyék végvizsgálatra. Jelen körlevelemben újból elrendelem, hogy minden tanítónk a leg gondosabban készítse elő VII. o. növendékeit a végvizsgálatra s velük a kijelölt helyen és időben jelenjék meg. Minden mulasztásért, amit ezen a téren tapasztalni fogok, a mulasztásért

felelősek ellen a törvény teljes szigorával fogok eljárni. Oradea—Nagyvárad, 1940 január 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

8995—1939. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi, lelkészi hivatalnak, tiszt., s.-lelkész és lévita a. a.-nak.* Tudomásul vétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a vallás és művészetügyi miniszter ur 53814—1939. sz. leirata mellékleteként megküldötte hivatalomnak a C. F. R. igazgatóságának az 50 százalékos vasuti kedvezményes igazolványoknak 1940 április hó 1-től leendő érvényesítésére vonatkozó utasítását.

Ez utasítás értelmében felhívom mindazokat, akik a kedvezményes utazási igazolványt 1940 április 1-től érvényesíteni akarják. közölnék forduló postával a következő adatokat hivatalommal:

1. C. F. R. igazolványuk száma. 2. I—II—III. osztály. 3. Vezeték és keresztnév. 4. Fokozat (lelk., s.-lelkész, lévita.) 5. Község, megye. 6. Feleség neve. 7. Gyermekek neve (21 év.) 8. Gyermekek szül. ideje (év, hó, nap.) 9. Kinevezési okirat sz.

Fenti adatok beküldése után a C. F. R. igazgatósága a régi carnetek kiegészítésére pótlapokat bocsát rendelkezésünkre, melyet a betelt igazolványokba kell beragasztani. A pótlapok ára 5 lei lesz, melyet hivatalom előlegez.

Az igazolványoknak 1940 jan. 1-től március 31-ig való érvényesítésére kiadott rendelkezésem változatlan. (Lásd a Hiv. lap 1939 dec. 20. megjelent 36. sz. 8706—1939. sz. rendeletet.)

Végül közlöm, hogy a fenti adatoknak 1940 január 15-ig be nem érkezése esetén a felelősséget az illetők vállalják. — Nagyvárad, 1940 január 2. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

7805—1939.-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nagytiszteletű Esperesi, Lelkészi Hivatalnak. Tekintetes Középiskolák Tanárainak, felekezeti iskolák tanítóinak és az egyházközségek Énekvezéreinek.* Tudomásvétel és alkalmazkodás végett közlöm az érdekeltekkel a Vallásügyi Minisztériumnak alábbi megkeresését eredeti szövegben és szószerinti fordításban:

»Ministerul Cultelor și Artelor. Direcțiunea Contabilității. Nr. 46.580—1939. Prea Sfințitului Episcop al bis. reformate din Cluj. Pentru aducerea la îndeplinire a Deciziei comunicată de Ministerul Organizării Frontului Renașterii Naționale prin adresa Nr. 143/46580-1939. anexată în copie, avem onoare a Vă ruga, să binevoiiți a lua măsurile ca personalul pedinte de această autoritate să înainteze, în S. S. Voastră o declarație, conform modelului de mai jos, la care urmează a fi anexată fișa respectivă. Ministru, Indescifrabil. Director General, Indescifrabil.

DECLARAȚIUNE.

Subsemnatul.....
de profesiune
domiciliat în.....

declar următoarele:

A) Dacă a solicitat sau nu înscrierea în F. R. N.

(Se va arăta dacă cererea a fost individuală sau a semnat o

50% din venitul...

cerere colectivă de înscriere, deasemeni cui și la ce dată s'a pre-dat cererea.)

.....
 B) Dacă a cerut înscrierea în Garda Națională a F. R. N.
 (Se va indica Nr. și data cererii, dacă cererea i-a fost admisă
 cu arătarea aprobării.)

.....
 C) Dacă împărtășește cu sinceritate idealurile superioare ale F. R. N.

.....
 D) Dacă a făcut vre-o faptă contrarie ideologiei Frontului.

.....
 Data

Semnătura

Se va arăta funcțiunea ce îndeplinește, gradul și institutia unde funcționează, iar la punctele A. B. să se formuleze răspunsul corespunzător situației persoanei, care face declarația afirmativ cu toate datele cerute sau negativ, în cazul când nu a cerut până acum înscrierea ca membru a F. R. N. sau ca membru în Garda Națională.

Copie după adresa Ministerului Organizării Frontului Renașterii Naționale Nr. 143—1939.

Domnule Ministru,

În programul Frontului Renașterii Naționale prevăzându-se între altele și îndeplinirea condițiunei de membru al Frontului pentru numiri în funcțiunile publice este, cred, necesar ca să se știe dacă și actualii funcționari îndeplinesc această condițiune. În acest scop, am onoare a Vă ruga să binevoiți a dispune ca să se completeze fișa tuturor funcționarilor din serviciile centrale și exterioare ale acestui Departament, precum și cei ai Regiilor Caselor Autonome și instituțiilor de drept public sau privat, al căror buget este supus controlului Statului exercitat de Departamentul Dvs. cu următoarele date: — Dacă a solicitat sau nu înscrierea ca membru în F. R. N. — Dacă a solicitat sau nu înscrierea în Garda Națională a F. R. N. — Dacă împărtășește cu sinceritate idealurile superioare ale F. R. N. — Dacă a făcut vre o faptă contrarie ideologiei Frontului. Evident această operațiune implicând o serioasă verificare, mai ales a ultimelor două mențiuni.

Cu onoare vă rog să binevoiți a dispune ca această verificare să se facă cu scrupulozitate contribuindu-se astfel la operațiunea recunoașterii ca membri ai F. R. N. a funcționarilor acelu Departament.

Sănătate.

Ministru (ss) *Const. Giurăscu.*

Vallás- és művészetügyi minisztérium. Számfejtő igazgatósága.

46580—1939. sz.

1939. nov. 17.

Főtiszteletü református Püspök urnak

Kolozsvárt.

A nemzeti újjászületés frontja szervezésének minisztériuma által kiadott és másolatban csatolt 143—46580—1939. sz. határozatá-

nak végrehajtása céljából van szerencsénk megkérni, méltóztassék intézkedni, hogy a hatóságától függő személyzet terjessze fel Püspök úr útján az itt mellékelte minta szerint kiállítandó nyilatkozatot, mely az illetőnek személyi táblázatához csatolandó. Aláírások.

DEKLARÁCIÓ.

Alulírott
 foglalkozásom:.....
 lakóhelyem:.....

a következőket nyilvánítom ki:

A) Kérte vagy nem a N. U. F.-ba való beírását?
 (Itt kimutatandó, hogy a kérés egyéni volt-e, vagy közös kérés íratott alá, valamint, hogy kinek és mikor adatott át a kérés.)

B) Kérte-e a beírását a N. U. F. nemzeti gárdájába?
 (Itt kimutatandó a kérés keltezése és ha a kérés elfogadtatott, a jóváhagyás száma)

C) Öszintén osztozik-e a N. U. F. magas céljaiban?

D) Elkövetett-e a front ideológiájával ellentétben álló cselekedetet?

Kelkezés.....

Aláírás

Az arcvonalba való belépés biztosítja az állampolgársági jogok összességét, ezért a nyilatkozatot pontosan ki kell tölteni és 1940 január 10-ig fel kell terjeszteni az Esperesekhez és az esperes urak az összesítő kimutatások kapcsán felterjesztik a Nyilatkozatokat a Püspöki Hivatalba,

Az elintézés megkönnyítése végett közreadunk egy mintát, melynek alapján mindenki maga állíthatja ki nyilatkozatát:

DECLARAȚIUNE.

Subsemnatul Eszenyei Béla de profesiune ref. (profesor, invățător, cantor, etc.) domiciliat în comuna Santăul Mare (Satu-Mare liceul ref.) județul Bihor

declar următoarele:

A) Am solicitat înscrierea în F. R. N. prin cerere individuală, (prin semnarea cererei colective) laziua..... luna anul 1939. cererea de înscriere s'a predat primăriei comunale (D-lui notar al comunei).

B) Înscrierea în Garda Națională a F. R. N. n'am solicitat-o (am solicitat-o).

C) Împărtășesc cu sinceritate idealurile superioare ale F. R. N.

D) N'am făcut nici o faptă contrarie ideologiei Frontului.

Data: Santăul Mare, la.....1940.

Eszenyei Béla, preot ref.

Oradea—Nagyvárad, 1940 január 3. Atyafiságos szeretettel:
 Sulyok István, püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.		Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.
---	--	--

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levél-papír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyző-könyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

*Miklós Balint
Lett. Form. 1911
Közvetítés*

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A Szentírás esztendeje.

Ezt a sok reménységgel és még több aggodalommal megkezdettt évet többféle névvel nevezhetjük el, aszerint, hogy ki milyen érzésekkel és gondolatokkal tekint felé és kit milyen várakozások töltenek el, vagy ki milyen feladatokat lát benne magára és a közösségekre nézve. Az egyik ember háboru, a másik béke esztendejének tartja. Van, aki reménységek, és aki csalódások évének számitja. Vannak, akik a tehetetlenség érzésével tunya tétlenség és meddő eredménytelenség évének és vannak, akik nagy lehetőségek s egyszersmind nagy feladatok esztendejének hiszik.

Mi nem bocsátkozhatunk hiábavaló találgatásokba. Az esztendőtől magától nem remélünk semmit, hanem mindent az idő Urától, ki előtt »ezer esztendő is annyi, mint a tegnapi nap« s ezért nem is tekintünk csüggedten felé, hanem hívő lélekkel bizunk a mi Istenünkben, aki nem azért a mienk, mert mi választottuk magunknak, hanem, mert Ő választott magának bennünket. Épen azért mi is az esztendőben kötelességeket, feladatokat látunk, melyeket a mi Urunk szab élénk ebben az esztendőben is. E kötelességek között, mint mindig, most is az a legelső, hogy szavára, Igéjére hallgassunk és figyelmezzünk. Sőt ebben az esztendőben mi, magyar reformátusok, jobban, mint a többi esztendőben.

Mert ez az esztendő nekünk a Szentírás esztendeje.

Ez év aug. 10-én lesz 350 esztendeje, hogy a ma is használt bibliafordítás: »az istenes vén ember«: Károli Gáspár bibliájának első példányai kikerültek a nyomdából. 350 esztendeje, hogy általa Isten az ő igéjével megajándékozta és megáldotta nemzetünket és egyházunkat. Háromszázötven esztendő óta táplálja lelkünket és irányítja vele életünket az ősök nemzedékeinek hosszú során keresztül és ezzel táplálja ma is.

Ezt az esztendőt tehát Isten e nagy áldásáért való esztendéjévé kell tennünk. Ünnepi, jubileumi esztendővé avatnunk, de nem szokásos, külsőségekben megnyilvánuló ünneppé, hanem a lelkekben maradandó hatásokat keltő és el nem muló nyomokat hagyó ünneppé. Az alkalmak egész sorát kell megkeresnünk és felhasz-

nálnunk, hogy megérezzük és megéreztesük azt a kegyelmet, melyet a Bibliában nyertünk Istentől és melyet épen ebben a magyar Igében közölt velünk.

A kerületi Lelkészerkezet megadta már az első utmutatást határozatával, mely szerint a Bibliának egyházunkra és népünkre gyakorolt hatását tűzte ki feldolgozandó évi tétel gyanánt. Jóleső örömmel állapítottuk meg később, hogy az ORLE is hasonló tárgyú tétélekkel akarja emlékezetessé tenni e nagy évfordulót. Sőt nemrég vettük a hirt, hogy a magyarországi Kálvin János Társaság és a Kálvin Szövetség e hó 17-én és 18-án ez alkalomból »A Szentírás és a magyar élet« címmel tartja konferenciáját.

Mi még szélesebb körben és minden gyülekezetünk minden alakulatában emlékezzünk meg e nagy eseményről. Tegyük egy napot és pedig minden egyházközségben egy ugyanazon napot a biblia vasárnapjává. Ez a nap legyen hálaadás napja, amikor minden templomban erről szóljon az igehirdetés, délután pedig alkalmi ünnepélyen ismertessük részletesen a vizsolyi bibliának és fordítójának történetét. A befolyó perselypénzt fordítsuk a bibliának a szórványokban és más szegények között ingyenes terjesztésére.

Ezen kívül az egyes szövetségekben emlékezzünk meg egy-egy biblia órán, vagy akár több alkalommal is e nagy eseményről. De tegyük ezt a különböző — akár megyei, akár kerületi konferenciákon is, melyekre már előre jelöljük ki két-három címen is előadandó tárgynak. Mozgassa meg e nevezetes dátum magát a lelkeszi kart is egészen annyira, hogy ebben az évben — ha csak elhárithatatlan akadályok nem állanak útjába, — tartsa meg a már régen óhajtott konferenciáját és természetesen foglalkozzék Károli Gáspár bibliájának jelentőségével minden vonatkozásban.

Mindezeknek a konferenciáknak, előadásoknak és [dolgozatoknak javát pedig adja ki kerületünk, hogy maradandó emlék legyen és utmutatásul szolgáljon a későbbi utódoknak is.

Általában használjuk fel ezt az áldott alkalmat arra, hogy hiveinket és népünket jobban visszavigyük az Igéhez, a vele való lelki táplálkozáshoz és Isten Igéjének uralmát visszaállítsuk a lelkekben, »mint volt hajdanán«.

Ugy érzem, hogy e jubileumi esztendőben ezt a feladatot rója reánk az Ur és ha ezt hiven teljesítjük, akkor lesz — legyen is — ez az év a Szentírás esztendeje!

Debreczeni István.

Kálvin János magyarázata Pál apostolnak Timótheushoz írt leveleihez.

Fordította: Szabó András. Odorheiu—Székelyudvarhely, 1939.

A magyar református lelkipásztorok régi vágya teljesedett akkor, mikor a múlt évben Dávid Gyula theol. magántanár, székelyudvarhelyi lelkész szerkesztésében megkezdődött a Kálvin kommentároknak kiadása. A legelső, ami magyarul megjelent, a Pál Timótheushoz írt 2. levelének magyarázata. A fordítás nagyon jó, élvezettel lehet olvasni. Megérdemelné az alapos tanulmányt, az eredeti latin szöveggel egybevetve. Jelenleg azonban nem áll módomban ilyen tanulmányt írni, ezért ettől el kell tekintenünk s pár szót magáról a Kálvin munkájáról szóljunk.

Kálvin mindkét levél magyarázata előtt rövid tartalmu ismertetést nyújt irodalomtörténeti megjegyzésekkel. Azután részenként és versenként veszi a leveleket. Exegézise természetesen teológiai, vagyis az érdekli, hogy mi az Igének a mondanivalója. Többször hangsúlyozottan kiemeli, hogy nemcsak Timótheusnak szól a levél, hanem az egész ephesusi gyülekezetnek, sőt az egész keresztyén egyháznak.

Exegézisét az alaposág, a lelkiismeretes pontosság jellemzi. Az eredeti görög szöveg és a latin fordítás van előtte, az utóbbit az előbbi alapján többször javítja. Legérdekesebb ebből a szempontból a 2. levél 2. rész 6. verse, ahol a hagyományos fordítással, ami a magyar szövegben így hangzik: »Aki munkálkodik, a földművelőnek kell a gyümölcsökben először részesülnie«, szembehelyezkedik s a görög szövegben levő participiumot latinban infinitivusnak fordítva a vers értelmét így módosítja! »A földművesnek előbb munkálkodni kell s csak azután részesülhet a termésben.«

Jellemző a Kálvin exegézisére a fogalomtisztázás. Csaknem minden egyes szót, minden egyes fogalmat külön vesz s a pontos értelmet tisztázza. Itt is csak egy példát akarok megemlíteni. Az I. lev. 2 : 3-ban azt olvassuk, hogy »Mert ez jó és kedves dolg...« Itt elsősorban a jó fogalmát tisztázza, megállapítva, hogy jó az, ami helyes és szabályszerű; mivel pedig a szabály Isten akarata, csak az jó, ami megfelel Isten akaratának.

Exegézisében állandóan kutatja a conlocusokat. Az egyházi atyák véleményeit, magyarázatait állandóan szem előtt tartja, hol helyeselve, hol nem. Legtöbbször Chrysostomusra hivatkozik. Augus-

tinusra csak egyszer hivatkozik, de elutasítólag. »Gyerekes magyarázat«-nak nevezi az I. levél 2. részében található imanevek augusztinusi magyarázatát, mely szerint azok a korabeli különböző istentiszteleti imákra vonatkoznának.

Jellemző a magyarázatra a polemikus hang. Ha figyelmesen elolvassuk a leveleket, mindjárt észrevehetjük, hogy hol nyujthatott bőven alkalmat a római egyház állításai megcáfolására. Legélesebb a polemikus hang a 2. rész 5. versben, ahol »Az egy Közbenjáróról« van szó. Itt rámutat Kálvin arra, hogy az »egy« a kizárólágosság értelmében veendő, ezért is van összekapcsolva az »egy Isten« kifejezéssel. Tehát a róm. katolikusok a Közbenjáró egy voltát elvetve, elvetik szükségszerűleg az Isten egyvoltát is, bűnük tehát annyi, mint a bálványimádás.

Megítélésén szerint a magyarázat legkiemelkedőbb, legértékesebb részei a következők:

a) Pál és Timótheus viszonyát tárgyaló rész, az I. levél elején, ahol arra mutat rá, hogy Timótheus a másik énje az apostolnak. A Timótheusról szóló jövendölés, prófécia annyit jelent, hogy Isten tette Timótheust országa munkásává.

b) A Sátánnak átadni annyit jelent Kálvin magyarázatában, hogy az apostoloknak volt dinamikus (I. Kor. 12:25.) arra, hogy az egyházból kiközösítsenek, úgy mint a korinthusi fertelmeskedőt is átadta Pál a Sátánnak, vagyis kiközösítette. Lehete a kiközösítés végleges? Felveti Kálvin a kérdést, de nem oldja meg.

c) A 4:4-ben az ételekről lévén szó, a levél szavai kapcsán kárhoztat a róm. kath. ételtilalmakat, s az 5. versben reámutat arra, hogy az ember bűne mindent megfertőzött, mindent tisztátalanná tett. De minket megszabadítva a Sátántól s minket az »Ő Fia ölébe helyezve« (63. old.) ismét képessé tesz arra, hogy minden teremtménnyel az Ő rendelése szerint éljünk. »Az Istent Atyánknak kell megismernünk, hogy az Ő örökösei legyünk, a Krisztust pedig fejünknek, hogy minden a mienk legyen, ami az övé«. Végül azt állapítja meg, hogy az imával elfogyasztott étel a megszentelt étel.

Különbséget tesz a közönséges használatra megszentelt és a sakramentomi, mystikus használatra megszentelt eledel között.

d) A hires christiologiai (I. 3:16.) és istentani (6:15—16) helyek magyarázatai nagyon kiválóak. Az utóbbi helyen beszél az Isten tulajdonságaik közölhetőségéről is.

e) A II. lev. 3:16. v.-el kapcsolatban a Szentírás tekintélyéről beszél, megállapítva, hogy »a Szentírás iránt olyan tisztelettel kell viseltetnünk, mint Isten iránt, mert egyedül csak Istentől származott és nincs benne semmi emberi keverék.«

A 4. rész elején beszél az igehirdetés fontosságáról.

f) A 4. résszel kapcsolatban alkalma van Pál vértanu-haláláról beszélni. Legjobban az ragadja meg a Kálvin figyelmét, hogy Pál haláláról mint »elköltözésről« beszél, vagyis abban a bizonyos tudatban van, hogy élete nem ér véget a halállal, mert azon túl vár rá az igazi élet.

Foglalkozik a »spendomai« szóval, megállapítva, hogy az kizárólag a szövetség-kötéskor bemutatandó áldozásra használatos. Pál a maga élete feláldozását a szövetség-kötéskor a megváltás érdekében teszi, de nem olyan értelemben, mintha a mi üdvösségünknek az ő halála csak részben is alapja, oka volna, hanem csak megerősítése ez annak, hogy egyedül a Krisztus Jézus áldozatában van a mi életünk.

Ez a könyv nem hiányozhat egy lelkipásztor asztaláról sem.
Horváth István.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özv. Makkai Domokosné, szül. Nagy Róza, az egykori kiváló enyedi professzor özvegye, dr Makkai Sándor volt püspök édesanyja életének 86-ik, özvegységének 44-ik évében hosszú és súlyos szenvedés után dec. 18-án hazatért a mennyei Atyához. A gyermekeiért élő és küzdő édesanya mintaképe volt. A tiszta, önzetlen szeretet, a törhetetlen hűség és a nemes alázatosság ékesítették életét. Hazatértét kiterjedt, nagy család siratja. Temetése Kolozsváron és Nagyenyeden ment végbe dec. 20-án. A családot az édesanya elköltözése után csakhamar újabb gyász érte: Elhunyt legidősebb fia: dr Makkai Jenő ny. koronaügyész-helyettes Budapesten jan. 7-én 67 éves korában. A Szentlélekisten vigasztalja meg a kettős gyással meglátogatott családot, az elköltözötteknek pedig adjon boldog hazatérést a mennyei hazába.

Ifj. dr Molnár Béla, dr Molnár Béla balmazújvárosi lelkipásztor fia 24 éves korában elkunyt. A mélyen sujtott családnak Isten adjon vigasztalást.

HIREK

A nagylaki lelkész ur jelentése szerint az ottani Nő- és Férfiszövetség által szegény iskolás gyermekeink segélyezésére állított karácsonyfán 600 leit találtak, mint a Férfi- és Nőszövetség adományát nagyváradi református árvaházunk és a teológus-alap segélyezésére. A lelkész ur ezeket az összegeket az egyházkerület pénztárába belizette. Jó példaadás végett nyilvánosan nyugtázzuk.

Regény Károli Gáspár életéről. Ez év elején jelenik meg Vargha Tamásné könyve a nagy bibliafordító életéről, mely nem egyéb, mint az »Istenes vén ember« irodalmi értékű mindenki által élvezhető élettörténete. A 22 ives, vonzóan megírt szép könyv ára 2 P. Megrendelhető az Orsz. Református Szeretetszövetségnél, Budapest XIV. Stefánia ut 29. sz. Ajánlatos volna ker. iratterjesztésünknek már most megrendelni, mert később a bolti ár magasabb lesz.

A dunamelléki egyházkerület 35.000 példányban küldötte el a Református Ifjuság legutóbbi számát, melyben Ravasz László püspök pásztorlevelet intéz az egyházkerület véneihez és ifjaihoz.

A belgrádi magyar egyetemi hallgatók Bólyai Farkas Egyesülete a tél folyamán több városban és faluban kulturelőadásokat rendez.

A temesvári egyházban a karácsony előtti bűnbánati héten a következő sorozatos urvacsora-előkészítő bibliamagyarázatokat tartottak, Hétfőn: Sötétségből világosság. Ézs. 9:1—2 és Ján. 8:12. — Kedd: Bánatból öröm. Ézs. 9:3. — Szerda: Rabságból szabadság. Ézs. 9:4 és Ján. 6:36. — Csütörtök: Szolgaságból fiúság. Gal. 4:4—7. — Péntek: Háborúból béke. Ézs. 9:5—7. — Szombat: Kárhozatból üdvösség. Ján. 3:16 és I. Tim. 1:15. — Vasárnap: Igéretből valóság. I. Moz. 3:15 és Ján. 1:14.

Özv. Kovács Lajosné urnó, a tóti-i lelkész özvegye, szerény özvegyi nyugdíjából 100 leit adományozott a szegénysorsu teológusok segélyezésére. Minden magyarázat fölösleges, mert az ilyen cselekedet magáért beszél.

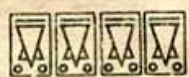
Az igazi keresztyén örömszerzés. A budapesti tisztviselőtelepi gyülekezet úgy szerzett örömet lelkipásztorának tízéves működése alkalmából, hogy az évfordulón 100 szegénycsaládnak adott szeretetvacsorát a hivek adományából. A nőszövetség asszonyai — nagyméltóságú, méltóságos, nagyságos és egyéb című hölgyei, — maguk tisztították a marhapörköltöz a krumplit, maguk szolgáltak az asztaloknál a szükségtelepen lakó magyar református testvéreiknek. A vendégek viselkedése meghatóan szerény, krisztusi volt, a legelőkelőbb kaszinói társasvacsorán is illő lett volna.

Eladó Babay Kálmán: Ravatal mellett c. két kötetes halotti beszéde és imádsága. Ára együtt 100 Lei. Érdeklődők forduljanak a temesvári lelkészi hivatalhoz.

Az Árvaházi Képes Naptár teljesen kifogyott. Ha akadna a lelkészi hivataloknál eladatlan példány, úgy kérjük azt a püspöki hivatal címére haladéktalanul visszaküldeni, hogy a még mutatkozó szükségletet kielégíthessük.

Felhívjuk a lelkészi hivatalok figyelmét. hogy az egyházközségi közigazgatási nyomtatvány szükségletek, beszerzéséről igyekezzenek lehetőleg mielőbb gondoskodni, mert kevés kilátás van arra, hogy már a közeljövőben is az eddigi áron lehessen azokat közrebocsátani. Elsősorban az anyakönyvekre és kivonatokra, iktatókönyvekre, presbiteri jegyzőkönyvekre, nyugtákra, ellen nyugtákra, adó beszédési naplóra és adókönyvekre, fél és negyedíves hivatalos levélpapírokra, borítékokra, fogalmi és írópapírokra gondolunk.

Felhívás valamennyi Nt. Esperesi hivatalhoz. Bornemissza Gábor intézeti-igazgató Munkács, Petőfi Sándor ut 69 sz. a Bornemissza nemzetség leszármazói nevében felhívja a Nt. lelkész urakat, hogy anyakönyveikben kutassanak BORNEMISZA GÁBOR születési bejegyzése után. Nevezett körülbelől 1770—1795 években született. A bejegyzés megtalálójára illő jutalomban részesül. A születési anyakönyvi kivonat fenti címre küldendő. Tájékoztatásul: Bornemissza Gábor técsői ref. iskolamester volt, majd jegyző. Técsőre kisnaményből származott és Técsőn halt meg 1782-ben.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

138—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Valamennyi katonai kötelezettség alá eső tanító — legénység és altiszt 49 éves korig (1939 december 31-én betöltött 49 év) — tisztek 55 éves korig (1939 december 31-én betöltött 55 év) jelentse haladéktalanul, hogy birtokában van-e a katonai helyzetét igazoló irat.

Ilyen lehet: I. Azoknál, akik még nem teljesítettek katonai szolgálatot:

1. *Adeverință Md. R* arról, hogy jelentkezett az illetékes sorozó-bizottság előtt.

2. *Certificat de amănare medicală Md. M* — halasztás egészségi okokból.

3. *Certificat de amănare Md. N* — halasztás azon a címen, hogy testvére katonai szolgálatot teljesít.

4. *Certificat de dispensă condițională Md. T* — ennek azonban minden évben el kell látva lennie az illetékes hadkiegészítő parancsnokság láttamozásaival.

5. *Certificat de dispensă, ca susținător de familie Md. L* — családfenntartói felmentés, szintén évenkénti láttamozással.

6. *Certificat de impropriu pentru serviciul militar Md. I* — katonai szolgálatra alkalmatlan, fényképpel.

7. *Certificat de dispensă medicală Md. I lit. D* — orvosi felmentés, fényképpel, 7 évig érvényes.

8. Certificat de reformă Md. I lit R — fényképpel, végleges elbocsátás a szolgálatból.

II. Azoknál, akik már teljesítettek katonai szolgálatot:

Carnet Md. E 1 tiszteknél, vagy Livretul militar Md. E legénységénél, évenkénti láttamozással *s ezenkívül a katonakönyvbe be- ragasztva*:

1. Ordin de mobilizare pt. anul în curs — folyó évre szóló mozgósítási rendelet.

2. Ordin de chemare urgentă, galben — sürgős behívási parancs, sárga.

3. Ordin de chemare, roșu — behívási parancs, piros.

4. Ordin alb de rămânere la vatră — ottonmaradási (nem hazabocsátási) parancs, fehér színű.

5. Ordin de mobilizare pentru lucru — munka-mozgósítási parancs.

Bármelyik igazoló írat van is birtokában az illetőnek, annak másolatát be kell küldeni a püspöki hivatalba. A katonakönyvnel elég a címlap, az utolsó láttamozás és hozzá mellékelt behívási parancs.

Beküldési határidő január 25.

Akiknek ilyen igazoló írat birtokukban nincs, azonnal jelentkezzenek az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál írásban és kérjék katonai helyzetük tisztázását, ha még eddig meg nem tették volna. Jelenteniök azt kell, hogy mikor és melyik hadkiegészítő parancsnokságtól kérték helyzetük tisztázását. *Ezek a jelentkezések határideje szintén január 25.*

Együttal közlöm a Nemzetvédelmi minisztérium utasításait a katonai nyilvántartásra vonatkozólag azoknál, akik a hadsereg kötelékébe tartoznak, mint tartalékosok.

1. Mindenkinek kell lennie katonakönyvének s azt évenként láttamoztatni kell.

Aki katonakönyvét elveszti, azonnal kérjen helyette újat az illetékes hadkiegészítő parancsnokságtól.

2. A végleges lakóhelyváltoztatást 5 napon belül személyesen vagy írásban be kell jelenteni az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál és csapattestnél.

■ ■ Aki lakóhelyéről 15 napnál hosszabb időre eltávozik, bizon meg egy családtagot, vagy ismerőst, hogy közölje vele a rávonatkozó katonai rendeleteket.

3. A katonakönyvön kívül mindenkinek lennie kell egy behívó jegyének a könyvbe ragasztva (lásd fent II. pont 1—15).

4. Mozgósítás esetén csak azok jelentkezzenek, akiknek behívója a mozgósítási hirdetményben fel van említve, a többiek csak személyes behívás esetén.

5. A sárga és piros behívókkal behívottaknak egységüknél a behívóban jelzett időben és helyen kell jelentkezniök.

6. A tiszteknak teljes tábori felszereléssel kell jelentkezniök.

7. A legénységnek egy rend teljes fehérneművel, cipővel, törülközővel, zsebkendővel és télen gyapjú vagy báránybőr-mellény- nyel — valamint egy napi étellemmel kell jelentkeznie.

A schimbaş-oknak teljesen felszerelve, szolgálati lovakkal kell jelentkezniök.

Oradea—Nagyvárad, 1940 január 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

61—1940-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkeszi hivatalnak.* Tudomásvétel végett közlöm a Vallás- és Művészetügyi Minisztériumnak 53,555—1939. sz. felhívását, mely szerint tudomást óhajtván szerezni az egyházkerület keresztyén egészségügyi tevékenységéről, úgy ennek a tevékenységnek önmagában való értékelése, mint más vallás-felekezetek működésével leendő összehasonlítás céljából, másrészt a minisztérium szervezeti törvényének a felügyeleti szolgálat tárgyára és hatáskörére vonatkozó rendelkezések végrehajtása céljából kéri, hogy rendeljem el a joghatóságom alatt álló egyházkerületre vonatkozólag a következő adatok közlését.

1. A püspökséghez, egyházközségekhez vagy kolostorokhoz tartozó egészségügyi segítő intézmények vagy szervezetek nevét.

2. Azt a helyiséget, ahol működik.

3. Az alapítás időpontját és az alapító okiratra, alapszabályokra, szervezeti szabályokra vonatkozó adatokat.

4. Jogi és vagyoni helyzete.

5. A fenntartás eszközei.

6. Ingó és ingatlan vagyon leltár.

7. Az 1939. évi költségvetés.

8. A vezető és szolgálati személyzetet, amennyiben a klérus tagjai.

9. A vallás-felekezet hívői, esetleg más vallásu hívők javára. Szolgáló és egészségügyi rendelkezést és annak megvalósítását valamint statisztikai adatokat.

10. Az egyházkerületnek és egyházközségeknek más egészségügyi intézmények vezetésében és fenntartásában való esetleges közreműködését.

Felhívom fenti Címet, hogy az érdekelt egyházakra vonatkozó jelentésüket a folyó évi január hó 20. napjáig közvetlenül a Püspöki Hivatalhoz küldjék meg. — Oradea—Nagyvárad, 1940 január 13. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

193—1940 II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm, hogy a 669—1940 sz. min. rend. szerint a véglegesítési és előléptetési vizsgával kapcsolatos ellenőrző látogatásokat a katonai szolgálatra behívott tanítóknál akkor kell elvégezni, mikor ezek az ellenőrző látogatást megkérik, a katonaságnál kapott szabadságuk idejére.

Nálunk ez az eset akkor fordulhat elő, hogy ha a legközelebbi véglegesítési vizsgára kötelezett tanítónál még nem volt egyházi látogatás.

Az érdekelt tanítók forduljanak kérésükkel közvetlenül az ill. esperes urhoz, s az esperes ur gondoskodjék az iskolalátogatók soron kívül való kiküldéséről. — Oradea—Nagyvárad, 1940 január 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

387—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Elemi iskoláink községi segélyének ügyében közlöm a következő törvényes intézkedéseket:

Monitorul Oficial 1938 aug. 4-i szám 3538. old. Decret Regal 2761—1938. Regulament pentru funcționarea Comisariatului general pentru minorități, art. pct. c. Magyarul: Azokban a helységekben, ahol a lakosság jelentékeny része kisebbségi polgárokból áll, ezen kisebbségi polgároktól alapított nevelési, vallási és jótékony jellegű intézmények a törvény értelmében méltányos részt kapnak az állam költségvetésében vagy a helyi költségvetésekben nevelési, vallási vagy jótékonyági célra megállapított összegekből,

No. 3595. old. Jurnalul Consiliului de Ministri No. 1750. bis—1938. Art. 3. Se va acorda școlilor particulare minoritare o cotă potrivită din impozitul de 14 la sută, percept de comună; azaz: A kisebbségi magániskolák arányos részt kapnak a községtől szedett 14 százalékos adóból.

A nemzeti nevelésügyi minisztérium szervezetéről szóló törvény (Mon. Of. 1930 július 1-i száma) 186. fejt. 4. pont: Cotele prevăzute în bugetele comunelor se vor repartiza proporțional tuturor comitelor școlare din comună fie de Stat, fie particulare; azaz: a községek költségvetésében előírt összegeket arányosan kell elosztani a községben lévő állami és magán iskolaszékek közt.

Az elemi iskolák fenntartási költségeit a községekre hárítja, nem téve különbséget állami és felekezeti iskolák közt az elemi oktatási törvény 59. fejt. (Mon. Of. 1939 máj. 27-i 121. sz. 3380. old. Maga a szöveg minden elemi iskolánknak rendelkezésére áll), valamint a Mon. Of. 1938 aug. 14-i 187. szám 1798. old. megjelent közigazgatási törvény, ill. annak végrehajtási utasítása, Mon. Of. 1939 nov. 18-i 268. sz. 6650. old. 175. fejt. B. II. 1.

Ezek alapján adta ki a belügyminisztérium 187.907—1939. sz. rendeletét, melynek minden elemi iskolánknál meg kell lennie, (8583) a tartományi inspectorátus »ordine circulare« kiadványában (1939. évi 167. sz. 3. old.)

Ebben a rendeletben a belügyminisztérium ismételten szigorúan kötelezi a községi előjáróságokat, hogy a községi iskolai segély megosztásában szigorúan alkalmazzák a törvényes intézkedéseket, a tanerők számát alapítja meg, mint a megosztás mértékét.

Felszólítom tehát az összes elemi iskolai hatóságokat, hogy már most tegyék meg a lépéseket arra nézve, hogy az 1940—41. költségvetési évre a községi költségvetésekbe a megfelelő összegeket iskoláink számára vegyék fel, a költségvetések közszemlére tételénél győződjenek meg róla, hogy ez megtörtént-e s ha minden ezen felsorolt törvényes intézkedések ellenére sem vennék fel a községi költségvetésbe a törvényesen megillető segélyt, járjanak el a közigazgatási törvény előírásai szerint az egyházmegyei ügyész útján.

Megjegyzem még, hogy a közigazgatási törvény intézkedései szerint a költségvetéseket 1 hónappal az új költségvetési év előtt fel kell terjeszteni a megyefőnökségekhez jóváhagyás végett, tehát az ügy intézését halogatni nem szabad. Oradea—Nagyvárad, 1940 január 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

228—1940-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Több lelkész- és tanító-testvérem fordult hozzám és kért tájékoztatást a folyamatban levő államkölcson jegyzésre vonatkozólag, melyet a helyi hatóságok az anyagi helyzet figyelembe vétele nélkül szinte tulhajtottan kívánnak érvényesíteni. Minthogy a kölcsonjegyzés elől magasabb állami szempontokból kitérni nem lehet és nem szabad, figyelembe véve lelkész- és tanító-testvéreim súlyos anyagi helyzetét, arra kell kérnem, hogy ha lehet 2000, de legalább 1000 leies jegyzést teljesítsenek,

Ha lelkész- és tanító-testvéreim anyagi helyzetén könnyítés lenne az, hogy a fizetendő, illetve lejegyzett összeget az egyházkerület kölcsönképpen folyósítsa, úgy igyekszem azt teljesíteni és annak visszafizetését hat részletben az államsegély terhére számoltatnám el.

Ha tehát ez elgondolás lelkész- és tanító-testvéreim érdekeivel találkozik, abban az esetben jegyzési szándékukat jelentsék be hivatalomhoz az összeg feltüntetésével, hogy annak alapján a további intézkedéseket megtehessem. A bejelentés egyuttal nyilatkozatul is szolgál arra is, hogy a jegyzett összeg értéke az államsegély terhére elszámolható. Hivatalom a teljesített jegyzésről igazolást ad ki, amely a jegyzési kötelezettség teljesítésének bizonyítékául felmutatható szükség esetén.

Abban az esetben, ha valaki saját erejéből ki tudja fizetni a lejegyzett összeget, nyilvántartás végett kérem azt is közölni hivatalommal, megjegyezvén a bejelentésben feltűnően, hogy a lejegyzett összeg kifizettetett.

Oradea—Nagyvárad, 1940 január 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

424—1940-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nagytiszteletű esperesi és lelkészi hivatalnak.* Felhívom a nagytiszteletű lelkészi hivatalok figyelmét arra, hogy az egyházi ingatlanok tűzkár elleni biztosításának 1940. évre vonatkozó díja január hó 31-ik napjáig a püspöki hivatal pénztárához befizetendő. Tudván azt, hogy e kötelezettség teljesítésének elmulasztásából kifolyólag milyen súlyos anyagi hátrányok származhatnak nemcsak az egyházközségekre, hanem a presbitériumokra, sőt a presbitérium minden egyes tagjára is, felhívom ennél fogva a nt. lelkészi hivatalokat, hogy a tűzdíjakat *haladéktalanul* saját érdekükben szolgáltatassák be, hogy mentesüljenek a nagy felelősség alól.

Oradea—Nagyvárad, 1940 január 10. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Felhívás. Tankönyvraktárunk kéri azokat, akiknél a III. o. Czina-féle vallástani kézikönyvből a l a d a t l a n használatlan példányok vannak, hogy azokat legkésőbb február 20-ig küldjék be a püspöki hivatalban visszáruként leendő elszámolás végett. Mivel tankönyvraktárunk ezt a könyvet a következő iskolai év kezdetétől fogva a forgalomból végleg kivonja, a jelzett időponton túl visszaküldött példányokat nem írja a beküldők javára, hanem mint az illetőknek a szórványok számára szánt adományát kezeli.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján</p>
---	--	---

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

**Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)**

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető **A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.**

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Huszezer lei temetkezési segély.

Kétségtelen, hogy a szociális segítés gondolata mind erősebb paranccsal kényszeríti még a legkonzervatívabb elméket is a szervezkedésre. Mi egyházi emberek általában maradiak vagyunk, nehezen mozdulunk meg s a fürgébb, világi tömörülések régen élvezik egy-egy áldásos intézmény jótéteményeit, amikor mi még mindig csak töprengünk, vitatkozunk és panaszkodunk. Hirdetjük a »segíts magadon, Isten is megsegít« elvét, de önmagunkra nem alkalmazzuk. Ki-ki magának kapar, magáért él, nincs meg a testvéri elelősség érzése bennünk, nem tudjuk úgy tekinteni magunkat, mint egy nagy család tagjait, egy testület egyedeit. Talán tulságosan is él bennünk a protestáns tiltakozás a »papi rend« ellen, vagy épen a szabad verseny tesz rideggé egymással szemben, nem tudom, csak látom, hogy nincs meg bennünk az a testületi szellem, az a testvéri összetartozás, egymásnak az a vigyázása, segítése, ami természetszerűleg meg kellene, hogy legyen és ezért nem tudunk szociális segítő-intézményeket sem létrehozni.

Évekkel ezelőtt széles és alapos vita folyt az Önsegélyző Egylet megalkotása körül, bizottság is tárgyalta, alapszabálytervezetet is kidolgozott s aztán abba maradt minden. Ha akkor megalkottuk volna, hol volnánk azóta, milyen nagyszerű és krisztusi segélyforrás volna, így pedig csak kinlódunk, kilincselünk, várunk idegen segítségre — hiába!

Az egységes, mindent átfogó terv megbukott. Béke poraira. De egyes részletek felkisértének, mert az Élet él és jobbra-balra osztja adományait: kitüntetést, előhaladást, sikert, — csapást, szerencsétlenséget, betegséget, nyomoruságot. És az utóbbiak esetében a magára maradt ember elkomorodik, kétségbeesik, kapkod fűhöz-fához, kölcsönökért futkos, amelyeket később nem bir visszafizetni s talán egész életén át nyögi a kamatokat, a részleteket és soha nem bir felvergődni és szabadon lélegzeni. A család egy tagja megbetegszik, heteken, hónapokon, néha éveken át orvosi kezelés alatt áll. S végül meghal. Aki meghal, arra nézve megoldódott minden. Nincs többé fájdalom, gond, félelem, elintézetlen

ügy. De mindez ott marad a többieken. A gyászon, veszteségen kívül megmarad az anyagi gond, a kifizetetlen adósság.

Itt jöhet segítségül az emberi erő. És pedig nem alkalmilag, könyörületből, megalázóan, hanem a szervezettség erejével, intézményesen. Ha van egy Temetkezési Egyletünk, amely a halálozás után azonnal egy tekintélyes összeget nyújt a hátramaradottaknak, ezzel az anyagi rész mindjárt abszolválódik.

Ennek a Temetkezési Egyletnek a megalkotására hívom fel kerületünk lelkészi és tanítói karát. 500 taggal rendelkező Egylet minden tag elhalálozása esetén azonnal kifizethetne 20,000 Lei segélyt. Az elgondolásom ez: A család bármely tagja beiratkozhat az Egyletbe, orvosi vizsgálat nélkül. A belépéstől számított egy év után már jogosult a segélyre. Ha több mint 5 évi tagság után hal meg, 25.000 , ha pedig több mint 10 évi tagság után, akkor 30,000 Lei segély illeti a hátramaradókat. Ennél magasabb segély nem adható. Minden tag a belépéskor 100, egyszáz Lei belépési díjat fizet, azután pedig minden egyes tag elhalálozása után 30 napon belül ötven Leit fizet be az Egylet pénztárába. Az adminisztráció a lehető legegyszerűbb, Elnök, jegyző, pénztárnok, ellenőr s néhány választmányi tag.

Amint látható, a segély a hozzájárulásokra van felépítve, de az Egylet idővel tekintélyes tőkét is gyűjt s mindig biztosítva van a segély azonnali kifizetése.

Ötszáz tagot vettem számításba, de kerületünk lelkészi és tanítói családjából jóval több tag is jelentkezhetik.

Remélem, egyházi felsőbb hatóságaink, ha segítséget nem nyujtanának is az Egylet megalkotásához, de akadályt se gördítenének elébe. Kivánatra készséggel közölnék Alapszabálytervezetet is. De előbb látni szeretném, milyen fogadtatásban részesül fölvetett tervem. De mivel a késedelem a tervek halálát [jelenti, nem szeretném, ha a vita posványába fuladna a kivitel. Ezért jó lenne, ha egyházmegyénként vállalná valaki a jelentkező tagok összegyűjtését és szives volna hozzám megküldeni április 1-re. Ha a kellő taglétszám meglenne, meglehetne indítani a szervezés munkáját.

Testvérek! saját érdekünkben, a magunk és mieink könnyebb-ségére alkossuk meg ezt az intézményt, ne odázzuk, ne halogassuk a megvalósítást. Ha most életre hívjuk az intézményt, egy év múlva már sok gond fellegét elűzhetjük általa.

Boruzs Lajos.

Vasárnapi iskola.

A vasárnapi iskola jelentősége, missziója ma már mindenki előtt elismert dolog. Több mint másfél évszázados multja alatt a veszendőbe indult gyermeki lelkek százezreit mentette meg a földi és tulvilági élet számára. Féltett kincsünk kell, hogy legyen nekünk is a vasárnapi iskola, azért meg kell szüntetnünk az életében romboló anomáliákat.

A vasárnapi iskola anomáliái a következő három főkérdés körül fedezhetők fel:

1. A gyermekek összeállítása. 2. A vezető személye. 3. A vasárnapi iskola vezetése.

A vasárnapi iskola történetéből tudjuk, hogy annak alapítója: Raikes — vasárnapi iskoláját az elhagyott, nevelés-nélkül maradt, utcára-kiszorult, veszendőbe-indult gyermekekből állította össze. Ugyanigy cselekedtek aztán lelkes követői is. Mert az volt az elgondolásuk, hogy a vasárnapi iskolán keresztül azokhoz vigyék el az Ur üzenetét: az evangéliumot, akiknek erre a mód meg nem adatott.

A mai vasárnapi iskolák vezetői — kevés kivétellel — rendes iskolázásban és vallásos nevelésben részesülő gyermekekből állítják össze a vasárnapi iskolát. Azokkal a kevés, vagy semmi nevelésben nem részesülő, tehát züllésnek induló gyermekkel, akiknek ez volna az egyetlen iskolájuk, bizony vajmi keveset törődnek. Pedig, különösen nagyobb egyházakban — nagy számban kallódnak el az ilyen gyermekek, akikről az egyház még nyilvántartást se vezet.

Nem akarom én ezzel azt modani, hogy a rendes nevelésben részesülő gyermekek nem vasárnapi iskolába valók, de azt állítom, hogy ezeknek elegendő a rendszeresített gyermekistentisztelet.

A vasárnapi iskola vezetőjének a személye körül szintén állandóan tartanak a vitatkozások. Fényesen igazolja ezt az a helységünkben, pár évvel ezelőtt megtartott konferencia, melyen Nt. Debreczeni István lelkész ur a lelkészek, e sorok írója pedig a tanítók hatáskörébe utalta a vasárnapi iskola vezetését. Előbbi a lelkészek vallásos képzettségével, utóbbi a tanítók szakképzettségével érvelt. A nagy többség — lelkészek, tanítók — a lelkészek hatásköre mellett foglalt állást.

Mi, érmihályfalvai tanítók, elveinkhez hiven, mint addig, a konferencia után is, hibánkon kívül eső kevés megszakítással — a mai napig lelkesedéssel munkáljuk a vasárnapi iskola ügyét.

De egy dolgot határozottan le kell itt szögeznünk. A vasárnapi iskolát kötelességszerűen vezetni nem lehet. A vasárnapi iskola

vezetése misszió, apostoli munka, egy különös lelki készséget követel s inkább művelje egy erre »hivatott« egyháztag, mint egy lelkész, vagy tanító, aki azt csak kötelességszerűleg és nem rendeltetés következtében műveli. Ez tűnik ki az alapító: Raikes intenciójából s így cselekedték azt közvetlen követői is.

A vasárnapi iskola mikénti vezetése körül ujabban szintén viták merültek fel.

A vasárnapi iskola vezetőjének a kezébe feltétlen helyes dolog egy vezérfonalat adni. Hiszen vannak is már szépszámmal ilyen művek s ezeket úgy a hivatalosak, mint a laikusak eredményesen használhatják. De nálunk pl. a lelkész urak azt a rendszert vezették be, hogy mi, 20—25 éves tanítói multtal rendelkező tanítók, minden szombaton gyűljünk össze, hogy a segédlelkész a mindenkori anyag és módszer levezetésére kioktasson bennünket. Ezt megértem pl. egy bibliakörös fiunak, vagy leánynak az esetében, de a mi esetünkben szükségtelennek tartom.

Ezek azok a főbb körülmények, amelyek nálunk — véleményem szerint — hátráltatják az alapító és első követői elgondolásainak a megvalósítását.

Tévedni emberi dolog. Lehet, hogy véleményem nem állja meg a helyét, azért óhajtanám, hogy e nagyon fontos kérdéshez mások is hozzá szóljanak.

Tóth Zsigmond.

IRODALOM

Theológiai könyvismertetés Lelkipásztorok részére.

1. Brunner Emil: *Jézus példázatai*. 10 egyházi beszéd. Fordította: Geréb Pál s. lelkész. Kolozsvár, 1939. Ifju Erdély kiadása. Ára 25 lei.

Voltaképpen nem is lehet ezeket egyházi beszédeknek nevezni, mert annál sokkal több, ha egyáltalán szabad ilyen megkülönböztetést tenni. De kétségtelen, hogy ezek a bibliamagyarázatok — mert talán ez a megjelölés illik legjobban rájuk — két szempontból is theológiai továbbképzést jelenthetnek számunkra. Először is a komoly, exegetikai alapokon nyugvó igemagyarázás szempontjából. A reformáció tulajdonképpen nem is volt más, mint ennek a komoly, tudományos Irás-kutatásnak és Irás-magyarázásnak alkalmazása. Brunner, Barth, Thurneysen theológiáját pedig éppen azért nevezték reformátori theológiának, mert ők ismét alkalmazták a reformáció alaptételét: Vissza Isten Igéjéhez. Brunnernek ezek az irás-magyarázatai ezt a reformátori gondolatot tükrözik és megtanítanak

bennünket lekipásztorokat arra, hogyan kell valóban az Igét, nem pedig önmagunkat hirdetni.

A másik szempontot így foglalhatjuk össze: Brunner megmutatja, hogyan kell hirdetni, a hívő lélekkel megértetni az Igét és tovább adni a ma emberének. Valósággal forrásmű ez a kis füzet és csak azt sajnáljuk, hogy nem vaskosabb. De így is a lekipásztori munkában nélkülözhetetlen nemcsak ma, de minden időben. A füzetet minden lelkészi hivatalnak kiküldjük, feltéve, ha az ellenkezőjét 2 héten belül a lelkészi hivatal be nem jelenti.

2. Hastings: *Isten Igéje a Gyermekek lelkében*. Hastings művei sorozatban. III. könyv. A szemünk fénye ára 147 lei. Fordította dr Erdős Károly. P. Papp István tanulmányával. Az ószövetség és az ifjúság 8° 156 oldal, 42 beszéd. V. könyv: Szolgáló angyalok. Fordította dr Halmi János. Dr Imre Lajos tanulmányával. A gyermek vallásos nevelése az iskola előtt. 8° 144 oldal. 38 beszéd. Ára 103 lei. VI. könyv: Angyalnak Orcája. Fordította Dobos János és Incze Gábor, dr Ravasz László tanulmányával. 8° 128 oldal, 44 beszéd. Ára 130 lei.

Hastingsnak, ennek a kiváló skót teológus igehirdetőnek a művei a legfontosabb és legnehezebb lekipásztori munkában nyújtanak eléggé fel nem becsülhető támogatást: A gyermekek vallásos nevelésében. Ez a nevelés nálunk a családban, a vasárnapi iskolában és a gyülekezeti életben történik. Ez utóbbiban azonban csak úgy, hogy a gyermek mint csatlós, mint műkedvelő lézeng, rendszerint ott, ahol gyermek mivoltánál fogva nem is tud cselekvőleg résztvenni. Egy másik sikkja a gyermekek vallásos, sőt mondhatjuk az igazi gyülekezeti nevelésének lenne a gyermekistentisztelet. Ezt nem igen ismerjük. Egy két nagy gyülekezetben folyik gyermekistentisztelet. Magyarországon már inkább elterjedt a gyermekistentiszteletek tartása. Ravasz László a VI. könyvhöz írott előszavában hangsúlyozza ezeknek a jelentőségét, ugyanakkor azonban óva int attól a sok helyen köztudatba átment helytelen felfogástól, hogy »a gyermekistentisztelet alsóbbrendű szolgálat s így a káplán is meg tudja csinálni.« Találónan jegyzi meg Ravasz László: »Ez éppen olyan, mintaa az orvos professzor politikai ülésekre menne és a legnehezebb operációkat a növendékeire bizná.«

Tanulmánya további részében utasításokat is ad a gyermekistentiszteletek tartására.

A tanításokról szólva pedig meg kell jegyeznünk, hogy talán nem volt még igehirdető, aki úgy ismerte volna a gyermeki lelket, mint Hastings. Azt tudja, amit a felnőttek nem tudnak: a gyermek lelkébe, a gondolkozásai körébe beleélni magát és úgy vinni közel

hozzá Istennek az Igéjét. Nemcsak mint tanítást, mint észigazságot, amit el kell fogadni, mint ahogy ezt az orthodoxia és racionalizmus tette, hanem mint Istennek személyes megszólítását a gyermekhez.

Iratterjesztésünk 10 százalék engedménnyel tudja a fenti könyveket lelkipásztortestvéreink rendelkezésére bocsájtani. Kérjük azért sziveskedjenek mielőbb megrendeléseiket bejelenteni Püspöki Hivatalunk Iratterjesztési Osztályánál — tekintve azt, hogy külföldi kiadványokról van szó, — megjelölve azt, hogy a saját, vagy az egyházközség terhére óhajtják-e megrendelni.

Az eddig bírtokunkban levő 3 kötet ára 342 lei, a szokásos százalék nyugtázása után.

O. Gy.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Dr Darkó Jenő, a debreceni Tisza István Egyetem bölcsészeti tanára január 7-én, életének 60-ik évében elhunyt. Tanári munkásságát a pápai református főgimnáziumban kezdte. 1908 szeptember 1-től a debreceni Kollégium bölcsészeti karán működött, mint az egyetem rendes tanára, a klasszika filologiai szakon. E téren végzett tudományos működése a külföld előtt megbecsülést szerzett, aminek bizonyága, hogy néhány hónappal ezelőtt a szófiai egyetem disz doktorrá választotta. A város által adományozott disz sirhelyen helyezték nyugalomra.

Sándor Lajos pusztajlaki kántortanító hunyt el e hó 12-én három napos rövid szenvedés után, a biharmegyei régi magyar tanítógárda egyik általánosan becsült és tisztelt tagja. Sándor Lajos 35 éven keresztül tanította soha nem lankadó lelkesedéssel a pusztajlaki kisgyermeket s nemzedékek egész sora nőtt fel a keze alatt. Sándor Lajosra a felnövekvő generációk azzal a szeretettel tekintettek, amely szeretetet ez a kiváló tanító, — aki valóban nevelő is volt, — minden tekintetben meg is érdemelt, mert Sándor Lajos nem foglalkozásának tekintette a tanítóságot, hanem egy olyan életpályának, melynek az a feladata, hogy azi skolán kívül is a néppel foglalkozzon és sorsának javításáért küzdjön. Nem volt a községben egyetlen olyan hasznos megmozdulás sem, amelynek leg-hűségesebb szószólója és egyben munkása is ne Sándor Lajos lett volna. Érthető hát, hogy halálának híre az egész falut megrázta és vasárnap délután, amikor az 56 éves derék férfiut utolsó útjára kísérték, ott volt a temetésen Pusztajlak apraja-nagyja, sőt a szomszédos községekből is igen sokan. Sándor Lajos meghült és kétoldali tüdőgyulladás végzett az életerős emberrel. Végigküzdötte a világháborút, de nem tudott megküzdeni a kórral, amely végül

életét oltotta ki. Halálát felesége és egyetlen fia gyászolják. A temetési szertartást a templomban Vada Béla esperes, a sirnál pedig Molnár Károly m.-telegdi lelkész végezték. A község lakossága nevében Facsar Gyula helybeli lelkész, a régi tanítványok nevében pedig Herczegh Kálmán bpüspöki ref. el. isk. igazgató vett megható bucsut a hűséges jó tanítómestertől. Sándor Lajos halálának híre a magyar református tanítóság köreiben is öszinte részvétet váltott ki. Áldott legyen emlékezete.

Jancsó Vilmos Kassófüzes—Oravicai nyug. református lévita-lelkész, mint utólag értesültünk mult évi október hó 16-án, életének 68-ik, boldog házasságának 22-ik évében, hosszas, de az Úr szolgájához méltó türelemmel viselt szenvedés után, csendesen elhunyt. A rettenetes élet-halál harcban az egykor erős szervezét csatát veszített, de a lélek csendjét még a súlyos és 7 évig tartó betegségben sem törte meg, mert áljadóan hallotta az atyai biztatást: »Légy hiv mindhalálig s neked adom az életnek koronáját.« Ezért, bár földi életének utolsó éveiben neki is tapasztalnia kellett, hogy »sok háboruságok által kell nekünk az Isten országába mennünk«, egy pillanatig sem vett erőt rajta a békétlenkedés, mert az erőtlenné vált tesben lakozó lelket diadalmassá tette az égi izenet: »Aki győzedelmes leszen, oszloppá teszem és nem törölöm el annak nevét az életnek könyvéből.« Igen, a dallal és igehirdetéssel Istent dicsérő ajkak elnémultak, de a lélek — hitünk szerint — csak hazát cserélt.

Welti Henry konzul, a Bazelben tanuló magyar református theologusok atyai jóbarátja, január 11-én 72 éves korában elhunyt. Szoros szellemi kapcsolatot tartott fenn családjá az egész református egyházzal, amelynek ügyei iránt melegen érdeklődött, sorsát szíven viselte, de különösen áldás volt az élete az által, hogy a magyar és svájci lelki kapcsolatokat elmélyíteni igyekezett. Ő maga erre elfoglaltsága miatt látszólag kevesebbet áldozott, mint felesége, akit a magyar református egyházi vezetői is személyesen is ismernek, de az ő nevéhez fűződik a magyar református egyháznak Bazelben történt sok életnyilvánulása és míg a theologusok részére tett ösztöndíján közülünk is mélyül valaki a reformátorok tudományában, lesz, aki áldott emlékét őrizze.

| ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ | HIREK | ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ ☼ |

Lelkészeiktatás. Sokáig emlékezetes napja marad az atyai gyülekezetnek január hó 7. Ezen a napon iktatta be atyai lelkészi állásába Boross Jenő esperes az egyhangulag meghívott Varga Béla nagykarolyi volt segédlelkészt, aki a fenti gyülekezetben ötven éven át működött Sáfár Imre nyugalomba vonult lelkész örökét foglalta el. Az ünnepélyes aktus délelőtt a 63-ik dicséret eléneklé-

sével vette kezdetét. Utána a 227-ik dicséret 1-2 versét énekelte el a templomot zsufolásig megtöltő gyülekezet. Ezután Boross Jenő esperes alkalmi beszéde következett, mely valóságos himnusz volt a mindent betöltő krisztusi szeretetnek. Varga Béla magvas beszédében azt fejtegette, hogy az üdvösségért lelkipásztornak, presbiteriumnak és gyülekezetnek egyforma buzgósággal kell munkálkodnia. A hivatalos jelvényeket Pajzos Bálint kispesekei lelkész nyújtotta át lendületes szavak kíséretében az ünnepeltnek. A 221-ik dicséret 4-5 versének eléneklése után disz-presbyteri gyűlés volt, melynek kiemelkedő pontja Tóth Miklós új lelkészt ünneplő és Sáfár Imre volt lelkészt meleg szavakban aposztrofált beszéde lett, melynek következtében a nyugalomba vonult lelkész 1000 lejt ajánlott fel volt egyházának. Istentisztelet után közebéd volt az iskola helyiségében, hol értékes pohárköszöntők hangzottak el. Délután templomi ünnepély volt. A 65-ik zsoltár eléneklése után Fekete Rezső pusztadaróci lelkész mondott magasszárnyalású imát. Utána bibliát magyarázott Bántó Bálint szatmári s. lelkész mély gondolatokkal és kiváló előadással mutatva rá a világ válságának az okaira. Hegedüsölőt adott elő Tóth Zoltán szatmári főg. tanár a tőle megszokott virtuozitással. Megható volt ezután a Tóth Ági VIII. o. tanuló beszéde, aki egyszerű, de mély ragaszkodásról tanuskodó szavakban üdvözölte a gyülekezet új lelkipásztorát. Ünnepi előadást Tóth Zsigmond érmihályfalvai ig. tanító tartott, kifejtve a mai kritikus időkben a papi hivatás fontosságát. Feledhetetlen élményt nyújtott ezután a Szikorák Ica »Diligensne« c. szavalata Ábrányi Emiltől. A gazdag műsort a Fodor Lenke és a Tóth Joli el. isk. tanulók hatásos szavalata, majd a 90-ik zsoltár eléneklése fejezte be.

T. Zs.

Mindenkinek fizetnie kell a felekezeti iskola fenntartására szükséges egyházi adót. A nemzetnevelésügyi miniszter még 1937 nyarán elrendelte több bányászati sváb község híveinek a kérésére, hogy azok a szülők, akik gyermekeiket állami iskolába járatják, nem tartoznak iskolai adót fizetni a felekezeti iskola fenntartására. Az egyház főhatóságok azonban nem vették tekintetbe ezen rendelet alapjára helyezkedő adófizetést megtagadó hívek álláspontját. Magatartásukat a kultusztörvény, a magánoktatási törvény és érvényes szervezeti szabályzatokkal magyarázták, ugyanakkor közölték a minisztériummal, hogy az iskolák fenntartására szükséges összegek egyházadó címen folynak be, iskolaadó nem is létezik. Az egyházadót pedig mindenkinek fizetni kell, akár van gyermeke a felekezeti iskolában, akár nincs. Az iskolát nem a

gyermek szülői tartják fenn, hanem az egyházközség. A nemzet-nevelésügyi miniszter most 235.029—1939. számú rendeletével közölte, hogy az 1937-ben kiadott 71.951—1937. számú rendeletet megsemitíti, úgy, hogy a gyermektelen, vagy gyermekeiket állami iskolába járató szülők nem mentesülnek az iskolák fenntartására fordított egyházi adó fizetése alól. Marad tehát továbbra az eddigi törvényes rend, amennyiben a gyermekeiket állami iskolába járatók épp úgy fizetik az egyházi adót, mint a többiek, a gyermektelen szülők pedig jogosan és méltányosan többet fizetnek az iskolák fenntartásához mint a gyermekesek.

Értesítés. A Reformátusok Lapjában 228—1940. sz. alatt közölt körrendelettel kapcsolatban közlöm, hogy a körrendeletnek a jegyzendő hadfelszerelési kölcsön összegére vonatkozó része nyomdai hibából tévesen közöltetett, mert a Nt. lelkészkar részéről legalább 2000, azaz kétezer lei, a s.-lelkészek, a tanári és tanítói-testület tagjai részéről 1000, azaz egyezer lei hadfelszerelési kölcsön jegyzést irányoztatott elő. Kérem tehát nevezetteknek ily értelmű jelentését 48 óra alatt hivatalomhoz beküldeni. A kölcsön kilizetésére vonatkozólag adott körlevélbeli tájékoztatás változtatás nélkül érvényben marad. Nagyvárad, 1940. január hó 25. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 8812—1939-II. KORRENDELET. Egyházkerületi közgyűlésünk 1939 évi 16 sz. határozatának b) pontja alapján elrendelem, hogy legkésőbb 1940 ápr. 15-ig minden iskolafenntartó egyházközség jelentse a következő adatokat:

1. Milyen összeg illette meg iskolánkat a 8954—1939 sz. belügyminiszteri rendelet értelmében.

2. Mekkora összeget vettek fel iskoláink javára a községi költségvetésbe.

3. A tényleg folyósított összeg 1940 márc. 31-ig.

Az 1. pont magyarázatára megjegyzem, hogy az idézett belügyminiszteri rendelet szerint a községi segélyt a községben működő összes tanerők számának arányában kell megosztani. Oradea—Nagyvárad, 1940 január 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

*Jelen-
tés
teljes*

556—1940.-II. sz. KORRENDELET. Valamennyi kebelbeli elemi iskola hatóságnak. Hivatalos lapunk 1937. évi folyamában 321 old.

4613—1937. sz. a. közöltem a 71.951—1937. sz. miniszteri rendeletet. A rendelet lényege az volt, hogy »parinții minoritari, cari au copii elevi la școalele de Stat, să fie scutiți de taxele pentru școală către confesiune,« azaz: azok a kisebbségi szülők, akiknek gyermekei az állami elemi iskolákba járnak, mentesüljenek a felekezeti iskola számára fizetendő járulékok alól.

Ezt a rendeletet a Temes tartomány főigazgatóságától nyert értesülés szerint a minisztérium 234.029—1939. sz. a. megsemmisítette. Szabályszerű iktatáson kívül jelen intézkedést elő kell jegyezni a megsemmisített rendeletnél is. — Oradea-Nagyvárad, 1940 január 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

605—1940-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nagytiszteletű Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Tudomás és mihez tartás végett közlöm magyar fordításban a Vallás és Művészetügyi Minisztérium M. O. N. T. és A. P. ügyosztályának 167—1940 sz. január 19-én megküldött leiratát.

Református Püspökségnek — Nagyvárad.

Van szerencsénk mellékelten másolatban megküldeni a Belügyminisztérium f. é. jan. 11-én 317 sz. alatt kelt Végzését a megyei passzív védelmi oktató központok létesítésére vonatkozólag és kérjük, sziveskedjék sürgősen intézkedni, hogy az összes községi (vidéki) lelkészek részt vegyenek a megyénként sorozatosan is megrendező passzív védelmi oktató központok tanfolyamain s sziveskedjék tudomásul venni, hogy a lelkészeknek részt kell venni a passzív védelmi alakulatokban és is látogatniok kell ezeket a tanfolyamokat. Miniszter h. T. Răureanu sk. Ügyosztályvezetője h. N. Ceat sk. Másolat a Belügyminisztérium 317—1940 sz. Végzéséről.

Mi, a belügyek minisztere, tekintettel a szárazföldi légvédelmi törvény 6. §. h) pontjában foglalt rendelkezésekre, melyek értelmében minden megyében kötelező módon létesítendőek folytatólagos passzív védelmi alakulatok összes személyzete kiképzést fog nyerni,

Elhárózzuk:

I. szakasz: A prefectus közvetlen felügyelete és ellenőrzése mellett minden egyes prefectura mellett passzív védelmi oktató központok létesülnek. Ezeknek a tanfolyamoknak az előadásai 1940 jan. január 25-én kezdődnek és a megye székhellyel biró városban tartandók meg.

II. szakasz: A megyei passzív védelmi oktató központokat a prefectusok szervezik meg úgy, amint következik:

a) Az oktató központot a légvédelmi körzet parancsnoka vezeti a prefectura M. O. N. T. ügyosztály vezetőjének segítségével.

b) A tanfolyamok időtartamát minden egyes résztvevő csoportra vonatkozólag a megyefőnök akként határozza meg, hogy a megyei oktató központ tanfolyamait az alant felsorolt személyek mindnyájan befejezhessék 1940 május 1. napjáig.

c) A tanfolyamok előadóit (tanárait) a prefectus jelöli ki a légvédelmi alkörzet parancsnokával való egyetértésben azon tanítói, közigazgatási, rendőri, csendőrségi vagy tűzoltói személyzetből, mely elvégezte a belügyminisztériumi, légi és tengerészeti, közmunkaügyi, nemzetnevelési minisztériumi, kormányzósági oktató központok tan-

folyamait, valamint azokból az orvosokból, gyógyszerészekből, kémikusokból, mérnökökből, építészekből stb. akik valamely passzív védelmi központ tanfolyamát elvégezték.

III. szakasz: Ezeken a tanfolyamokon részt venni kötelesek: a megyei főszolgabírák és járási titkárok, csendőrszázad parancsnokok, csendőrségi osztályok és őrsök vezetői valamint segédjei, községi bírák, jegyzők és titkárok, községi papok.

Mindezek a tisztviselők különböző csoportokban vesznek részt a tanfolyamon, hogy a szolgálat fennakadást ne szenvedjen.

IV. szakasz: A tanfolyamok órarendjét és programját a megyefőnök készíti el az oktató központ igazgatójával együtt a légi és tengerészetiügyi minisztérium 560—1939 sz. rendeletében foglalt szabályok utmutatása mellett.

Ezeken a tanfolyamokon a következőkre vonatkozó ismereteket kell előadni:

1. A különböző légi támadó eszközöknek az emberekre, állatokra, szállítmányokra és mindenféle anyagra, épületekre, csoportosulásokra stb. vonatkozó hatása.

2. Az egyéni és közösségi védelmi eszközök.

3. A passzív védelmi alakulatok megszervezése és működése: Riadó, világosság kioltása, óvó, egészségügyi, rendőri és ellenőrzői intézkedések, tüzoltás, szétszóródás stb.

4. Az oktatásban részesülő személyzet mindegyikére háruló kötelességek a passzív védelmi eszközök alkalmazása terén.

5. szakasz: A minden egyes résztvevő csoport tanfolyamának befejezése alkalmával az előadott anyagból vizsga tartandó, mely a következőkből áll: a passzív védelmi általános ismeretek elméleti próbája és a terepen való gyakorlat próbája, az alakulatban vagy csapatban az egyesekre váró intézkedések megtételére és végrehajtására és a passzív védelmi eszközök kezelésére vonatkozó alkalmasságuk megvizsgálása céljából.

A vizsga eredményeket egy vizsgabizottság minősíti, melyet a kormányzóság nevez ki a megyefőnök elnöklete alatt s amelyben jogszerint helyet foglalnak a csendőrlégiók parancsnokai, az államvallás esperese és a kiképző központ igazgatója.

VI. szakasz: Azok részére, akik ebben az osztályozásban »jó« minősítést (jegyet) kapnak, a megyefőnök és tanfolyam igazgatója által aláírt, tanfolyam elvégzéséről szóló Végbizonyítványt állítanak ki.

VII. szakasz: A megyei oktató központok szervezésére, ellátására és működésére szükséges költségeket a tartományok viselik és a megyefőnökök fizetik ki a törvényes formák megtartása mellett a résztvevők utazási és fenntartási illetményeit pedig azok a hatóságok viselik, amelyekhez az oktató központok tanfolyamain résztvevők tartoznak.

VIII. szakasz: A M. O. N. T. szolgálat igazgatósága bizatott meg a jelen Végzés végrehajtásával. — Miniszter h. Grogorescu sk. Igazgató: E. Cristescu sk. A kiadmány hitelül: Gheorghe Petrescu sk.

Oradea, 1940 január hó 25. Atyafiságos szeretettel: Sul'yok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél-
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

UJ SZÓSZÉK.

Ezzel a címmel jelentette be a budapesti református egyház lapjának: a Református Életnek szerkesztősége azt a nagyfontosságú ujitást, melyet a presbyterium úgy a lapban, mint az egyházközség életében elhatározott és megvalósított. Mi is hirt adtunk erről az ujitásról, mely abban áll, hogy a lapot ez év január 1-től kezdve mindenkinek ingyen küldi, aki az egyház teherviseléséhez akár adóval, akár adománnyal hozzájárul. Nem előfizetési díjért teszi ezt, hanem ugynevezett »egyházi sajtójárulékért.« Ezt az egyházi adóval vetik ki és szedik be, és ebből következőleg nem is egyenlő összeg, hanem mindenkinek az egyházi adója szerint változik. Így pl. az 1—10 P. egyházi adófizetők egyházi adójuk 10 százalékát fizetik egy évre. A 10—20 P. adófizetők évi 1 P.-t. Így felfele a 100 P.-ön felüli adófizetők 8 P.-t fizetnek. Ily módon 20.000 református kapja meg a lapot. Mivel így az eddiginél sokkal nagyobb példányszámban jelenik meg, ez lehetővé tette, hogy a vidéki előfizetőknek az előfizetési díjat leszállítsák és pedig 20 százalékkal, ami által remélik, hogy a lap 40.000 példányban jelenik meg.

Mint korszakalkotó ujitást hirdette a lap karácsonyi száma és úgy üdvözlik mindenfelé, ahova a hire eljutott. Csakugyan az is. Ujsága mellett van benne valami bátor elszántság, valami lelkes hősiesség. Következménye és hatása szinte kiszámíthatatlan. Belőle bizonytal az áldások egész sokasága fog áradni az egész gyülekezetre, sőt az egész kerületre, talán az egész magyarországi anya-szentegyházra.

Ez az ujitás megragadott, elgondolkoztatott és gondolatokat is adott. Mint példát tekintetem, melyet a Református Jövövel valamilyen alakban mi is követhetnénk. Isten e lap terjesztésében csodálatosan megsegített eddig is bennünket. Segedelmével valósággal megszégyenítette kicsinyhitűségünket, hiszen mikor megindítását elhatároztuk, csak 2500 példányra számítottunk és ma 9000 példányban jelenik meg. De ez a megszégyenítő áldás kötelez is bennünket. Kötelességünk mindent megtenni, hogy tovább terjesszük és megközelítsük s majd meg is valósítsuk régi álmunkat, hogy a Református Jövö ott legyen minden református család asztalán.

24
940.

Hogy miként, imé előttünk van a nagyszerű példa. Amit a budapesti egyház tett a maga kebelében, azt megtehetjük mi az egyházkerület területén. Mivel egyházkerületünkben mintegy 230—250.000 lélek él és ez mintegy 50.000 családnak felel meg, mi is kiadhatnánk akár 50.000 példányban is, hogy minden családhoz eljusson. Ha pedig ilyen, vagy hasonló nagy számban jelennék meg, akkor sokkal olcsóbb lenne, ami kevesebb megterhelést jelentene.

Tizezer példányszámig a lap egyes száma 2 leibe kerül, de azonfelül már minden száma csak 1 leibe és természetesen minél nagyobb lenne a példányszám, annál olcsóbbá tenné az első tizezer árát is. 15.000 példánynál egy szám 1.67 leibe, egy évi előfizetés 44 leibe kerülne. 20.000 példánynál egy szám 1.50 leibe, egész évi 40 leibe, 30.000-nél egy szám 1.33-ba, egész évi 35 leibe, 40.000-nél egy szám 1.25-be, egész évi 33 leibe, 50.000-nél egy szám 1.20-ba, egész évi 31 leibe kerülne.

E példányszámokat, vagy ezek közül valamelyik emelkedést úgy lehetné elérni, ha egyházközségeink, illetve nagyobb része követné a példát és az egyházi adóhoz hozzávett sajtójárulék által biztosítaná minden adófizető számára a szükséges példányszámot. Határozott példával kísérlem a kivitel módját szemléltetni. A temesvári egyházközségben kerek számban véve 1.000 adófizető van, akik mintegy 220.000 lei évi adót fizetnek be. Ha a lap 20.000 példányban jelennék meg és így 40 lei lenne az évi előfizetési díj, akkor 40.000 leire lenne szükség, hogy minden adófizetőhöz eljusson. Ha pedig csak évi 200.000 lei adót számítunk, akkor 20 százalékos egyházi sajtójárulékot kellene megállapítanunk, melynek fejében minden adófizető megkapná a lapot. Így a legkisebb, azaz évi 120 leit fizető évi 24 leiért kapná, amit fel lehetne emelni 26-ra, hogy minden számért 1 lei jusson. A következő osztályban levő 180 lei évi adót fizetők 36, az utána következő évi 240 leit fizetők 48 leiért kapnák, tehát még ezek is olcsóbban, mint ma. Csak a következő osztályban levő évi 360 leit fizetőknel emelkedne magasabbra, de mivel az adózók nagyobb része az első 3 osztályban van, a nagyobb rész sokkal kevesebért kapná, mint eddig. Ha pedig az egész kerületben még magasabb számot lehetne elérni, akkor még kevesebbe kerülne és így kisebb összegű sajtójárulékot kellene kivetni.

Hiszem, hogy ilyen, vagy ehhez hasonló módon nagyon sok egyházközségben meg lehetne oldani a kérdést és hogy megoldjuk, egyetemes egyházunk érdeke. Ma már teljesen felesleges arról beszélni, hogy az írott szónak milyen ereje van és milyen hatalom egyházi vonatkozásban is a sajtó. De nem felesleges arról gondolkodni, hogy mit jelentene, ha Isten ígéje egy egyházi ujság által

mindenféle alakban eljut a lelkekhez. Valljuk meg, hogy egyházunk tagjainak nagyobb része nem hallgatja, vagy legalább is nem állandóan hallgatja Isten igéjének hirdetését és igen nagy azoknak a száma, akikhez alig jut el az Igének élőszóval való hirdetése. Pedig nekünk kötelességünk, hogy mindenkire eljuttassuk és minden eszközt felhasználjunk az eljuttatására. Akik nem jönnek el hallgatására, azokhoz nekünk kell elvinnünk, vagy elküldenünk, még akkor is, ha szinte biztosra vesszük, hogy nem szívesen fogadják. Jól tudjuk, hogy ez azért van így, mert nem ismerik. Nem ismerik sem magát Isten igéjét, sem egyházunkat, az Ige egyházát. Vagy igen sok esetben rosszul ismerik, amint az egyház ellenségei velük — befeketítve és megvádolva — megismertették. Ha azonban állandóan megjelenik az egyház szócsöve, aki előbb-utóbb kézbe veszik, ott is, ahol addig bizalmatlanul fogadták, olvassák míg végre éreztetni fogja hatását és lassanként átalakítja a lelkeket. Mert az Ige és az egyház üzenete nemcsak egyszer hallott, elrepült és elnémult szó lesz, hanem megmaradó és szinte folyton hangzó üzenet, mely előtt nem lehet sem a füleket bezárni, sem a sziveket megkeményíteni.

Igy lesz a Református Jövő is új szószék, a legmagasabb, melyről legmesszebbre és a legtöbb lélekhez jut el Isten és egyházának üzenete. Csak megértés, lélek és akarat kell a mi részünkről hozzá és akkor bizonytalansággal meglesz Isten segítő kegyelme is.

Debreczeni István.

Lelkésválasztásaink.

Nem tagadhatja senki, hogy lelkésválasztásaink nem eszményiek. A zsinat talán alkot majd olyan törvényeket, amelyek a lelkészi állások betöltése körüli aberrációkat eltüntetik. Azonban addig is szembe kell néznünk e kérdéssel, amelynek rendezetlenségéből egyházunk és lelkipásztori társadalmunknak olyan sok kára van.

A lelkésválasztásnál két tényező szerepel, a választó gyülekezet és a megválasztandó lelkipásztor. Hogy a választó gyülekezet a választások alkalmával nem tud és nem akar eszményi magatartást tanúsítani, annak oka egyfelől, hogy az önkormányzatra még nem elég érett, a kicsinyes szempontokon, személyi vonatkozásokon, érdekeken nem tud felülemelkedni. Másfelől pedig, hogy a megválasztandó lelkipásztorok a gyülekezetek független döntését befolyásolják.

A gyülekezet odanevelése, hogy az önkormányzatra érett legyen, hogy magasabb szempontokat tudjon alkalmazni, hosszas

munka. Ennek elérése, ki tudja, mikor sikerül. Most arról akarok inkább írni, ami a második tényezőt illeti. Ha a nép a helyes lelkészválasztást illetően szellemi kiskorúságban van, ha saját érdekeit nem tudja jól mérlegelni, másoknak kell az irányítást kézbe venniök. Törvényeink értelmében ezt bizonyos jogcsorbítás nélkül nem lehet megtenni. Tehát azt kell megtennünk, amit lehet,

Számtalan esetet tudunk, amikor a gyülekezet egységes magatartást tanúsított. Egyhangúlag akarta leendő lelkipásztorát meghívni. Gyorsan és békésen történt volna ez, ha közben valamelyik lelkész bele nem avatkozik. Ennek következtében a meghívás lehetetlenné lett. A gyülekezet békéje megbomlik, pártok alakulnak, az egyház ügye hátrányt szenved. — Itt a megoldás: Minden lelkész engedje a gyülekezet akaratát szabadon érvényesülni. Ha a lelkészi kar egységes a választások zavartalanságának és tisztaságának megőrzése gondjában, azt meg is tudja valósítani.

Az esetben, mikor a gyülekezetnek még nincs kialakult állásfoglalása, a lelkészi kar minden körülmény, elsősorban a gyülekezet érdekének mérlegelésével a maga kebelében jelölje ki az oda legalkalmasabbnak látszó lelkészt, és őt megfelelő módon ajánlja. Erre az ajánlásra számtalan alkalmas és meegengedhető módot lehet találni. És akkor a lelkészi karnak legyen annyi egysége és fegyelmezettsége, hogy ezt a választást tudja is keresztülvinni. Ha egyetlen más lelkész sem fogadja el a meghívást, és ha pályázat esetén senki más nem fog pályázni, úgy a választást kellő irányba lehet kényszeríteni.

A gyülekezet önrendelkezési jogának csorbításáról azután, amit a gyülekezet kiskorúságáról írtunk, beszélni nem lehet. De nem lehet a lelkészek szabadságának korlátozásáról sem. Mert ez a szabadság nem jelentheti a gyülekezeti érdekek lábball tiprosát. Mindenesetre a lelkészi karnak, az illető egyházközség egyházmegyéje lelkészi értekezletének kell olyan magasabb szempontokkal rendelkeznie, amely ki tudja jelölni az oda minden tekintetben legalkalmasabb személyt. Tehát csak az a kötelességünk, hogy magunk körében biztosítsuk a legtisztább keresztyén ethikai elvek érvényesítését. Amennyiben az egyházmegye lelkészei barátságos alapon nem tudná a kiszemelést, illetőleg a jelölést illetően egységes felfogásra jutni, az egyházkerületi lelkészértekezlet elnökségét is bele lehetne vonni az ügy mérlegelésébe. Technikai akadályai elintézésnek nem igen lehetnének, mert legtöbb esetben az üresedést előre lehet tudni és így jóelőre már el lehetne készíteni a jelölést. Sőt a gyülekezetet is.

Bármilyen megoldást is, de valamilyet keresni kell. E jelenlegi a kivihető és eredményes indítványok közül egy. *Nits István.*

Egy 85 éves lelkész emlékezései és elmélkedései.

Ez a mondat népies felfogás szerint önmagában is képtelenség. Az öregkor a gyermekies együgyűség és feledékenységnek a kora.

Jaj annak az öregnek: így mondják, aki élete sorával gondolkodni is merészkedik; mert azonnal tudtára jut annak, hogy az ő életsorsa immár a siralomházban lévő halálra ítélt bűnös sorsával hasonlatos, aki folyton növekedő reménységgel várja közeledő végóráját. Én is beismerem, hogy az emberi élőlény legnagyobb tragédiája nem az átélt küzdelem és szenvedésekben, hanem az elmulás általános törvényében nyilvánul. Ez ellenében csak a hit nyújthat biztos menedéket. Az Isten elővégzetének hitében azonban az én öregkori életem nem lehet a siralomházbéli bűnös életéhez hasonlatos. Ellenkezőleg az átélt megpróbáltatásoktól megedzve lelkesít. Az én életem hasonlatos a harcirepülő pilótájának életéhez, aki a fenyegető ezer veszély között is biztos kezekkel irányítja lebegő gépjének motorját. Az én 85 évem biztossága nem kevésbé csudálatra méltó a felületesen gondolkozók előtt, mint a repülőgép biztossága és harcképessége.

Az én életem eseményei mint kedves emlékek élnek emlékezetemben még ma is.

Kedvesen emlékezem a kecskeszakállu, kancsalszemű Futó Mihályra, a nagyszakállu, zordkinézésű Garzó Imrere és a férfiszépséget képező Ábrai Lajosra, későbbi polgármester hódmezővásárhelyi tanárokra. A teológiai tanárok közül élénken emlékezem vissza Tóth Sámuelre, rengeteg egyházkerületi jegyzőkönyv szerzőjére és a kitűnő szónok: Balogh Ferencre, akit szabadelvű teológiai gondolkozása miatt szabad Baloghnak neveztek szerető tanítványai.

Az 1880. év szeptember havában a teológia hallgatására Párisba mentem. Ezen időben az itteni teológusok szabadelvű iránya nem volt kedves a magyar lelkészi kar előtt. Némi előzetes aggodalom után nagyon örültem, hogy az előítéletek által nem engedtem magam elriasztani. Nagyon tanulságos volt egy évi itteni tartózkodásom nemcsak teológiai, hanem nemzeti szempontból is. Szabatié teológiai professzor rögtönzött egyházi beszédei és az általa a teológusoknak a mások beszédeinek szószerinti betanulásával szemben alkalomszerű szabadelőadásban kiképzése megbecsülhetetlen tanulságot szolgáltatott nekem.

Ezen tanulási és tanítási rendszer szemlélete alatt helyes képet alkothattam magamnak arra, miként lehetne egyházi szónokaink kiképzését oly magas fokra emelni, hogy szónoklataik a reformátorok szívet-lelket megragadó beszédeinek irányát követni és hatását elsajátítani tudná. Ezen lelki hatás alatt többször irtam az egyházi lapokban, fájdalom sikertelenül.

Nemzeti szempontból megbecsülhetetlen értéke volt azon közreműködésnek, mint a »Párisi Magyar Egylet« jegyzője Zicsy Mihály elnök támogatásával »Erzsébet királyné Deák Ferenc ravatalánál« című képnak a királyi udvaroknál másolatban értékesítésével a Magyar Egylet házának építését lehetővé tettük. E tárgyban Ferenczi Ida királyi társalkodónő unokanővérem támogatását is igénybe vettük. Egyfelől a Zicsy Mihály által Erzsébet királynét a Kossuth által küldött cipruszággal együttesen feltüntető és a bécsi udvar által megneheztelt képnak az egyesület javára ajándékozása, másrésztől az idegen királyi udvarok által örömmel fogadott másolatainak jutalmazása így tette lehetővé egy fényes székháznak építését a párisi magyar egylet részére.

Az ifjkor emlékei között nem kevésbé érdekesek a magyar-homorógi lelkészi működésem eredményei. Nagy örömet okozott nekem, hogy ezen egyházban a párbér rendszerű régi adózást nagyobb zavar nélkül rendezni sikerült és egy év alatt alapot teremtettünk a nádfedelű templom, a szalmafedelű paplak, iskola és tanítói-lak felépítésére. Szerettem ezen gyülekezetnek szittya-típusú tagjait s ők is ragaszkodtak hozzám. Nem akartak elbocsájtani. Egy éjszaka búcsúzás nélkül kellett körükből elszökni.

A szentleányfalvi gyülekezetben tizenhat évet töltöttem el állandó építkezések között. Az összes egyházi épületek megújultak. Nem akartak dicsekedni, de ezek teljesítéséből nekem is jutott rész, nemcsak anyagi hozzájárulásban, de az eszközölt gyűjtés sikerében is. Kétségtelen az is, hogy sem a homorógiak, sem a szentleányfalviak nem akartak építkezni s ellenállásuk megtörése sok küzdelembe került.

Ellenkezőleg a kisperegi ref. egyház tagjainak kiváló érdeme, hogy minden építkezést örömmel fogadtak és anyagi erejükhöz képest támogattak is.

Az itteni szolgálati időm alatt, a válságos gazdasági időkben csak így lehetett az összes elavult épületeket szilárd alapon megújítani.

Kiváló érdeme a kisperegi ref. egyház tagjainak az igaz valóság ősöktől örökölt erénye, a család és gyermekek szeretete, melyet egyháztörténetében oly megható vonásokkal van megörö-

kitve, hogy más gyülekezet előtt is példaképpen buzdításul szolgálhat. Ilyen kiváló érdeme a gyülekezetnek a Szondy lelkész családjához tanusított ragaszkodása. Szondy Lajos lelkész fiát Szondy Imrét s ennek gyermekét alulírott lelkészt nemcsak lelkesedéssel választották a gyülekezet lelkészévé, hanem egész életére terjedőleg tisztelték és szerették.

A népes anyaegyház a hozzátartozó N.-Pereg és Pécska fiókegyház gondozása nehezen teljesíthető feladatot képezvén, szerveztem az államsegélyes segédlelkészi állást, melynek ily alakbani fenntartása sok küzdelembe került.

A tengersok megpróbáltatások között, melyek életem utját keresztézték, megvigasztalt, megerősített azon eredményes küzdelem, melynek teljes erejével harcoltam ifjúságomtól kezdve az egyházi lapokban és minden területen, a templomok fűtése és világítása érdekében részben eredményesen teljesítettem.

De kétségtelenül legszebb emlékeim közzé tartozik a magyarországi ref. lelkészi egyesület megalakításának sikere, melyet mint az eszme kezdeményezője (Magyarszó című lapban) és mint az érvényben levő módosított alapszabály készítője és ezen polgári alapon készült intézmény jóváhagyásának a bonyolult viszonyok között kieszközölő lelkész társaim jóléte érdekében eszközöltem.

Az élettapasztalataira alakult meggyőződése az, hogy a földi boldogság egyedüli helye a családi életben van. Az én családi életem mindazonáltal sok megpróbáltatással van tele. Egymásutáni rövid időközben a halál három feleségemet ragadta el, akik közül kettő árva kis gyermeket is hagyott hátra.

Általános társadalmi sőt vallásfelekezeti felfogás a kegyes jó emlékezet mellett a sirontuli hűséget is követeli a házastársaktól pedig igen jól tudja, hogy ezt maga a Jézus sem követelte és a földi életnek a sirontuli étellel nincs semmi összeköttetése. Az én gyermekeim megfelelő neveltetését az általuk igen szeretett egyik mostoha anya tette lehetővé. Mégis a halál romboló szele a társadalmi felfogással vegyest sok bajt okoz ma is körülöttünk.

Ez képezi az én életemnek szomorú zárvét.

SZONDY GÉZA.

A lelkészi államsegély régóta huzódó tárgyában a legilletékesebb helyen szerzett értesülés alapján — örömmel közölhetjük, hogy az ügy pénzügyminisztériumban van, ahol Dragomir Silviu kisebbségi miniszter ur figyelemmel kíséri. Ugyancsak ő kijelentette, hogy a kérdés a legrövidebb időn belül megoldást nyer és a lelkészek január 1-től kezdődőleg megkapják az államsegélyt.

Récsey Ádám: Isten útján.

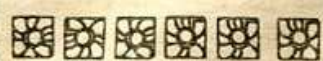
Szalmár-Németi, 1939. 71 old. Szerző kiadása.

Sok predikációt, ezek kötetét vettem kezembe, hogy a beszédek vázlatát, tartalmi kivonatát elkészítsem, felboncoljam őket. Különösen ilyenkor tapasztaltam, hogy a frázisok halmazában, a szinonimák tultengésében, a gondolatok petyhüdésében, kallódásában nincs ige; a tartalom, ha ugyan egyáltalában van, egy szegényes mondatban kényelmesen elfér. Vázlatról egyenesen derüérzés beszélni. Récsey Ádám 11 beszédet tartalmazó kötetének van mondanivalója. Ezek nem elvont kérdésekre vonatkoznak, beszédei nem theológiai fejtegetések; létbe markoló és bennünket közelről érintő dolgokat döbbsentenek elénk. Az igének életünkkel való kapcsolópontját mindig keresi. Meglátja azokat a kérdéseket, amelyek az embert foglalkoztatják, azt a nyomoruságot és csödtöt, amelyben élete folyik, az élet szociális vonatkozásait; de az ember útját csak azért tárja fel, hogy utána reámutasson arra az isteni utra, mely a »hegytető« felé vezet, ahol a lélek több és különb, ahol Isten közelében van.

Sokszor az előbbi, az emberi oldal jobban kidomborodik. Néha az ige üzenetét nem aknázza ki teljesen. Sokszor Krisztus-nélküli; abban az intellektuáлизmusban szenved, mely azt hiszi, hogy a megoldás lehetőségét felismerni és azt megragadni, azzal élni is — egyet jelent. Az ige fényének reánk derülése a »válságkátyuból« még nem vezet ki. Az emberi megértés és erőfeszítés helyett Krisztus ereje a keresztyén élet lehetségesítője. Legtöbb beszédje azonban egészen evangéliumi. Beszédei jól épülnek, tagozottak. Bár az egyes részek között, sokszor azon belül is, néha laza az összefüggés.

Előadásmódja korszerű. Nyelvezete könnyen érthető, világos, helyenkint költői szépségű. (Van azonban arra is eset, hogy kissé pongyola is.) Az irodalmi utalások, illusztrációk, példák, amelyek között azonban anekdotaszerűt is lehet találni, az érthetőséget nagyban elősegítik. Elavult és szinehagyott, tartalom-nélkül kongó kifejezésekkel alig egy-két esetben találkozunk.

E kis kötet mindenesetre érték: haszonnal lehet olvasni. Ha Récsey az igét jobban kifejececsíti lelkében, a mondanivalóban több ökonómiát tanusít és a szerkezetben is több legyelmet, jelentős ighirdetők közé fog tartozni, amiről, reméljük még írásban is bizonyyságot fog tenni.

HIREK

25 éve főgondnok. Dr Thúry Kálmán, kit most ismét egyhangu lelkesedéssel választott meg a nagyváradi egyház főgondnokául, egy negyedszázada áll ebben a tisztségben az egyházközség élén. Midőn ez alkalomból szeretettel köszöntjük, imádkozó lélekkel kívánjuk, hogy még sok-sok esztendeig vezesse a nagyváradi egyházat a fejlődés útján.

Lelkészbeiktatás. Január 21-én ünnepi vasárnapja volt a pelbárthidai egyházközségnek. Ekkor ment végbe új lelkipásztornak Elchinger Józsefnek beiktatása, kit Holkó József nyugalombavonulása után választottak meg. Az új lelkészt és a beiktatására érkező Vaday Béla esperest, valamint kíséretét a község határában lovaslegények, a lelkészlak előtt a presbyterek és a hívek fogadták, kiknek nevében Kiss Elek gondnok, továbbá Kiss Erzsébet és Dézsi Etelka üdvözölték. A beiktatást Vadai Béla esperes végézte. »A jelket meg ne oltsátok!« hangzott ajkáról az intő ige, melynek alapján gondolatokban gazdag beszédben fejtegette a lelkipásztor és gyülekezet feladatait. Utána az új lelkész tartotta meg beköszönő beszédét, melyben a lelkészi hivatás jelentőségét fejtegetve nagyhatású beszédben tett vallást arról, hogy feladatának egyedül a lelkek Isten országa felé vezetését tekinti. Istentisztelet után az orthodox román egyház népes küldöttsége élén Ando Cornél lelkész magyar beszéddel üdvözölte a beiktatott lelkészt. A presbyteri gyűlésen Kovács Sándor paptamási lelkész, mint beszoigáló lelkész köszöntötte az esperest és az új pásztor, majd Gönczy Ferenc presbyter és Kiss Erzsébet tanítónő mondtak üdvözlő szavakat, melyekre az új lelkész meghatott szavakban mondott köszönetet. A lelkészlakban elfogyasztott közebed után délután temlőmi ünnepély fejezte be az egész napi fölemelő ünnepséget, melynek áldásos hatása bizonyára meg fog látszani az egész gyülekezet életében.

A nagyobb egyházakban befolyt adományok. Eddigi értesüléseink szerint a múlt évben a következő nagyobb egyházközségekben történtek nagyobb adakozások. A nagyváradiban 318.000, ami az árvaház részére a vidékről befizetett adományokkal együtt 400.000 L.-en felül emelkedett. Több az előző évinél mintegy 120.000 L.-el. A szatmáriban 448.000 melyből a külteleki templomra történt adományok összeg 244.579 L. volt. Az egész több az előző évinél 170.000 L.-el. A szatmárnémetiben 120.000 L. Több az előző évinél 50.000 L.-el. A temesváriban 240.000 L. Több az évinél 50.000 L.-el.

Károli Gáspár emlékünnepély. A Biblia jubileumi évének ünneplését a budapesti Kálvin János Társaság nyitja meg, mely január 14-én emlékünnepélyt rendezett. Az ünnepély sorrendjén dr Csekey Sándor professzor emlékbeszédet mondott, dr Makkay Sándor bibliát magyarázott, Kodolányi János pedig Az író és a Biblia címmel felolvasott.

A debreceni Kollégium ifjusága a telepítésért. Már régebben hirt adtunk arról a mozgalomról, melyet a debreceni Kollégium ifjusága a sok gyermekező református családok telepítése érdekében eredménnyel indított. Az ifjuság tovább folytatja ezt. A Kollégium szeniora: Szabó Dániel és Jánosy Imre esküdtfelügyelő sorra járták a nagyobb egyházközségeket és mindenütt ismertették az ifjuság telepítési mozgalmát, melyet a gyülekezetek megértéssel fogadtak. Hatásukra a budapesti Lónyai utcai főgimnázium ifjusága eddig 3.000 pengőt gyűjtött össze erre a célra.

A debreceni Kollégium jubileumi alapra az elmúlt iskolai évben 33.917 P. gyűlt össze. Ebből mintegy 6000 P.-t tesz ki az az összeg, melyet egyházak, pénzintézetek és egyesek adkoztak. A többi országos nagy intézetek. Szép összeg, ha tudjuk, hogy csak 55 egyházból folyt be, de szomorú, hogy a 343 egyházközségből eddig csak 55 hallgatta meg a kérői szót. A jelen iskolai évben a református gimnáziumi ifjuság jótéteményeiből 1260 P.-t fizetett be már alapítványul.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

No. 619—1940-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak és állami iskolai vallástanítónak.* Az I. o. vallástani kézikönyv és vezérkönyv pályázata méddőnek bizonyult s ezért le kellett mondanunk megjelentetésükről a folyó iskolai évben. Mint-hogy azonban az iskolai év előhaladásával a gyermekek kezébe sok vallástanító könyvet kíván adni — s ez az állami iskolában sok esetben elkerülhetetlenül szükséges is a leszállított óraszám miatt, elrendelem, hogy ahol ennek szükségessége mutatkozik, az I. osztályban is a II. o. vallástani kézikönyvet használják. A következő összeállításban utbaigazítást adok a felhasználásra nézve.

I. Osztályos tanterv 1937 évi jkv. 2. függ. III. old. II. o. vallást. kézikönyv 1. fejezet: 5. József története. 2. fej.: 1. A teremtés. 3. fej.: 6. Mózes. 4. fej.: 2. A büneset. 3. Az özönviz. 5. fej. 4. Ábrahám.

24
940

6. fej: 11. Jézus születése. 19. Jézus elfogatása. 20. Jézus elítélése. 21. Jézus halála. 22. Jézus feltámadása. 23. Jézus mennybemenetele. 7. fej.: 24. A Szentlélek kitöltetése.

A vallástanítónak tankönyv nélkül kell előadni a következőket: tanterv 6. fej. Jézus és a gyermekek c. pont; a megfelelő bibliai hely olvastatása alapján. 7. fej. A biblia c. pont, magának a bibliának bemutatásával, annak rövid hangsúlyozásával, hogy mi hitünket kizárólag a bibliából meritjük. A ref. egyház c. pontnál arra szorítunk, hogy a gyermekeknek megtanítjuk, hogy ők keresztyén reformátusok. 8. fej. A nagy parancsolatnak a szövegét megtanítjuk minden további magyarázat nélkül. Imádkozás pontnál elolvastatjuk a bibliából Máté 6, 9—15-t, minden további magyarázat nélkül. Magát a Miatyánkot már előbb meg kellett tanulni (3. fejezetben). Templom és istentisztelet pontnál arra szorítunk, hogyan kell viselkedni a templomban istentisztelet alatt. Az ünnepek megszentelésénél ismételjük a vasárnap és a dogmatikus ünnepek jelentőségét (2. és 6. fejezetből) s ezentul csak annyit tanítunk meg, hogy ünnepeken részt veszünk az istentiszteleten. 9. fej. nál maradnak az eddig előirt imádságok. Oradea—Nagyvárad, 1940 január 27. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Tájékoztatás végett közlöm a Reformátusok Lapja 1940. január hó 1. napján az 1. sz.-ban közreadott 7805—1939. sz. rendeletem kiegészítéseként a Monitor Oficial 17. számának 215-ik oldalán megjelentetett tendelejtörvény II-ik fejezetének 12. szakaszában foglalt következő rendelkezést:

»Funcionarii de Stat, ținut, județ și comuna, și Regiilor și Caseilor Autonome și în general și tuturor Instituțiilor Publice, precum și ai întreprinderilor particulare cu caracter de interes public trebuie să fie membri ai Frontului Renașterii Naționale, pe viitor orice numire sau angajare de personal nou, la instituțiile de mai sus va fi condiționat de calitate de membru al F. R. N.»

Oradea, 1940 január hó 26. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Felhívás. Felhivom egyházkerületünk lelkészeit, hogy egyházközségük anyakönyveiben nézzenek utána Zilahi Sára (született kb. 1834-ben) kereszteleési, valamint Both (Bot) János és Zilahi Sára esketési (kb. 1856—60) adatainak. Pozitív eredmény esetén mindkét beírásról készítsenek magyar nyelven kivonatot s küldjék azt a következő címre: Dr Benedek Róza muzeumi igazgatóör, Budapest, II. Margit-körút 55. VI. 26. Ugyanakkor a Püspöki Hivatalnak erről jelentést téve. Negatív eredmény esetén szintén 8 napon belöli értesítést kérek. Sulyok István sk., püspök.

Onor. Școala Primară reformată
Str. Prefecturii 1. Oradea

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.</p>		<p>Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.</p>
---	--	--

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

A reformok útján.

31
940

Aki ma a romániai magyar református anyaszentegyház tevékenységét figyeli, vagy ennek történetét írja, két szembeszökő jelenséggel találkozik: az egyik a fejlődő, építő, épülő, a másik pedig a stagnáló, a hanyatló, a pusztuló folyamat.

Az oknyomozás mindezeknek az okaira is hamar rátalál. Megtalálja az egyéni és a tömegerenyeket, nemkülönben az egyéni és tömegbűnöket is. Ezek nyomán látjuk a porból kiemelkedő és a porba zuhanó egyházközségeket.

A pásztor és a nyáj bibliai hasonlata gyülekezeti életünkre valóban találó. A jó pásztor, a gyenge pásztor, a hanyag pásztor magatartása és munkája mind meglátszik a nyáján, a gyülekezetén.

Az elmúlt husz esztendő különösen megmutatta az erényeket és hibákat.

Ma már elmondhatják, hogy tiszta képünk van egyházmegegyenként, egyházközségeinként, sőt személy szerint is az alkotó munkáról, a Pató Pálokról és a rombolókról.

A különben liberális törvényeink védelme alatt és a megértés és testvéri szeretet szelleme mellett felburjánzott a sok emberi gyengeség és reányomta sötét bélyegét egyházközségeink életére.

Közóhajja vált már, hogy valamit kellene tenni. A zsinatra vártunk hosszú éveken át, — hiába.

Az Erdélyi Testvéregyházkerület 1939. év őszén Kolozsvárt tartott közgyűlésében megtette az első elhatározó lépést a reformok felé. Három szabályzat elfogadásával a legégetőbb bajokra kívánt orvoslást keresni.

E három szabályzat rendet kíván teremteni a lelkészi állások körül azzal, hogy minősíti az egyházközségeket a javadalom szempontjából, a lelkészeket pedig végzettségük, szolgálati idejük és bizonyítványaik szerint; végül a lelkészek áthelyezhetőségét intézményesíti.

Véleményem szerint a harmadik szabályzat lesz a leghatékonyabb a lelkészek és az egyházközségek közti viszony normalizására s a mai áldatlan állapot megszüntetésére.

A két előbbi szabályzat pedig azokat a visszásságokat fogja megszüntetni, amelyek abból származtak, hogy szinte öletszerűen töltettek be a lelkészi állások, fiatalok kerülvén az első osztályú gyülekezetekbe, míg 40—50 éves lelkészek kis szórványi gyülekezetekbe szorultak. Vagy más példát is felemlítve, csak magyarul tudó lelkészek kerültek és öregedtek német jellegű gyülekezeteinkbe, míg külföldi tanulmányuton a német nyelvben jártasságra szert tett ifju lelképásztoraink szin magyar gyülekezeteinkben nem tudják gyümölcsöztetni a nyelvi előnyüket.

Az anyagi aránytalanságokról nem is kívánok említést tenni.

Rátérve az ügy érdemére, az egyházkerületi közgyűlés felhatalmazta az egyházkerületi Igazgatótanácsot, hogy az egyházme-gyék javaslatai alapján az *egyházközségeket öt osztályba sorozza* a javadalom, a betöltendő hivatás, egyéb méltánylást igénylő körülmények és általános helyzetük szerint. Felhatalmazta továbbá arra is, hogy jövőben az egyházközségek lelkészi állásainak betöl-tését az e célra alkotott *minősítő szabályzat szerint eszközöltesse*.

I. Az egyházközségek osztályozása.

Első osztályú egyházközségek: azok az egyházközségek, ame-lyek a természetben adott legalább 4 szoba és mellékhelyiségekkel rendelkező lakáson kívül az összes számbavehető javadalmak (föl-dek, alapok, helyi szolgáltatások, államsegély) figyelembevételével fizetést biztosítanak a rendes lelkész számára, amely az illető lel-kész jogosultsága szerint megfelel annak a javadalomnak, amelyet az egyházkerületben egy hasonló szolgálati évvel rendelkező teoló-giai tanár élvez.

Másodosztályú egyházközségek: azok az egyházközségek, amelyek a természetben adott 4 szoba és mellékhelyiségekből álló lakáson kívül az összes számításba vehető javadalmak figyelembe-vételével olyan fizetést biztosítanak a rendes lelkész számára, amely megfelel az egyházkerületben összes korpótlékokkal rendelkező gim-náziumi igazgató javadalmának.

Harmadosztályú egyházközségek: azok, amelyek a termé-szetben adott 3 szoba és mellékhelyiségekből álló lakáson kívül az összes számításba vehető jövedelmek figyelembevételével olyan fizetést biztosítanak a rendes lelkész számára, amely megfelel az egyházkerületben egy összes korpótlékokkal rendelkező gimnáziumi tanár jövedelmének.

Negyedosztályú egyházközségek: azok az egyházközségek, amelyek a természetben adott 3 szoba és mellékhelyiségekből álló lakáson felül az összes számbajöhető jövedelmek figyelembevételé-

vel olyan fizetést biztosítanak a rendes lelkész számára, amelyet az Egyházkerületben egy két korpótlékkal rendelkező gimnáziumi tanár élvez.

Ötödosztályu egyházközségek: azok, amelyek a természetben adott három szoba és mellékhelyiségekből álló lakáson felül a számitásba vehető jövedelmek figyelembevételével olyan fizetést biztosítanak a rendes lelkésznek, amely nem kevesebb, mint egy összes korpótlékokkal rendelkező igazgató-tanítóé.

II. A lelkészek minősítése.

A kerületi közgyűlés felhatalmazta az Igazgatótanácsot arra is, hogy a jövőben az egyházközségek lelkészi állásainak betöltését az e célra alkotott minősítő szabályzat szerint eszközölje.

E szerint a lelkészi állás betöltésének minden formájánál bizonyítványaik és szolgálati idejük után aszerint bocsáthatók meghívás vagy választás alá a meghivandó, illetve a pályázó lelkészek, hogy megfelelnek-e az illető egyházközség beosztásánál előirt feltételeknek.

Első osztályu minősítés. Első osztályu egyházközségekbe meghívhatók vagy megválaszthatók azok a lelkészek, akik theologiai rendes tanárok, esperesek, öt éven át gyakorló lelkészi szolgálatot végző theologiai magántanárok, vagy theologiai magántanári képesítéssel bíró vallástanárok, jeles lelkészi oklevéllel legalább 10 évig szolgáló lelkészek, jó képesítésű bizonyítvánnyal legalább 15 évig szolgáló rendes lelkészek.

Másodosztályu minősítés. A másodosztályu egyházközségekbe az első osztályban említetteken kívül pályázhatnak egyházmegye főjegyzők, vallástanári képesítéssel vagy jeles lelkészi oklevéllel bíró lelkészek, ha legalább 5 évi, jó képesítésű bizonyítvánnyal szolgáló lelkészek, ha legalább 10 évi szolgálattal rendelkeznek.

Harmadosztályu minősítés. Harmadosztályu egyházközségekbe pályázhatnak az első és másodosztályban említetteken kívül azok a lelkészek, akiknek jeles lelkészi oklevelük van, az egyházmegyei tisztséget betöltő lelkészek; jóképesítésű lelkészek, ha legalább 5 évi szolgálatot töltöttek be; elégséges képesítésű lelkészek 10 évi szolgálat után.

Negyedosztályu minősítés. Negyedosztályu egyházközségekbe pályázhatnak az előbbi osztályokban említetteken kívül a jó képesítéssel rendelkező lelkészek; elégséges képesítésű lelkészek 5 évi szolgálat után.

Ötödosztályu minősítés. Az ötödosztályu egyházközségekbe pályázhatnak a lelkészi oklevéllel rendelkező lelkészek.

III. A lelkészek áthelyezése.

Magasabb egyházi érdekből, a lelkipásztori szolgálat eredményességének, valamint a gyülekezetek békés életének biztosítása céljából a lörvényesen megválasztott lelkész szolgálati helyéről más lelkészi állásba helyezhető át.

Az áthelyezést kérhetik az egyházmegye elnökségénél:

1. Az egyházközségek választásra jogosult tagjainak abszolút többsége írásban indokolt és aláírt beadványban.

2. Az egyházközségek presbiteriumainak $\frac{2}{3}$ -ad többségét képviselő tagjai szintén írásban indokolt és aláírt beadványban.

Az egyházmegye elnöksége, ha a beadványokból és a szükséghez képest mutakozó előzetes közigazgatási kivizsgálásból, indokoltan látja az áthelyezési eljárás bevezetését, az Egyházkerület elnökségéhez indokolt előterjesztést tesz.

Az egyházmegye elnöksége hivatalból észlelt adatok alapján, előterjesztés nélkül is, javaslatot tehet az áthelyezésre nézve az egyházkerület elnökségénél.

Az egyházmegye elnöksége, ha az 1. 2. pontok alapján tett előterjesztés szerint az eljárást nem találja megindítandónak, az iratokat felebbezés esetén, 15 napon belül, jelentés kíséretében felterjeszti az Egyházkerületi elnökséghez.

Az áthelyezési eljárás, minden esetben, csakis a eh.-kerületi elnökség előzetes engedélye alapján indítható meg. Az ilyen engedély vagy a hivatalból elrendelt áthelyezési eljárás az egyházmegyei elnökség által vezetendő be.

Az Egyházkerület elnöksége hivatalból is elrendelheti az áthelyezési eljárás megindítását.

Az eljárás során az egyházmegyei elnökség tisztázza a tényállást. Egy egyházi és egy világi e.-megyei tagból álló bizottságot küld ki. A bizottság meghallgatja a feleket és nyilatkozataikat jegyzőkönyvbe veszi, az írásban elkészített nyilatkozatokat pedig az iratokhoz csatolja. Az ügy eldöntésére nézve fontos ténykörményeket megállapítja. Az eljárás eredményét, az iratok kapcsán, a bizottság betérjeszti az e.-megyei elnökséghez és oda részletes előterjesztést is tesz.

Az e.-megye elnöksége indokolt esetben az iratokat átteszi az az egyházmegyei bíróság elnökéhez a szabályzat szerinti közigazgatási bírót eljárás lefolytatása s eredményes döntés végett. Ha pedig fegyelmi esetet lát fennforogni, a fegyelmi eljárás megindítása végett tesz lépéseket.

Ha az e.-megyei elnökség a birói eljárást, bármely okból, nem tartaná szükségesnek, az iratok beérkezése után, 15 napon belül, az Egyházkerület elnökségéhez indokolt jelentést tesz.

Áthelyezési ügyekben első-fokon az egyházmegyei bíróságok, mint közigazgatási bíróságok, másod-fokon az egyházkerületi bíróság járnak el.

Az egyházkerületi bíróság határozata ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Az e.-megyei bíróság, külön előkészítő eljárás mellőzésének, a beérkezett iratok alapján és az érdekeltek meghallgatása után, 30 napon belül köteles tárgyalást tartani s döntést hozni.

A bíróság határozata elutasító, vagy az áthelyezést kimondó.

Az egyházkerületi bíróság a hozzá felelőzés folytán felterjesztett ügyben köteles az iratok beérkezésétől számított, 60 nap alatt dönteni.

Az egyházkerületi bíróság, áthelyezési ügyekben, ötös tanácsban dönt, vagyis érvényes határozat hozatalához az elnökségen kívül három tag jelenléte szükséges.

Az áthelyezést jogerősen kimondó ítéletet az e.-megyei bíróság elnöksége az áthelyezés foganatosítása végett felterjeszti az E.-kerületi elnökséghez. Az ítélet egyéb rendelkezéseit, a fennálló törvények szerint, az első-fokon eljáró bíróság elnöksége hajtja végre.

Az E.-kerület elnöksége a lelkész áthelyezését, legkésőbb, egy éven belül végrehajtja. Az áthelyezett lelkész az áthelyezés által avadalmocsökkenést nem szenvedhet.

Ha a lelkészt az elnökség nem tudja addig elfoglalt állásának megfelelő javadalmu állásba tenni, akkor bármely állásba áthelyezheti, de az esetben az e.-megyei tanács megállapítja az érdekelt lelkész előbbi és új állásának javadalma szerinti különbséget és ezt a különbséget az e.-kerületi pénztár fedezi mindaddig, amíg az áthelyezett lelkész hasonló javadalmu helyre lesz áthelyezhető, illetve meghívás, vagy pályázat útján hasonló javadalmu állást nyer.

Ha az áthelyezési eljárás az egyházközségi tagok, vagy a presbitérium tagjainak kérésére indul meg, az e.-kerületi elnökség az engedély megadásával egyidejűleg megszabja azt az összeget, amelyet a kérelmező az előzetes eljárás, valamint a birói eljárás költségeinek fedezésére az eljárás megindítása előtt letétbe tartoznak helyezni az e.-megyei elnökségnél.

A költségeket, beleértve az átköltözködés költségeit is, kérés alapján indult eljárás esetén a kérelmezők, hivatalból indult eljárásnál az e.-megyei eljárásra eső költségeket az egyházmegye, az egyházkerületi eljárásra esőket az Egyházkerület hordozza.

Ha az áthelyezés nem hivatalból történik, a megüresedő állás betöltése a következő alkalommal a Püspök kinevezése által történik.

Egyebekben az áthelyezési ügyekben való eljárásra nézve az

E. T. V. tc. 11., 12., 13., 14., 16., 17., 21., 32., 45—58., 80—99., 100—118. és 128. §-ban foglalt rendelkezések nyernek megfelelő alkalmazást.

A fent ismertetett szabályzat-tervezetek szinte változatlanul fogadtattak el az Erdélyi Egyházkerület közgyűlésében. Nincsen egyházi közéletünknek olyan munkása, aki ne tartaná szükségesnek a három szabályzat sürgős életbeléptetését. Ezekről várjuk a lelkeszi szolgálat javítását, az egyházközségek belső rendjének új alapra helyezését egy olyan hajtóerőnek a létrehozását, amely kitermeli a lelkeszi karban az ambíciót és a rendszeres, számontartott munkaszolgálatot.

Elérhetjük végre azt is, hogy minden lelkeszünk tudásának, képességének és szorgalmának jutalmául megfelelő szolgálati helyre kerül, illetve, hogy elkerüljön más egyházközségbe olyan munkaterületről, ahol nem találta meg a szándékolt munkateret és munkaeszközöket.

Megszűnik végre a megkötöttség, az egy helyhez rögzitetttségnek sokszor mindkét félre elviselhetetlen állapota s megnyílik a lehetősége annak, hogy a gyülekezetek és lelkeszei megtalálják egymást.

Bár a szabályzatok keretében megoldhatók az ifjú lelkeszi karban elhelyezkedési problémái, mégis kifejezett rendelkezésekkel intézményesíteném azt, hogy rendes lelkeszi szolgálat elérése előtt, a kezdő lelkeszeink legalább két évi falusi és szórványi szolgálatra köteleztessenek. Ezt a pályázatnál előfeltételül és igazolandó körülménynek írnám elő.

E szabályzatok életbeléptetésével egyidejűleg jó alkalom lenne bevezetni úgy a lelkeszek, mint más egyházi tisztviselők részére a szolgálat minden ágára kiterjedő személyi, minősítő-lap felfektetését a közvetlen felettes hatóság előtt, amely lap a pályázatoknál másolatban mellékelendő lenne.

Miután a mi Egyházkerületünkben az Erdélyihez hasonló szolgálati állapotok vannak, helyénvaló lenne, hogy már a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésünk elé ilyen értelmű reformjavaslattal álljunk elő.

Dr. SZATHMÁRY LAJOS

em. gondnok.

A Brit- és Külföldi Bibliaterjesztő-társulat 1804-ben alakult meg. Ebben az időben a Biblia 72 nyelven volt forgalomban. Husz év múlva ez a szám százra és 27 év múlva 200-ra emelkedett. 1937-ben a társaság 700 nyelven terjesztette a Szentírást, ma 732 nyelven: 94 európai, 210 ázsiai, 284 afrikai, 98 oceániai és 49 amerikai nyelven. Hozzávéve a többi bibliatársulat által kiadott fordításokat, valamint a ma már kihalt népek nyelvén megjelenteket, a Biblia több mint 1000 nyelven forog közkézen.

A másik egyház igazsága.

A tudományos megismerés teljes tárgyilagosa csupán a természettudományok területén érvényesülhet. A teológiában a megismerésnél feltételezzük a *hitet* és a *szeretetet*, hogy az igazságot megközelíthessük. Ez által pedig az objectiv ismeret a kutató lelki-élete szerint más-más subjectiv vonásokat tartalmaz. — De befolyással van ez a rendelkezésre álló ismeret anyag felhasználására is. — Épen ezért a különböző felekezeteknek olyan szeretetben kell élniük egymással hogy egymás kölcsönös megismerése lehetséges legyen és ennek a megismerésnek a felekezet közti életre kellene jó hatással lennie. Ezt munkálják az oecumenicus kongresszusok, IKE konferenciák stb. épenugy, mint az irodalom terén a kölcsönös fordítások.

Való igaz, hogy olyan népszerű és tudományos könyveket találunk, melyeknek ne legyen éle a másik hitvallás igazságával szemben. De ebben az esetben is a tudományos *lelkiismeret* mellé kell társulnia annak a törekvésnek, hogy meggyőződjünk a való életből, hogy a másiról való elképzelésünk megfelel e a másik fél hitvallásnak.

Amikor Wendland János, a bázeli egyetem rendszeres theol. tanára Symbolika c. előadásaiban az ortodox egyház, vagy a római katolikus egyház hitét és életét ismertette, előadásainak anyagát megbeszélés tárgyává tette, nehogy az ismeretgyűjtés közben nyert félreértés az életben rossz gyümölcsöt teremjen. Hasonlóképen járt el Staehlin Ernő híres történész, aki a szekták ismertetése közben nem elégedett meg azzal, hogy az irodalomból megismerte őket, hanem minden alkalommal a történeti háttér megrajzolása és a hitvallási jellegzetességek ismertetése után hallgatóival együtt felkereste az illető szektákat, ahol a vezetőknek alkalmuk nyílt arra, hogy magukat megismertessék és a feltett kérdésekre is feleljenek. A Krisztus egyháza darabokra tört földi testének egységét csak így vélte munkálni. Ezt a célt szolgálta a református Bázelvárosában a párisi ortodox theológiai professzorainak és hallgatóinak a Márton-templomban tartott ünnepélye és istentisztelete, melyen hitvallásuk lényeges vonásait, istentiszteletüket, karénekeiket mutatták be. 1931-ben pedig a kolozsvári református theológiai hallgatók konferenciáján dr. Tavaszy Sándor professzor és az ifjuság meghívására dr. *Bucevski* Orest, kolozsvári orth. theol. professzor tartott előadást a *görögkeleti egyház dogmatikai rendszerének alapelve* címmel. Ezeknek a műveknek nagy jelentőségük van a maguk környezetében.

Vannak u. n. népszerű hitbuzgalmi könyvecskék, mint pl. Pezen-

hofernak egy könyvecskéje, amelynek fő célja, hogy Luthert és csa-
ádi életét guny tárgyává tegye. Lelkük rajta.

Annál rosszabbul esik, ha római katolikus főpap előadása köz-
ben ezt ejti el: »a protestánsok nem hisznek a Krisztus istenségé-
ben.« — Pacha püspök bizonyára tudna mutatni vita közben olyan
unitárius szellemű munkát — (mert az unitáriusokat is velünk egy
kalap alá veszik) amelyben Jézus nem több, mint egy népvezér-
vagy jó tanító. Sőt nyíltan a Krisztus istenségét tagadó könyvre is
akadhatnak. Épen itt van a kérdés: az ő mai kijelentése a mai
embernek szól. Ezért a tudósok munkájában is azt a nagy fáradsá-
got kell venni, hogy az egyház mai theológiája tükrében hasonlítsák
össze a kérdéseket és mindenek felett pedig a *hit mértékéül hitval-
lásainkat tekintsék.* — Aminthogy ma a római katolikus egyházzal
sem tanítja ma senki, hogy eltiltja hivei kezéből a Szentírást, és
nem olvashatunk divatból kiment összehasonlítás, hogy pld, a refor-
mátus egyház ügyeit a presbyterium, s a római katolikusoknál pe-
dig mindent egyedül a lelkész intéz. — Mert amint látjuk, Istennek
a Lelke munkálkodik és változásokat hoz létre.

Gala Galaction, az ortodox egyház Kecskeméthy Istvánja, (aki
most) fordította román nyelvre a teljes Szentírást a legelőkelőbb
görögkeleti tudományos folyóiratban, mely a lelkipásztor társadalom-
nak, — amely között élünk, — mértékadó, a refomációt haerezisnek
mutatja be:

»A refomációig a haerezisek sporadikus esetek voltak. A
szakadások rejtve és kevés számban maradtak. A Refomáció
a szakadást addig vitte, hogy magát egyháznak nevezte és
külön társaságban szervezkedett a Jézus Krisztus nevében. Így
jöttek létre rendre-rendre a lutheránus egyház Kálvin egyháza,
az anglikán egyház és mások, sok egészen mostanig. Mik ezek-
nek a reformátusoknak a fő hasonlóságuk, a családi hasonla-
tosságuk? Megkisebbitik Jézust Krisztust. Egyik ilyen módon,
a másik amolyan módon. Nem hisznek a Megváltó isten-emberi
személyében: aki érettünk emberekért és a mi megváltásunk-
ért leszállt az egekből és a Szentlélektől fogantatott és Szűz
Máriától emberré is lett. Számukra a történeti Jézus nem a
testté lett Ige. Számukra a Megváltó születése nem a megaláz-
kodás örök csodája, amely által Ő közénk jön. Sokaknak kö-
zülük még az ő halottaiból való feltámadását is, — amely
együttal az ő szüztől való születésének igazolása — a törté-
nések és lélekbuvárok rendelkezésére álló bizonytalan kérdéssé
teszik.« (Bis. Orth. Róm. 1039., 387. old.)

Nem fordítják tovább e nagy tudós írását, melyben később a
Szentírással és az Úrvacsorával is foglalkozik. Sajnálattal valljuk be,
hogy a mi itthoni oecumenikus munkánk hátrább áll, mint ahogy

hittük. A református egyház hitvallási iratai helyett régi idegen nyelven liberális theológiai könyvek állanak e görög keleti tudós rendelkezésre, vagy épen azoknak a professzoroknak az előadásai amelyeket külföldön hallgatott, de amelyeknek tanításával a református egyház theológiája ma semmi közösséget nem vállal. Így abba az igen nehéz helyzetbe jut a református keresztyén egyház, hogy azt az ítéletet olvassák fejére, amelyet az általuk is haeresisnek nyilvánított tanításra már mi kimondottunk. Egészen bizonyos, hogy a hitvallásaink és a reformátori theológia megismertetése és megismerése közelebb hozná az egymás mellett élő történelmi egyházakat.

Hiszük, hogy nem haeresis, hanem a sancta ecclesia tagjai vagyunk.

Molnár Károly.

Lelkészerterkezleti ügyek.

Az Egyházkerületi Lelkészerterkezlet ez évi munkarendje.

Egyházkerületi Lelkészerterkezletünk választmánya és közgyűlése a lelkeszi körök és egyházmegyék érterkezletének ez évi munkarendjét a következőkben állapította meg.

II.

Azok a körök és egyházmegyei lelkeszerterkezletek, melyek valamelyik eddig megállapított tételt még eddig nem dolgozták fel és nem tárgyalták le, ebben az évben mindenesetre tárgyalják le a következő tételeket. U. m. *Az egyházfegyelem gyakorlása egyházunk multjában. A szórványkérdés egyházunkban. A debreceni Kollégium és egyházkerületünk.*

A feldolgozásban a következő eljárást kövessék:

1. *Az egyházfegyelem gyakorlása egyházunk multjában* c. tétel kidolgozásában minden lelkipásztor — aki még eddig nem tette — írja meg az egyházfegyelem multbeli gyakorlásának történetét, illetve gyűjtse össze az erre vonatkozó adatokat az anyakönyvekből, irattárból és az egyháztágok között élő szájhagyományból, bármilyen csekély adat álljon is rendelkezésére.

2. *A szórványkérdés egyházunkban* c. tétellel kapcsolatban mindazok, akiknek gondozása alá szórványok tartoznak, készítsenek dolgot a szórványokról. Az elkészítendő munkában a következő szempontok-irányadók. A szórványok története: a szórványosodás okai. A szórványhívek lélekszáma (lehetőleg névszerinti, családonkénti kimutatásban.) A lélekszámbeli hullámozás: fogyás, sza-

porodás. A hivek lelki, vallási, szellemi (műveltségi) és anyagi helyzetképe. A szórványgondozás története: a háboru előtt, a főhatalom változás után és ma. Eredmények és eredménytelenségek. Feladatok, akadályok és nehézségek. Megoldás: mit kell tennünk és mit tehetünk. Költségvetés és a fedezet megtalálása.

3. *A debreceni Kollégium és egyházkerületünk.* Minden lelkész kutassa fel az irattárban levő adatokat arra nézve, hogy milyen kapcsolatai voltak az egyházközségnek a Kollégiummal. Mit adott az egyház a Kollégiumnak. Ide tartoznak azok az adományok, hagyományok, melyekkel az egyházközség, vagy a hivek a Kollégiumot időnkint, esetleg gyűjtések által, vagy hosszabb ideig, állandóan támogatták. De idetartoznak azok is, akiket, mint kiválóbb tehetségű fiakat, az egyes egyházak adtak a Kollégiumnak, kikből a Kollégium — sokszor nagyhirű professzorai lettek. Továbbá megállapítandó, hogy mit adott a Kollégium az egyháznak. E rész alá összefoglaljuk azokat a szellemi értékeket, melyeket lelkipásztorok, tanítók és más foglalkozású személyek hoztak a Kollégiumból sokszor maradandó, vagy épen átalakító hatást gyakorolva az egyház és hivei lelki, szellemi, vagy gazdasági életére. Végül megkérésendők azok a jelek, és bizonyságok, melyek népünk vallásos, erkölcsi, szellemi, egyházi életében és általában gondolkodásában a Kollégium hatásának eredményei. E tekintetben bővebb tájékoztatót adtunk a Reformátusok Lapja múlt évi 9. számában a 100. és 101. oldalon.

Mindhárom tételt minden lelkipásztor dolgozza fel és dolgozatát küldje el a körü elnöknek, aki bizon meg valakit, hogy a betérjlesztett adatokból, vagy munkálatokból készítsen összefoglaló dolgozatot, melyet a körü értekezleten felolvasson.

II.

Erre az évre a következő tételt tűzte ki választmányunk és közgyűlésünk: *Károli Gáspár bibliájának hatása népünkre.* Ebben kimutatandó mindaz a hatás, melyet a biblia Károli fordítása által népünkre lelki, vallási, erkölcsi és nyelvi tekintetben gyakorolt. Mivel itt nemcsak a Biblia, hanem a fordítás hatását kell kimutatni, rendkívül növeli minden dolgozat értékét a nyelvi hatás kimutatása.

E munkálat elkészítésére minden körü elnök bizon meg egy tagot, aki dolgozatát a körü értekezletre készítse el és adja elő, ahol a tagok hozzászólásaikkal kibővíthetik, melyek jegyzőkönyvbe foglalandók.

Minden tételre nézve az eljárás a következő. A körü értekezleten elhangzott előadásokat a jegyzőkönyvi kiegészítésekkel

együtt az elnök küldje meg az egyházmegyei értekezlet elnökének aki egy újabb tagnak adja ki összesítés és az egyházmegyei értekezleten leendő előadás végett. Az egyházmegyei értekezlet megtartása után a dolgozatokat az elnökök küldjék meg alulírott keralelnökhöz, *akinek* — a választmány határozata értelmében — *ugy a köri, mint a megyei értekezletek megtartásáról 8 napon belül értesítés küldendő.*

III.

A fenti tételre elkészített dolgozatokat az egyházkerületi értekezlet *pályamunkáknak* tekinti, melyeknek jutalmazásra minden tételnél két díjat tűzött ki. E szerint az első legjobb dolgozatot mindegyik tételnél egyenként 1000—1000, a másodiknak minősített dolgozatot 500—500 L.-el jutalmazza. Ezen a pályázaton a már eddig beérkezett munkák is résztvesznek.

1940. febr. 7.

Debreczeni István sk.
alelnök.

Sulyok István sk.
püspök-elnök.

HIREK

A ref. theologiai tanárok február 2. és 3. napján Pápán tartották idei, rendes, országos konferenciájukat, melynek főbb tárgya az ötéves theologiai tanulmányi és nevelési rend megállapítása volt. A főiskolai diszteremben lefolyt konferencia 2-án délelőtt 9 órakor kezdődött. Közének után dr Benedek Sándor pápai theol. tanár bibliát magyarázott és imádkozott. Az alakulás során a konferencia elnökévé dr Tóth Lajos pápai igazgatót, jegyzővé dr Benedek Sándort választották meg egyhangulag. Az elnök megnyitójában kegyelettel emlékezett meg Sörös Béla püspök, a losonci theologia igazgatójáról, aki a theol. tanári konferenciáknak állandó résztvevője volt. Emlékét a gyűlés jegyzőkönyvében is megörökítették. Szokás szerint először két tudományos előadás hangzott el. Az elsőt dr Erdős Károly debreceni egyetemi tanár tartotta, aki a Károli Gáspár bibliafordításának 350 éves jubileumával kapcsolatban Isten iránt érzett hálával emlékezett az »istenes, vén ember«-ről, felolvastván tanulmányát: »Az alit ige az Újszövetség Károli-fordításában«. A második előadást dr Pongrácz József pápai theol. tanár tartotta, aki »A legújabb leletek és az ujszövetségi tudományok« címen főleg a papiruszokkal foglalkozott.

A konferencia a délelőtt folyamán tisztelgő látogatást tett Medgyasszay Vince püspöknél, akit a konferencia megbízásából dr Kovárs István budapesti theol. tanár üdvözölt. A konferencia legtöbb idejét az ötéves tanulmányi rend részletes megvitatására fordította. E pont előadója dr Tóth Endre pápai theol. tanár volt. Megbeszélés tárgyát képezte még a theológiára jövők görög nyelvi képzése. Szombaton a reggeli áhitatot dr Czeglédy Sándor budapesti theol. tanár tartotta. A konferencián az egyes helyekről a következők vettek részt: Budapest: dr Csekey Sándor, dr Czeglédy Sándor, dr Kovárs J. István és dr Papp László; Debrecen: dr Erdős Károly, dr Kállay Kálmán, dr Makkai Sándor és dr Vasady Béla; Sáropatak: dr Márton János és dr Mátyás Ernő. Nagy szeretettel üdvözölte a konferencia a vendégkép megjelent dr Tavasz Sándor kolozsvári theol. tanárt, aki a tanulmányi rend tárgyalásában élénk részt vett. A konferencia tagjai a főiskolának voltak szívesen látott vendégei.

A strasbourgi protestáns theologiai fakultást — a város kiűritése folytán — tanáraival együtt Clermont-Ferrandba helyezték át. A tanárok közül egyet tábori lelkészi szolgálatra hívtak be, a többiek szintén Clermont-Ferrandba költöztek. A diákok száma 26. A párisi és montpellier-i prot. theol. fakultáson mindeniken 25 diák van (a múlt évben egyedül Párisban 86 diák tanult.) Az Aix-en-Provenceban megnyitni szándékozott református theologiai fakultást meg sem nyithatták, mert a dékánt tábori lelkésznek, az egyik tanárt meg fegyveres szolgálatra hívták be.

Az ORLE az 1940-ik évre az 1940. évi egyházmegyei gyűlésekre tárgyalási anyagul a következő kérdéseket tűzte ki: I. A magyar bibliafordítások ismertetése, vagy: A Károlyi fordítás népünk lelki világában. II. Az egyházfegyelem gyakorlása tekintetében kibocsátandó egységes utasítás tervezetének bírálata. III. A házasság keresztyén jellege (különös tekintettel a válásra és az elváltak újbóli megesketésére.) IV. Református közoktatásügyünk viszonylagos autonómiája és súlyosbodó iskolai terheink V. Népünk háziipara. Hol, miféle háziiparral foglalkoznak? Mit lehetne tenni a háziipar, általában a kézműipar kenyérkeresetszerű és népművészeti fellendítése érdekében? Milyen feladat vár e téren a most alakult Háziipari Szövetségre, a lelkészekre, lelkésznékre, egyháztagjainkra?

Társszerkesztők:

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1249—1940-I. KÖRRENDELET. *Valamennyi legátust fogadó egyházközség igentisztelt Presbitériumához.* A kolozsvári theologiai fakultás nagytitkárak I. igazgatósága jelenti, hogy mind sűrűbben ismétlődnek meg olyan esetek, hogy egyes legátusjárató gyűlések a legáció ügyét szabályozó kerületi határozatainkat nem tartják be. Legátusul igen gyakran tanítóképzősöket és diákokat hívnak ki, vagy pedig egyszerűen bejelentik, hogy legátust nem kérnek s ezen eljárásukkal zavarokat és kellemetlenségeket idéznek fel. Figyelmeztetem az illetékeseket, hogy csakis teológus ifjakat lehet legátusi szolgálatra kihívni, más ifjaknak a kihívása egyáltalában nem engedélyezhető, tehát ilyen kérések hozzámterjesztése hiábavaló. Nagyvárad, 1940 február hó 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, sk. püspök.

391—1939. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nl. esperesi és lelkési hivatalnak.* Tudomásvétel végett közlöm a kultuszminiszter ur 54236—1939. sz. alábbi rendeletét: »Van szerencsénk másolatban megküldeni a miniszterelnökség 1939. dec. 5-én kelt 11497. sz. iratát, azzal a kéréssel, méltóztassék elrendelni, hogy a miniszterelnök ur határozata alá rendelt közegekkel közöltessék. Aláírás. A miniszterelnök ur rendelkezése értelmében van szerencsém megkérni az ő nevében, hogy az ön által vezetett miniszteriumtól függő összes állami, megyei és községi intézménynek megfelelő rendelet adassék arranézve, hogy a mostanig összegyűjtött és ezután gyűjtendő ócskavasat mindenik hatóság őrizze meg, hogy bármikor a hadsereg-felszerelés rendelkezésére bocsáthassa a pénzügyminiszterium központi árlejtési hivatalának 358271—1939. sz. közbenjárása következtében.« Nagyvárad, 1940 február hó 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

529—1940. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Utasítás az iskolai gyógyszerárak berendezésére. Egyházkerületi közgyűlésünk 1939. 16. d. sz. határozatával elrendelte utasítás kidolgozását az elemi isk. törvény 38. fej.-nek végrehajtása tárgyában. Ennek alapján elrendelem a következőket:

Minden elemi iskolában meg kell szervezni az iskolai gyógyszerárakat, az alább előírt céloknak megfelelően:

1. Első segélynyújtás kisebb iskolai baleseteknél. 2. Nem szakember által is adható orvosságok ismerete. 3. A helyben használatos háziszerek ismerete. 4. A község határában található gyógynövények rendeltetése és gyűjtése. 5. Gyógynövények termesztése. 6. Mérges növényektől való óvakodás. 7. A légvédelemmel kapcsolatos gyógyszerek ismertetése. *A csillaggal jelzett szereket tanító felügyelete nélkül használni nem szabad.*

1. Első segélynyújtás kisebb iskolai baleseteknél. Szekrényben vagy kis ládában kell tartani minden külön iskola-épületben a következő szereket: 3 csomag vatta à 25 g, 10 drb. tampon kis fedett üvegedényben, 100 g benzin, *10 g jódtinktúra, 2 drb. pólya 5 cm

31
940

széles, 2 drb. 10 cm széles à 4 m, leukoplaszt (ragtapasz) 1 cm széles 1 m, 2 cm széles 1 m, 5 g dermatol, 1 kis doboz fagybalzsam, *10 g szalmiákszesz, 100 g kenőcs égési sebekre (30% vazelin, 30% lanolin, 40% csukamájolaj) 100 g illatos ecet, 100 g Burow oldat, 200 g 3⁰/₁₀-s bórsavoldat, kis csipesz (fogó) szálla kihúzásra, olló, *szemcsepegtető, lázmérő, *100 g alkohol, 1 drb. háziszappan, 1 drb. körömkefe, 1 drb. lavor, fasinek csonttörés esetére, 2 drb. háromszögletű kendő (félfejkendő nagyságú, mosott vászonból.)

2. Nem szakember által is adható orvos szerek gyűjteménye. *20 drb. acidum acetilosalicilikum tableta üvegtűbusban, legfeljebb 1/2 g — fájdalomcsillapító. *10 drb. piramidon tableta, üvegtűbusban, legfeljebb 1 tableta láz ellen. *10 drb. kinin pasztilla, legfeljebb 1/4 g-s adagban használható, 100 g mesterséges karlsbadi só, legfeljebb egy kávé kanállal egy pohár meleg vízben. Hashajtó 100 g ricinus olaj, legfeljebb egy kávé kanállal. Hashajtó gyomorrontás esetére. *10 g kálium hipermangonátum, világos lilaszínű oldatban toroköblítésre, 50 g kénes kenőcs rühesség és kiütések ellen, 50 g cinkkenőcs sebszáritásra, Burow oldat (lásd fent) zúzódások, rándulások borogatására, a gyógyszerárban pasztatillákban kapható utasítással, 3⁰/₁₀-s bórsavoldat (lásd fent) szemgyulladás borogatására, melegen, 25 cm Billroth batiszt (vízhatlan) dunsztkötések készítésére (pergament papírral is helyettesíthető), petróleum emulzió élősdiek ellen (meleg szappanos vízben 1:10 arányban elhabart petróleum, mindég frissen kell készíteni.)

3. A helyben használt háziszerek ismertetése. Ezeket kérdezősködés útján összegyűjtjük, minden háziszernak egy füzetben külön lapot nyitunk, megbízható forrásból (leghelyesebben az orvosnál) megtudakoljuk azok gyógyító értékét. Nyilvántartunk olyan eseteket, amikor ezeket a háziszereket használták és azok eredményét

Különösen szigorúan kell eljárunk olyan háziszerekkel szemben, amelyeket belsőleg vagy nyílt sebekre, nyitott kelésekre alkalmaznak, orrba, szembe, fülbe, toroköblítésre használnak. Enyhébben bírálhatjuk el azokat, amelyeket teljesen külsőleg alkalmaznak) p. o. nedves agyag méhcsípésre.

Részletes utasítások itt nem adhatók, mert minden vidéken mások a háziszerek. Nagy gondosságot igényel az ártalmas és ártalmatlan háziszerek elkülönítése. Az előzők ellen minden erővel kell küzdeni, az utóbbiak ellen nem érdemes propagandát kifejteni.

4. A község határában található gyógynövényekből kis növénygyűjteményt kell összeállítani, félíves papírlapokon, esetleg ilyen nagyságú fehér csomagolópapíron. Mindeniknél fel kell tüntetni nevét, lelőhelyét, hasznát, gyűjtésének és száritásának módját.

Ilyen gyógynövények: ökörfarkkóró, cickafark (cickóró), székfű, bodza(virág), akác(virág), hárs(virág), menta, mályva, üröm, zsálya, árnika, encián, kakukfű stb.

5. A községbeli kertekben vagy az iskolakertben termesztett gyógynövényekből u. úgy állítunk össze herbáriumot, mint az előző pontban, feltüntetve még a termelés módját. (Fodamenta, diófa-levél, cseresznyeszár, ricinus, fehér mályva, rebarbara, angyalika stb. 4—5 pontnál teljesen ki kell küszöbölni a mérges növények gyűjté-

sét és termesztését (anyarozs, maszlag, nadragulya, gyűszűvirág, máktok és szár.)

6. A község határában található mérges növényekből (lásd fent, de egyebek is) a tanító állítson össze a gyermekek segítsége nélkül az előbbiekhöz hasonló növénygyűjteményt. Mindeniknél fel kell jegyezni a mérgeg hatását, az első segélynél ajánlatos ellenszert, az esetleg előforduló eseteket, pontos adatokkal.

7. Légvédelmi szerek (az országórség által kiadott munkaterv 142. old. szerint.) Elérendő cél az, hogy minden gyermeknek legyen kis légvédelmi szekrénye, könnyen hordozható erős fa vagy bádogdobozban: 50 g klórmész, 3: 1 arányban sikkporral (fédervájsz) keverve, jól zárható üvegedényben; 10 csepp éter (kb. 2 g) jól zárható üvegben, 20 g égés elleni kenőcs (l. 1. pontban) 25 g jódtinktúra (valószínűleg tévedés 2.5 g helyett) üvegdugós üvegben, 1 drb. mullpólya vízhatlan papirosban, 25 g vatta vízhatlan papirosban, 25 g. alkohol.

Minden osztály számára be kell szerezni ezeket a szereket 4-szeres mennyiségben, ezenkívül 100 g szódabikarbónát, 10 g kálium hipermanganátumot, $\frac{1}{4}$ g-s adagokban, 100 g finom konyhasót, 10 g 2% novokainnal kevert glicerint, 50 g tüszszentes elleni szert (40% alkohol, 40% kloroform, 15% éter, 5% szalmiákszesz.

A 7. pontban előirt szerek beszerzését akkor kell megkezdeni, mikor a tanító mint légvédelmi vezető, oklevelet kapott, vagy erre külön általános rendeletet adok.

Egyes kérdésekben felvilágosítást nyújthatnak a következő művek: Ágisz könyvtár 5. füz. Dr. Parádi Ferenc: A balesetek megelőzése és az élet megmentése. Ára 5 leu. A magyar nép könyvtára, 51. füz. Dr. Páter Béla: Csodahatású gyógynövényeink, ára 15 leu. Megrendelhetők Iratterjesztésünknel.

Az 1. és 2. pontban foglalt gyógyszerári szerek jegyzékét Ajtay Gyula gyógyszerész, nagyváradi presbiter állította össze, s a hozzáforduló egyházközségeknek azokat a legjutányosabb árban szállítja, címe Oradea, str. Vlahuța 46. Ha az illető egyházközségek megrendelésüket a püspöki hivatalon keresztül előjegyeztetik, kellő számú megrendelés esetén, a szereket egyöntetű kiállításban, megfelelő szekrényvel lehet szállítani. Az árra nézve csak az előjegyzések megtétele után adhatok tájékoztatást. Becslésem szerint ez az ár L 1000 körül mozoghat, a szekrényen kívül.

Bármily felvilágosításra volna szükség a fentiekkel kapcsolatban, forduljanak az illetők a püspöki hivatalhoz. Ugyancsak jelentendők a gyógyszerész berendezése és használata körül felmerült tapasztalatok. Nagyvárad, 1940 február 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

Csereajánlat. Város melletti lelkész elcserélné állását hasonló jövedelmű állással. Fizetés: Lakás, gyümölcsös, konyhakert, melléképületek. 23 m/m. tiszta, rostált buza, 32 kat. hold föld egy tagban, adóját lelkész fizeti, 8 legeltetési jog, 20 m³ kemény tűzifa beszálitva. Stóla. Állami illetmény. 200 lei alap-kamat. 1000 lei költségvetés szerinti általány stb. Ajánlatok Ref. Püspöki hivatalba küldendők Oradeára — továbbítás végett.

Onor. Școala Primară reformată
Str. Prefecturii 1. Oradea

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

„Reformatusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Reformatus Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.		Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján
---	--	---

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelőszerkesztő: KOVÁCS J.

Élet van a halálban.

A mai kor termelésre sürget mindenkit. Nemcsak a lehetőségeket, de a lehetetlenségeket is meg kell ragadni, fel kell tární és ki kell használni, hogy létfenntartásunk terheit megkönnyebbíthessük.

Ezt tesszük akkor, amikor a halálból is életet akarunk kimenteni. Ami még hitviszonylatban is üdvösséges törekvés, mennyivel inkább gazdasági, vagy szociális viszonylatban, amikor egy Temetkezési Egylet megalkotásáról van szó.

Meg kell vallani, hogy a tehetetlenségünkről, életképtelenségünkről tettünk vallást, akkor, amikor néhány év előtt már cikkezünk erről az ügyről és hullámokat vertünk fel egyházmegyénkent és egyetemlegesen. És ime most mégis úgy jön elő az Egylet gondolata, mint egy kísértet az eszmék temetőjéből, mint egy fenyegető és követelődző sötét redivivum, mint egy zörgő csontu létprobléma, amely kaszával a kezében követeli, hogy foglalkozzunk intenzíven vele, sőt oldjuk meg az Ő ügyét is, mert most már még nagyobb rendet fog vágni közöttünk, mint eddig tette.

Ma a porból aranyat szárnek ki, a levegőből lisztet termelnek, a halott csontokból éltető gyógyszereket gyártanak, egyszóval az élettelennek látszó valóságokból életet profitiroznak. Vajjon nem kellene-e a halottainknak járó sokszor sikoltozó kegyelet mellett arra gondolni, hogy az Ő halálukból, örökség híján is, visszamaradjon számunkra valami »profit«, Istentől áldott szentséges juss, a fáradságos verejték címén? Mennyi halottunkat temettünk el, akik a mi közös kenyérmezőnkön estek el és elesésükből egy néhány ruhadarab, egy pár kopott könyv, egy elnyűtt palást maradt s jobb esetben csekély eltemetési segély és ha pap volt az elhunyt, — feleségének és családjának szükös nyugdíj és kegydíj!

Nem szentségtörés ez, hanem lezárt koporsók mellett a szivszorongató kétségbeesés nyöszörgése, a kietlenség révülete, az elhagyatottság előérzetének szorongó sóhajtozása és más oldalról nézve tiszta és hideg ész logikájának cselekvésre készítő parancsa. Így gondolja ezt Boruzs Lajos testvérem, így gondolja ezt az én lelkem, az én családom, de hiszem, hogy elvileg kivétel nélkül mindenki.

De hogy tudjuk a legragyogóbb eszméket testbe öltöztetni? Könnyen! Est modus in rebus! Főleg, ha modus vivendi-ről van szó. Ez pedig nem más, mint az, hogy hozzá kell fogni intézményesen!

Én magam is pénzügyi dolgokkal és ezek egyházmegyei adminisztrálásával foglalkozom hivatalból s mint ilyen, tapasztalatból tudom, hogy *új intézményt* nem lehet és nem is szükséges alkotni. Az előbb említett egyetlen megoldás az, hogy a *kerületi nyugdíj, özvegy árva gyámintézetünket ki kell egészíteni* minden különösebb cím nélkül a temetési segélyezésre vonatkozó szabályzati szakaszokkal. És merem garantálni, hogy egy jól elkészített javaslat elfogadása könnyebben menne, és hatalmasabb elismerést váltana ki a kerületi gyűlésen, mint az elmúlt évtizedek bármelyik diadalmasan befutó közgyűlési szenzációja.

Egyenesen Főtiszteletű Püspök Urunkhoz apellálok és hiszem, hogy készségesen fogja kiadni az utasítást arra nézve, hogy a Nyugdíjintézeti Alapszabályt ilyen irányban kibővitse az erre kiküldött Bizottság.

Nem szabad, hogy ez munkatöbbletet jelentsen a püspöki iroda tisztviselő karának, hiszen olyan rentábilis lesz a legaktuálisabb ügynek, a halál ügyének bekapcsolása, hogy akár két új tisztviselőt is könnyű szerrel el lehet tartani belőle. S örökigazsággá lesz, az az eddig még eléggé nem méltatott és sokak által hitetlenül fogadott axioma, hogy a *halálban nagy életenergiák vannak lekötve*, de fél lehet azokat támasztani és fel is kell támasztani a legsürgősebben!

És amikor szükséges lesz bebizonyítani, hogy nem járok a fellegekben (noha ma ez is aktuális a gázbombák világában), szívesen szolgálhatok én is egészen reális elgondolásokkal és hiszem, hogy maguk az egyházközségek is szívesen meg fogják adni azokat a járulékokat, amelyek halandó papjaik és tanítóik temetési segélyével, vagy az utódokról való természetes gondoskodással vannak kapcsolatban.

És ha valaki a cikknek csak a végét olvasná el, olvassa el és fogadja el ösztönző mementónak, hogy élet van a halálban!

Nagy Zoltán.

Egyházkerületi közgyűlésünk 1939. évi 16. sz. határozatának c) pontjában köszönetét fejezte ki a kormánynak a nemzeti nevelésügyi minisztérium útján a tanítói államsegély folyósításáért. A minisztérium 10830—1940. sz. leiratával tudomásul vette ezt a köszönetnyilvánítást és értesített róla, hogy a múlt évben folyósított tanítói államsegélyt a jövőben is fenntartja.

Református napilapot!

Nagy élvezettel olvastam Debreczeni István, Hivatalos lapunk legutóbbi számában »Uj szószerk« c. alatt megjelent cikkét, de még nagyobb örömmel — s talán egy kis irigységgel — látom megvalósulva a budapesti gyülekezet református sajtóorgánumát: a »Református Élet«-et. Ők már megvalósították azt, amiről mi még mindig csak irogatunk, beszélgetünk, konferenciáztatunk, álmodoztunk: *a református napilapot* *.

Minden esztendőben megrendezem gyülekezetemben a »sajtóvasárnapot« s ilyenkor újra, meg újra elmondom hűveimnek a keresztyén sajtó rendkívüli fontosságát. Volt idő, amikor azt hittük, hogy református napilapunk megindulása küszöbön van s megint csak szomorúan láttuk, hogy bizony igen messze vagyunk még ettől.

Ha nekünk, református keresztyéneknek, csak utóbbi évtizedekben is erőteljesebb sajtónk lett volna, melynek segítségével népünknek és intelligenciánknak kezébe megfelelő szellemi táplálékot adhatunk; ha lettek volna apostolaink elegendő számmal, kik a legjobbat, a legmegfelelőbbben írják meg, akkor ma nem itt lennénk, ahol vagyunk, hanem sokkal gazdagabb gyümölcsöket látnánk a nagy hála készítő lelki ébredésnek. Hála a kegyelem Istenének mindazért, amit ezen a téren eddig is adott! Vannak komoly evangéliumi lapjaink, melyek ezreket hívogatnak Krisztushoz és a benne hívőket tovább építik a keresztyén életben. Örömmel olvasom, hogy kitűnően szerkesztett »Református Jövők« immár közel 10.000 példányszámban jelenik meg.

De valósággal kiáltó hiányát érezzük olyan napilapnak, amely a református keresztyénség tiszta világnézetével és megalkuvást nem ismerő, evangéliumi gondolkodásának látószögéből tárgyalja meg úgy a politikai, mint a társadalmi élet kérdéseit és tárja olvasóközönsége elé a napi eseményeket.

Egyes lapok selejtes tartalma, üres szenzációhajhászása csak növeli azt a káros befolyást, mely e téren a — főleg fiatalabb koru — olvasóközönség gondolkodásának és erkölcsi életének elsekélyesedésében jut kifejezésre. Az ifjuság lelkiéletének egyik alapvonása egyrészt a rendkívüli, a szenzációs dolgok iránti érdeklődés, másfelől az ítélet hiánya, azaz a jó és rossz közötti megkülönböztetésre való képesség hiányos volta. Már most, hogyha az ifju lélekre ráhull a szenzáció hajhászó ujságok, főleg az úgynevezett »zuglapok« sara és szennye, az erkölcsromboló hatás elkerülhetetlen.

Itten egyedül a keresztyénség élet és társadalmi programjára

* Egyelőre csak hetilap, amelyből azonban kinőhet a napilap is. (Szerk.)

nak a sajtó életébe való bevezetése nyújtja a biztos kivezető utat. S ez az ut a keresztyén erkölcsi és életideálok feltalálásán és rendszeres megvalósításán át az emberi életviszonyok elmélyítésében s boldogságában jut kifejezésre.

Református napilapra van szükségünk, mely református keresztyén egyházunk százezreinek van hivatva irányt mutatni. Közvéleményt kell teremteni Isten igazsága mellett! Miféle sors vár erre a társadalomra? Ha új élet nem áramlik bele, pusztulás és halál. Vagy elpusztul tehát az emberi társadalom, vagy alkalmazkodik Isten igazságához! Más választás nincs! Hirdetni kell a legnagyobb nyilvánosság előtt az Ur igazságát! De hogy ez lehetővé váljék, kell lenni egy ujságnak és pedig egy napilapnak, amelyik az Isten igazságáért való szolgálatot írná zászlajára. Minden tehetségünket fel kell használni olyan ujságot olvasó közönség kialakítására, melynek hite, becsülete, erkölcsje és izlése lehetetlenné teszi, hogy alacsony és kétes érdekű sajtótermékek megjelenjenek és olvasóra találjanak.

Hiszem, hogy ilyen olvasóközönség életre hívja a mi »Református napilapunkat!«

Dr Szabó Lajos.

Tanulságok az iskola nevelői munkájához.

A háborút megelőző évek tanítói azzal az ideológiával hagyták el az iskolák falait, hogy egy 6—12 éves gyermek olyan anyag, amelyet könnyű szerrel gyurhat és formálhat minden szakképzett tanító ember. Nem egyszer tapasztaljuk, hogy a szülők egy igen tekintélyes része ma sem mentes attól a sok joggal romantikusnak nevezhető elgondolástól. Ma amikor a realitások — mindmegannyi láncszem az ok és okozati összefüggések végtelen sorozatában — olykor szinte megdöbbentő erő szín és formákban hatnak kiábrándítólag a romantikusokra, nyilván való előttünk, hogy az iskola nevelői problémáinak ilyen téves, egyoldalú és pusztán csak részletkérdés módjára való kezelése nem fogja valóra váltani azokat a reménysegeket, amelyeket az iskolák erkölcsnevelői tevékenységéhez fűzhetünk. Aki ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozik, látni fogja, hogy a helyes felelet egy egész probléma-sor előzetes megoldását feltételezi. Amint az organizmus egyetlen szervének ismerete még nem jelenti az egész organizmus szervei és működésének ismeretét, éppen úgy a módszeres anyagközlésben való jártasság és ismeretek sem egyenértékűek az iskolai erkölcsnevelés sok rétvü problémáinak ismeretével.

A dolgok rendjéből következik, hogy ez az iskolai nevelés egyenes és szerves folytatása a családi nevelésnek, amely bizonyos számu és irányu örökölt hajlandóságokkal karöltve mégis csak a legelhatározóbb és a legmarkánsabb vonásokkal járul hozzá az erkölcsi egyén arcának kialakulásához. Az iskola számára azonban az erkölcsi egyén arca csak egy színt vagy töredék abban az általános karakter rajzban, amely az illető erkölcsi egyén faji vagy vallási közösségének sokféle színét, formáit és arányait ábrázolja. Nemcsak az egyénnek, de minden közösségnek is megvannak azok a jellemző vonásai, amelyek őt más közösségektől megkülönböztetik. Az élet elhatározó fontosságú problémái és kérdéseinek vizsgálata és megoldására nézve nemcsak az egyén, de minden faji és vallási közösség is más és más magatartással születik.

Az iskolák erkölcs-nevelői tevékenységében a közösség arcának kialakítása és azok a szempontok jutnak főleg kifejezésre, amelyek az egész közösség jellemző és értékes vonásaiból indulnak ki. Az erkölcsi egyén arca a családban nyeri (a családi nevelésen keresztül) legjellemzőbb vonásait. Nyilván való, hogy a család nevelői munkássága az iskolák számára döntő fontosságú tényező. Ezért bármely erőfeszítés, akármilyen összetett, körültekintő, módszeres eljárás az iskola falai között, csak félsiker marad mindaddig, míg a tanító tevékenységének szféráját legtermészetesebb munkatársa s egyben legközvetlenebb környezetére kiterjesztve, fel nem keresi, meg nem ismeri, az iskolai nevelés céljaira is nem serkenti és nem organizálja a szülői házat. Azoknak az utaknak és módoknak a megjelölése, amelyekeken keresztül ezt a célkitűzést realizálni lehetne, nem egy-két cikk keretei közé való. De haladni az iskola nevelői munkásságának sikerét biztosítani, közben a szülőkre is hatni s nekik mindenképpen nagyon üdvös alkalmakat teremteni arra, hogy gyermekeiknek a jó erkölcsök és ismeretekben való hátra maradását, sokszor érthetetlenül rut szokásait ne csak mindig az iskola vagy a tanítók defectusain, de a saját fogyatékosságaik, bűnös közönyük és önzésük prizmáján is szemléljék már végre, a fent megjelölt ut egyedül célravezető. Ha így nézem a dolgokat, akkor a családnak — mint az iskola nevelői munkája szempontjából a legfontosabb szociális nevelő tényezőnek, — református keresztyén erkölcsi nivójaért minden tölem telhetőt el kell hogy kövessék. Ez a munka már misszió, de éppen az iskola-falak között végbemenő tevékenység számára fogja megteremni gyümölcseit. Ilyen munka teljesítése közben sok türelemre, főként józanságra és a filozófiának arra a gyakorlati irányára van szükség, amelyeket katedrákon nem adnak elő s nem analizálnak tudományos értekezé-

sek. Egy dolgot le kell szegezni: Valakit nevelni, javítani tehát hibái és gyarlóságai beismeréséig eljuttatni nem meddő viták, nem nem is dörgő filippikák, de sokkal inkább csak a mindkét fél közös vágyából és eleven óhajtásából kiinduló tevékenység megindítása és organizálása áldozaton és szolgálaton át lehetséges.

Az emberi élet csak annyiban lehet felemelő, amennyiben erkölcsös irányu tevékenység, munka és áldozaton át elindítja, bennük és általuk kipróbálja és nagyra növeli életenergiáját s mindazokat az értékes jó tulajdonságokat, amelyekkel az örök nagy nevelő, az Alkotó végtelen bölcsessége megáldotta. Az erkölcsös irányu tevékenység minden időben harc és áldozat marad. Fegyvere es egyben céljai is ugyanakkor, a minél több és különb erkölcsi érték és a hit, csak ilyen munka és harc örökös gyakorlataból kovácsolódik. A legközvetlenebb környezettől kiinduló tevékenység erkölcsös, de a legtöbb gyümölcsöt is termi. Ilyen környezet az iskola számára a család. Szükségszerű, hogy éppen e felett a munkamező felett annyi század pogány doktrinái s a tudatlanság homályán át ragyogjon fel a glóriás nap, amelynek pályáját szerény jászolbölcső s egy súlyos véres kereszt jelölik. Semmi kétség az iránt, hogy sugárözöne és fénye melegében bűn beismerés s nyomában a kegyelem balzsama fakadnak.

Ladányi Károly.

A középiskolába járó református gyermekek száma egyházkerületünkben.

Egyházkerületünk területén f. tanévben saját elméleti középiskoláinkba 340 református növendék jár. Ez a szám az elmúlt évi-hez képest (301) valamelyes elmélkedést mutat ugyan, azonban még mindig messze van az eddig elért legmagasabb számtól (419—1934—35.)

Más jellegű elméleti középiskolába (gimn., lic., tanítóképző) jár egyházkerületünk területén 585 növendék. Ez a szám 1933—34-ben 851 volt, s azóta állandóan csökken. Sajnálatos ez a jelenség, mert a magyar intelligens elem állandó fogyását mutatja. Bizonyos kárpótlást jelent ezzel szemben, hogy a gyakorlati középiskolákba járó ref. gyermekek száma ez idő alatt 27-ről 165-re emelkedett.

Legtöbb középiskolás-gyermek van saját iskoláinkon kívül Nagyváradon 238, Szatmárt 122, Temesvárt 106. Nagyváradon a nagy számot az indokolja, hogy ott van az ország egyetlen magyar

tannyelvű állami elméleti középiskolája, a Gojdu liceum magyar tagozata, 70 református növendékkel.

A jelentésekből nem lehetett pontosan megállapítani, hogy ezenkívül hol jártak gyermekeink magyar tannyelvű elméleti középiskolába, azonban annyi bizonyos, hogy a leánygyermekek ebben a tekintetben kedvezőbb helyzetben vannak, mint a fiúk. (1592—1940.)

Lelkészerőtekezleti őgyek.

A konfirmációi káté körül szerzett tapasztalatok ősszegőjtése.

Az egyházkerületi közgyőlés 1938—87.-4. sz. határozatába elrendelte, hogy a lelkipásztorok az új konfirmációi káté körül szerzett tapasztalatokat győjtsék őssze azzal, hogy azokat minden foku lelkészerőtekezleten tárgyalják meg.

Felhivjuk azért a lelkészi körök elnökeit, hogy a káté felől leiszűrt tapasztalatok megtárgyalását vegyék fel a lelkészi körök értekezletének tárgysorozatába és ennek előadásával a kör egyik tagját haladéktalanul bizzák meg. Az értekezlet megtartása után az előadást és a hozzászólások kiegészítésével készült jelentést nyolc napon belül terjesszék be az alulirott ker. alelnökhöz, ki gondoskodik az egyházmegyei értekezleteken leendő megtárgyalásról. Abban az esetben, ha a köri értekezlet tartása elhárithatatlan akadályba ütköznek, a köri elnökök írásban kérják minden köri lelkipásztor őszinte és tárgyilagős véleményét és gondoskodjanak azoknak egyik köri tag által készítendő ősszefoglalásáról.

Az egyházmegyei lelkészerőtekezletek elnökeit pedig felhivjuk, hogy a kátéra vonatkozó javaslatokat szintén vegyék fel az értekezletek tárgysorozatába és tárgyalják meg, amikor is készítsenek határozott javaslatot, melyet az értekezlet megtartása után azonnal terjesszenek fel az esperesi hivatalok útján a püspöki hivatalhoz, hogy a ker. értekezleten előadásra kerüljön, mellyel az elnökség Molnár Károly mezőtelegdi lelkésztársunkat megbizza.

A vélemények és tapasztalatok megtételénél minden előadónak figyelmébe ajánljuk a káté szerkesztésének vezetőszemponőját, melyeket a 4276—1938. sz. — a Reformátusok Lapja 1938. ővfolyamának 366. oldalán megjelent — püspöki körlevél foglal magában. Ezek figyelembe vételével őszinte és tárgyilagős megnyilatkozásokat kérünk.

Oradea—Nagyvárád, 1940 február 18.

Debreczeni István,
alelnök.

Sulyok István,
püspök, elnök.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Csikesz Sándor. A debreceni egyetem kiváló theol. professzora e hó 18-án hazatért az Urához. Mélyen megszorodva adjuk tudtul e lesújtó hirt, mert egész református egyházunk nagy veszteségét jelenti. Csikesz Sándor tehetsége, nagy tudomány, ritka szervező ereje és lobogó lelkesedése a debreceni egyetemen, a tiszántuli egyházkerületen és a magyarországi református egyházon is tul, messze távoli külföldön is ismeretes volt. A theológiának és külföldi tanulmányainak elvégzése után a Baranyamegyei kiscsány-oszrói egyházban kezdte lelkipásztori munkásságát. A háboru alatt táborig lelkészi szolgálatot teljesített és kiadta Hadikórházban c. imádságos könyvét, mely értékben magasan kiemelkedett a hasonló háborus termékek közül. A debreceni egyetem felállítása után a theol. karon rendes tanárrá neveztetett ki. Működése az egyetemi katedrán kívül nagyon széles körre terjedt. Hosszu ideig főtitkára volt az ORLE-nek, melyet magas színvonalra emelt. Az általa rendezett konferenciák, a református kiállítás és az ORLE 25 éves jubileuma egyként mutatják tudományos készültségét, mint rendkívüli szervező képességét. Megalapította és szerkesztette a Theológiai Szemlét, mely a theológiai tudomány színvonalát lényegesen emelte s amellet igen sok ifju tudóst serkentett és segített a tudományos munkásságban. Legutolsó sok energiáját igénybe vevő munkája a Kollégium 400-os ünnepségének előkészítése volt, amit azonban az idők vihara miatt nem lehetett megtartani. Ez nagy csalódást okozott szívének. De más csalódások is érték. Megtámadtatásokban és utána mellőzésben lett része. Majd betegség támadta meg, mellyel a különben erős szervezet nem tudott megbirkózni. Élete azonban itt a földön sem mult el, mert hatása sokáig megmarad egyházunk életében. A muló élet után adjon örökkévaló életet neki az Úr, kinek titkaiban páratlan hűséggel sáfarkodott.

Százezer pengős alapítványt tett református theológiai, irodalom- és köztörténeti, általában világnézeti vonatkozásu tudományos munkásság támogatására, továbbá idevonatkozó könyvek kiadására, irodalmi vállalatok létesítésére, ifju tudományos kutatók segélyezésére özv. dr Kügyi Virág Endréné Nagy Jolán. Az alapítványt a debreceni kollégium kezeli külön gondnokság által. A nagy alapítványt Révész Imre tiszántuli püspök vezércikkben méltatja a Debreceni Protestáns Lapban.

HIREK

A Károli Gáspár bibliafordításának jubileuma alkalmából a Nagyváradai egyházközség olasz-i parochiális köre megtartotta az első emlékünnepelet e hó 18-án, vasárnap rendezett templomi ünnepély keretében, szép és gazdag műsorral.

Lelkész urak szives figyelmébe! Ezuton közöljük, hogy az Ujszövetség zsoltárokkal és anélkül, valamint a 90.— lejes teljes Biblia néhány napon belül remélhetőleg megérkezik. Kérjük tehát az érdekelt lelkész urak szives türelmét. Minthogy a bibliák külföldről való beszerzése mindinkább nagyobb nehézségekbe ütközik, ajánlatos a szükségletéről jóelőre gondoskodni. Egyben felhívjuk szives figyelmüket arra is, hogy miután különösen a könyvkötészeti kellékek ára igen jelentékenyen emelkedett, így minden valószínűség szerint *csak a raktáron lévő* kiadványokat bocsájthatunk az eddigi áron rendelkezésre és épen ezért ajánlatosnak tartjuk, hogy a lelkesi hivatalok zsoltár és imakönyv szükségleteiket (Szikszai, Uray stb. imakönyvek) lehetőleg mielőbb fedezzék. Leghelyesebb e tekintetben a hiveket ismételten megkérdezni és az általuk adott megrendeléseket késedelem nélkül a püspöki hivatal címére továbbítani.

Egy new-yorki lelkész észrevette, hogy a napilapok mily sűrűn hivatkoznak a sorok között a Bibliára. Figyelemmel kísérte az Egyesült Államok egyik legnagyobb lapját, a »New-York Times«-t és megállapította, hogy az óriási példányszámban megjelenő napilap egy év alatt 466-szor hivatkozott a Bibliára és idézte egyes verseit. A lapnak 262 számában bibliai idézet látott napvilágot. Az idézett versek a Szentírás 43 különböző könyvéből és az evangéliumokból kerültek elő. Bibliai idézet 22 cikknek volt a címe. Legsűrűbben idézett rész az irgalmas samaritanus története volt.

A finnekért. A magyarországi református egyház püspökei és egyházkerületi főgondnokai körlevelet bocsátottak ki, amelyekben felkérték a gyülekezeteket, 1. hogy a vasárnap délelőtti istentiszteleten a második imádságban ismételten tétessék könyörgés a békéért, közelebbről, ha Isten a háború próbáját tovább is reájok nehezíti: a hitét és szabadságát védelmező finn nemzetért. 2. Ugyanakkor fel kell hívni a gyülekezetet adakozásra: hogy pedig a gyűjtési akció egyöntetű legyen, a február 4-i perselypénzt kell felajánlani a finn nemzet javára. 3. A rászorultak számára meleg ruhákat, hósapkákat, érmelegítőket stb. küldjenek a gyülekezetek. 4. Hasonló eljárásra kérték a közép- és főiskolák igazgatóit is.

A vallási helyzet Spanyolországban. Az Evangelical Christendom egyik számában hosszabb cikket közöl a spanyolországi helyzetről. Megállapítja a cikkíró, hogy nagyon nehéz tisztán látni e kérdésben, mert azt minden oldalról a propaganda túlzásaiban szoktuk megismerni, általánosnak mondható még Franco győzelme után is a régi stílusú római katolikus egyház iránti ellenszenv. Fokozza ezt az a körülmény, hogy a kormánycsapatok győzelme után valósággal kényszerítik a misére-jarást; különben azzal gyanúsítják az illetőt, hogy kommunista érzelmű. A cikkíró szerint a spanyolok valami jobb és tisztább vallásosságra vágnak és a biblia-társulat alig győzi őket ujszövetség-fordításokkal ellátni. Állítja a cikk azt is, hogy a legyilkolt papok és apácák száma a valóságban nem közelíti meg a híresztelt nagy tömeget. A spanyolok szerint a római papság volt annak az oka, hogy az 1571-i királyi dekrétumoktól kezdve egyetlen agrárreform nem tudott életbe lépni a spanyol földön. Megdöbbenő az alábbi mondat: »Az Egyház — már a római — kívánsága az volt, hogy gyermekei ne nyerhessenek el magasabb műveltséget, mert attól tartott, hogy az elemi ismereteknél nagyobb műveltség anarchiát, kommunizmust és ami a legrosszabb: protestantizmust hoz létre...«

Irtóhadjárat a pletyka ellen. Angliában — nemcsak köztünk és nálunk — egy ragályos betegség terjeszti lélekmegrontó csiráit az utóbbi időben: a pletyka. Ellene az irtóhadjáratot az egyház kezdte meg. A lelkészek minden alkalmat és minden megengedhető eszközt megragadnak, hogy felhívják a hívek figyelmét e kártékony betegség rettenetes pusztítására. Az ellene való védekezésnek igen eredeti módját találta ki A. W. Beak lelkész, ha az emberekkel való érintkezése során rosszindulatu, valótlannak látszó történetet adnak tudtára, azonnal előveszi jegyzettömbjét és felírja a hallottakat s felszólítja az illetőt, hogy sziveskedjék az elmondottakat aláírásával megerősíteni. Az eljárásnak már eddig is meg van a maga jó hatása. Hívei hasonló módon védekeznek ez alattomos lelki féreg ellen. Beak vikárius tapasztalata szerint a pletykát rendszeren üres, rosszindulatu emberek terjesztik, akiknek ha nincs komoly mondanivalójuk, hát rágalmakat találnak ki. Vannak, akik élőszóval nem merik terjeszteni ezeket a rágalmakat, hanem névtelen levélben írják meg. Beak lelkész a templom falára szögezi ki azokat, hogy bárki is elolvashassa.

Társ-szerkesztők :

Ardai Aladár, Bokor Sándor, Boruzs Lajos, Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

...../1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. esperesi és lelkészi hivatalnak* tudomására hozom, hogy az »Árvaházi Képes Naptár«-ban felsorolt nemzeti ünnepek jegyzékében az új alkotmány kihirdetésének évfordulójával kapcsolatos nemzeti ünnep tartásának időpontja nem február 24-ike, **hanem február 27-ike**. Kérem a helyesbitést tudomásul venni. Nagyvárad, 1940 február 20 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

Sz. 1457—1940-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli biharmegyei elemi iskolai hatóságnak*. A biharmegyei tanfelügyelőség kérésére közlöm, hogy nyilvántartás végett az 1192—1940 tanfelügyelői számra hivatkozva jelenteni kell a legközelebbi pénteken közvetlenül a tanfelügyelőségnek a multa nézve a következő adatokat: 1. A férfi tanító neve. 2. Az iskola megnevezése. 3. Mikor hívták be gyakorlatra. 4. Mikor szabadságolták a gyakorlatról. 5. Ki helyettesítette. 6. Jelentették-e a felsőbb hatóságoknak a behívást és a helyettesítést? 7. Mikor és milyen szám alatt? A jövőben pedig minden pénteken jelenteni kell az előző hét vonatkozó adatait. Negatív jelentéseket is be kell küldeni. Oradea—Nagyvárad, 1940 február 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

No. 1597—1940 II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli közép és elemi iskolai hatóságnak*. Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a Nemzeti nevelésügyi minisztérium 230553—1939. sz. rendeletét. Vă rugăm să dați dispozițiuni școlilor susținute de Dvs. ca după ficare inspecție ce se face acestor școli de către organele noastre de control, să înainteze, în termen de trei zile, Ministerului Educației Naționale, Direcția Inv. Particular, câte o copie după procesul verbal de inspecție.

A rendeletben nincs benne az, hogy közvetlenül kell e betérjeszteni a kért másolatot. Felvilágosításért fordultam a minisztériumhoz, a válasz megérkezéséig következőképen kell eljárni: A látogató közegetől kért másolatok közül az egyiken feltűnően jelezni kell: Exemplarul Ministerului — s a kísérő levélben kérni kell azt, akihez a másolatokat beküldik, hogy a fenti miniszteri rendelet értelmében terjessze tovább hivatalos uton. Oradea—Nagyvárad, 1940 február 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számlolt 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Református Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.		Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.
---	--	--

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerületi Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Reform, vagy reakció?

Ha a szavak tulajdonképeni, hogy úgy mondjam: szó szerinti értelmét veszem, akkor mind a kettőnek lehet nevezni az erdélyi egyházkerületnek a lelkészválasztással kapcsolatos szabályrendeletét, melynek ismertetéséről írott cikkének dr. Szatmáry Lajos egy. m. gondnok ezt a címet adta: *A reformok útján*. Reform ez, mert reformáció, azaz visszaalakítás, a lelkészválasztásnak a régi törvényekben szabályozott alakjára visszaalakítás. De reakció is a szó nemes értelmében, mert visszahatás, a lelkészválasztások körül szerzett tapasztalatok visszahatása, mint ami a tulajdonképeni indoka e szabályzat magalkotásának.

Am jól tudjuk, hogy mind a két szónak van más, szabadabb, tágabb értelme is, Ebben az értelemben a reform szó haladást jelent, új kor, új irány kezdetét, viszont a reakció visszaesést amikor e szónak nagyon rossz hangzása van és a két szó ellentétes értelmet nyer. Így teszem fel e szabályrendeletre nézve a kérdést: reform vagy reakció?

Mielőtt azonban erre a kérdésre feleletet adnék, vagy keresnék, egy megállapítást kell tennem. Az erdélyi egyházkerület ismét zsinati jogot gyakorolt. Mert a lelkészválasztás módjának megállapítása a zsinat hatáskörébe tartozik. Lehet ugyan arra is hivatkozni, hogy joga van az egyházkerületnek szabályrendeleteket alkotni, amint-hogy a mi kerületünk is alkotott, (p. az egyházfegyelmezési szabályrendelet) de csak »az egyházi törvények és az alsóbb testületek önkormányzati jogának sérelme nélkül.« (E. T. I. tc. 7. §.) Erről a szabályrendelettről azonban semmiképen sem lehet azt állítani, hogy az egyházi törvények sérelme nélkül készült el és gyakorolják, mert ellentétben van a ma is érvényben levő törvénnyel, amely — az előző törvény gyakorlatát eltörölve, a szabad választást léptette életbe. De nincs ez a szabályrendelet az alsóbb testületek önkormányzati jogának sérelme nélkül sem, mert az egyházközségek önkormányzatát mindenesetre sérti, midőn a választás teljes szabadságát rájuk is korlátozza, amennyiben nem választhatják szabadon azt, akit akarnak.

Ez azonban az erdélyi egyházkerület belügye. Akkor, úgy és olyan szabályrendeletet alkot, amikor, ahogy és amilyet akar. De van ennek a kérdésnek másik oldala is. Akkor alkotta meg ezt a szabályrendeletet, amikor a zsinat már elkészítette a lelkészválasztásra vonatkozó törvényjavaslatát és ebben a javaslatban még a legteljesebb választhatási szabadság elve érvényesül. Továbbá akkor alkotta meg e szabályrendeletet, amikor a zsinat összehívása ismét időszerű és amikor összehívását nemcsak mi hangsúlyozzuk és sürgetjük, hanem a testvér egyházkerület püspöke már beiktatása alkalmával szükségét nyilvánította, e szabályrendeletet megalkotó kerületi gyűlésen pedig megismételte azzal, hogy most már a mi egyházkerületünk elismertetésével a zsinattartás elől a legnagyobb akadály is elhárult és »remélhetjük, hogy rövidesen újból felvehetjük és befejezhetjük a törvényalkotás olyan nélkülözhetetlenül szükséges munkáját.« (Református Szemle 536 l.) Tisztelettel bár, de joggal kérdezheti mindenki: ha remélhetjük, hogy rövidesen befejezhetjük, miért kellett akkor ezzel a szabályrendelettel olyan nagyon sietni? Azért-e, hogy a zsinatra már a nagyobb egyházkerület leszögezze és gyakorlatba vegye a maga elgondolását és mi semmit se változtathassunk rajta? Hogy befejezett tények elé állítatva kénytelenek legyünk változatlanul elfogadni? Vagy azért, hogy megismétlődjék az istentiszteleti szertartások sorsa ezzel a szabályrendelettel is. Azt is megalkotta az erdélyi kerület előre és a zsinaton már nem bocsátották szavazásra s így most már kétféle liturgia van magában az erdélyi kerületben is (ha ugyan nincs többféle) de az egész romániai református egyházban a többség a mi szertartásunkat követi, melyben mi egységesek vagyunk. Vagy talán reánk nem is gondoltak testvéreink, mivel mi sokkal kevesebben vagyunk? Akárhogy is történt, felfogásunk szerint meg kellett volna várni, míg a zsinat újból összeül és akkor egységesen határoz; vagy fenntartva a már elkészített törvényjavaslatát, illetve legalább az abban kifejezett elvet, vagy elfogadja e szabályrendelet elvben, és egészben, de alkotmányos úton az egész egyházra nézve határoz és a lelkészválasztást a legerősebb eszközzel: törvénnyel szabályozza. A mi egyházkerületünkben is állandóan égtek és égnek a sebek, melyeket egyházunk a lelkészválasztás körül szenved és nálunk is felhangzott a választás-szabályrendelettel való megváltoztatásának szükségessége, de bizalommal és bizalkodással vártunk a zsinat munkájára. Vajjon nem lehetett volna ezt közösen megvárni és a közös bajokat közösen és legalkotmányosabban orvosolni?

Az egyházközségek osztályba sorozása a lelkeszi javadalom szempontjából elméletileg elképzelhető, de gyakorlati alkalmazása

az elképzelt módon a lehetetlenséggel határos. Lehetetlenséggel úgy, hogy igazságos legyen, vagy az igazságot megközelítse. Még egy egyházmegyében is alig, mennyivel kevésbé az egész egyházkerületben, vagy éppen az egész egyházban. A lelkeszi javadalom lényeges része a föld és a különböző természetbeni járandóságok. Ezeknek minősége és értéke pedig nagyon különböző és nagyon alkalmas arra, hogy az értékelésben is nagy eltolódásokra adjon alapot. Hogy mennyire így van, csak nemrég láttuk a nyugdíjintézeti értékelésnél. De láttuk a múltban is, amikor ismertem lelkeszi állást, melynek a parochiális kert végében levő 40 hold jóminőségű földjavadalmát kert címén szerepeltették és mint alsóbb osztályba sorozott állás, tekintélyes kongruát kapott. Az annyira pontos osztályozás pedig, mely a tanári összes, vagy két korpótlékos, illetve korpótlék nélküli fizetésekhez igazodik, egészen megvalósíthatatlan.

A régi békevilágban még könnyebben végre lehetett hajtani az ilyen osztályozást, mint ma. Akkor állandó volt minden: a pénz és a termény értéke, a hivek jövedelme és így az adó, a párbér stb. fizetés, sőt néhány esettől eltekintve, állandó volt a hivek indulata, lelkülete, teherhordási hajlandósága is. De — kérdem — ezek közül most mi az állandó? A pénz, melynek értéke folyton ingadozik? A termény, melynek értékét a különböző számításokon (spekuláción) kívül az állam árszabályozó törekvései változtatják. Állandó-e a hivek fizetőképessége, teherbíró ereje, melyet egyre jobban gyengít a munkanélküliség — jelen helyzetet nem is számítva? Egyszer a falusi ember képes nagyobb áldozatot hozni, máskor a városi, munkástömegekből álló és így néha könnyebb, vagy legalább biztosabb kereseti lehetőséggel rendelkező gyülekezet, amíg van számára munkaalkalom. Az állandóság különösen a mi kerületünkben hiányzik, mivel legnagyobb része határszél, hol a velejáró sajátos viszonyok még jobban bizonytalanná teszik a hivek anyagi helyzetét és vele a lelkesz javadalmát is. Mindezekon kívül ott van a hivek készségének szinte hangulatok szerint változása. Ma itt, holnap ott üti fel a fejét a fizetés leszállítási, díjlevél csökkentési törekvés, áldatlan huzavona a lelkesz és a gyülekezet között. Lehet-e ilyen körülmények között biztosra venni a javadalmat és élesen elhatárolni, hogy melyik egyházközség melyik osztályba tartozik? Ki tudja, hogy amelyik ma II-od, vagy III-ad osztályu, holnap nem lesz-e IV-ed, vagy V-öd osztályu?

Igy van ez 25 éve állandóan. Csak egy példát említek. Mikor 1914-ben a nagyszalontai egyházba meghívtak, ez mindenkitől irigyelt I. osztályu egyház volt és pár év múlva az egyházmegye több alantasabb osztályba sorozott falusi lelkeszi állás javadalma

jóval meghaladta, úgy, hogy eltávozásom után az egyházmegyéből csak egy lelkész törekedett utána. Hivatkozhatnék más példákra is, mert ma és mindig állit elénk hasonló eseteket, mikor sok készpénzfizetéses javadalom a szemük előtt értéktelenedik, amint láthatatlanul morzsolódik le a pénz értéke.

Ilyen körülmények között igazságos és megközelítően is állandó osztályozást végrehajtani igazán lehetetlenséggel határos. Ha pedig így van, akkor csak elégedetlenséget, békétlenséget és nyugtalan-ságot teremtünk, ami ma nem lehet célja senkinek, legkevésbé az egyház vezetőinek. (Folytatjuk.) Debreczeni István.

Kérdések és feleletek.

— Egyházi törvényeink homályossága. —

Most minden törvénynek, úgy az egyházi törvényeknek is alapkövetelménye az, hogy csak egyféleképpen lehessen értelmezni. Nem szabad hogy legyen benne semmi olyan lazaság, mely csűrészavarásra, sokféle értelmezésre adhat okot. Ezzel ugyanis elvesziti a törvény igazi feladatát és jelentőségét, mely abból áll, hogy a dolgok menetének a rend, az igazságosság és határozottság jegyében irányt szabjon és azok fölött minden erejével és hatalmával őrkdjék.

Egyházi törvényeinknek megalkotói bármilyen nagy tiszteletet és megbecsülést érdemlő tudással és bölcsességgel alkották is meg a multban törvényeinket, munkájuk még sem egészen tökéletes, mert itt-ott mégis tapasztalható olyan homályosság és lazaság, mely a törvény egyéni felfogás szerint való különböző értelmezésére és magyarázására, s éppen ezért sok bajra adott már és ad ma is okot. S miután ilyen homályosság és lázasság egyházi törvényeink legfontosabb részében a lelkészválasztásról szóló II. törvénycikkben is található, egyházi közéletünk egyetemes érdeke, hogy a homályra világosságot derítsünk, a lázasságot megszüntessük, mert csak így remélhetjük, hogy lelkészválasztásaink, melyek amugy is sok esetben súlyos komplikációkkal járnak együtt, törvényeink világos és egységes értelmezésével olyan határozott mederben folyjanak le, hogy utólag a törvény ilyen vagy olyan értelmezéséből vitás kérdések ne merülhessenek fel.

Egy ilyen előre tisztázandó kérdés, amit fölvetünk, a meghívás útján való lelkészválasztás esetében a záróra megtartásának kérdése. Természetesen abban az esetben, amidőn a meghívást legalább tíz választó ellenezte és titkos szavazást rendeltek el. Az a kérdés tehát, hogy ilyen esetben meg kell-e tartani a zárórát vagy

a szavazás záróra kitűzése és megtartása nélkül azonnal bezáratik, mihelyt a jelenvolt választók mind leszavaztak, vagy pedig a szavazás bezárása a bizottság belátásától függ? Azért kérdés, mert tudunk esetekről, amikor tartottak zárórát és tudunk esetekről, amikor nem tartottak. Minthogy a záróra megtartása vagy meg nem tartása a szavazás egész eredményére döntő fontossággal bírhat, joggal vethetjük föl e helyen ezt a kérdést, mint olyat, mely feltétlenül tisztázásra szorul.

Az egyházi törvények II. törvénycikkének 29. §-a határozottan kifejezi és előírja a záróra kitűzését és megtartását. Ez a rendelkezés azonban azok között a rendelkezések között található, melyek a lelkészi állásnak pályázat útján való betöltésére vonatkoznak. A meghívás útján való lelkészválasztásnál a záróóra való rendelkezés nem szerepel az idevonatkozó 12. §. »a megjelent« választókról tesz említést. Tudomásunk van arról, hogy vannak, akik ezt úgy értelmezik, hogy miután szavaztak azok, akik megjelentek, további várakozásnak helye nincs. Tehát a meghívásnál záróra nincs. Míg ezzel ellentétben mások véleménye szerint, a választás, ha már szavazásra kerül a sor, akár meghívás, akár pályázat útján, záróra megtartásával jár.

Az ellentétes véleményekre és az ebből származó ellentétes törvény magyarázásra való tekintettel kérjük a Hivatalos Lap szerkesztőségét, hogy illetékes helyről e kérdésre választ adni sziveskedjék. Kérünk és elfogadunk azonban hozzászólásokat mások részéről is.

Kérdező.

Finnország egyháza.

Svéd korszak.

A finnek keresztyén hitre térítése a XII. század közepére esik. A missziói munka a délnyugati részen kezdődött meg és terjedt az ország belseje felé. Róma igen örült ennek a térhódításnak; mert nyereségként könyvelhette el a keleti egyház növekedésével szemben. A finn egyházmegye az uppsalai érsek fennhatósága alatt áll, mégis látszik, hogy a politikai és egyházi élet az önállóság felé halad.

A finn egyház reformálása a svédországgal egyidőben és egyenlő körülmények közt ment végbe. A XVII. század protestáns orthodoxiája Finnországban jól előkészített területre talált. A teljes bibliát finn nyelvre 1642-ben fordítják le. A pietista mozgalom, Hausa városban jelentkezik, Finnország lutheránus egyházára is hatással volt, az ellenhatás — épügy, mint másfelé — a XVIII.

század közepén keletkezett, amely az egyházzal szembeni közömbösség elég kiterjedt rétegben nyilvánult meg.

Orosz uralom.

Az 1809-től 1918-ig terjedő időszakban, melyben Finnország cári uralom alatt élt, a lutheránus állami egyház maradt, bár a Svédországtól való elszakadás komoly nehézségeket okozott, mint-hogy Oroszországban a hivatalos egyház a görög-keleti egyház volt. Az egyházi vezetőség mindig arra igyekezett, hogy megőrizze létét, mint a svédkorszakban és a XIX. század folyamán sikerült is fenn-tartani és fejleszteni a finn egyház tevékeny és népi jellegét. Ez utóbbi érdekét szolgálta az 1869-i egyháztörvénynek az elfogadta-tása, amely ma is érvényben van.

Az egyház önkormányzatát és irányítását a szabályosan egybe-gyülő közgyűlés biztosította. A XIX. század liberalizmusa itt is érez-tette hatását.

A független Finnország.

A fiatal köztársaság 1919-i alkotmánya biztosítja a teljes val-lásszabadságot, a lutheránus egyház helyzete pedig változatlan marad. 1931-ben a lakosság 96 százaléka ehhez az egyházhoz tarto-zik. Bár elszakadt országot, a görög-keleti egyház is megtartotta államegyház jellegét, ami a finnek türelmes szellemének a bizony-sága.

Az egyház életképessége az utóbbi négy lelkészszentelés al-kalmával is kitűnt. Ha volt elegendő lelkészük, a nehézséget köny-nyen elhárították. A teológiai képzést a svédnyelvű önálló egyete-men egy theol. fakultás létesítése által is fokozottabbá tették. Ennek a fakultásnak ugyanazok a jogai, mint a Helsingforsinak, — a theo-logiai tanulmány kapcsolatban van a külföldi, különösen a német, a svéd és az angol fakultások munkájával.

A finn egyház szervezete.

A finn lutheránus egyház legfőbb igazgatósága az állam, mivel az egyház és állam közt a már említett szoros kapocs van. A lel-készeket állami tisztviselőknak tekintik. Mégis a finnországi lutherá-nus egyháznak a belső szervezete fontos területén önállósága van. Legfelsőbb szerve a zsinat, mely minden öt évben egyhónapos ülésre ül össze. Ennek a zsinatnak, melynek elnöke az érsek, jogában áll egy új egyházalkotmányt kidolgozni vagy a jelenlegi módosítására javaslatot tenni, A püspökök tanácsa, mely évenként legalább egy-szer összejön, biztosítja az egyház közös ügyeinek egységes intézé-sét. Ennek is az érsek az elnöke (Konvent elnöke). Ezek a gyűlések csak tanácskozó jellegűek.

Minden püspök kinevezett főnöke egyházkerülete lelkipásztorainak. A püspök társadalmi állása méltóságos és igen nagy a szellemi és lelki tekintélye. Elsőrendű kötelességük a gyülekezetek meglátogatása, ellenőrzése. A püspök minden évben gyűlésre hívja össze az összes főhatósága alá tartozó lelkipásztorokat és velük a lelkipásztori munka és a gyülekezeti kérdéseket megvizsgálja.

1938-ban a finnországi egyháznak 568 egyházközsége volt, melyek tetszés szerinti szervezkedtek, az egyházközségi közgyűlés határozatai szerint. Pénzügyileg az egyházközségek teljesen függetlenek és az államtól semmiféle támogatást nem kapnak.

Az isteni tisztelet igen közel áll a svéd lutheránus egyházéhoz. A prédikáció textusa szempontjából a perikopák irányadók. Nagy gondot fordítanak az egyházi éneklésre, nemcsak reformációs korabeli német koráljaik vannak, hanem finn és svéd eredetű énekeik is.

Az iskolai vallástanítás a lutheránus egyház minden gyermekére nézve kötelező. Vasárnapi iskola minden faluban van.

Az ifjuság közötti munkát kezdettől fogva különlegesen felkészült szervezetekre bízták.

Bár Finnországban a belmissziót aránylag későn ismerték meg, ez a munka az utóbbi időben örvendetesen fejlődött. A délnyugat Afrikában élő pogányok közti missziói munkára vállalkoztak.

(La Christianisme.) *Molnár Károly.*

Református lelkészek és tanítók temetkezési egylete. (RELÉTTE)

A kivitel halogatása a tervek halála. Miután néhány lelkes, buzdító levelet kaptam, késlekedés nélkül megtettem az első lépést a megvalósítás útján. Felkértem mindenik egyházmegyénkben egy-egy lelkésztestvért, hogy saját egyházmegyéjében végezze el a taggyűjtést. Megkeresünk minden lelkészi és tanítói családot és kérjük, hogy a belépési nyilatkozatokat legkésőbb márc. 15-ig küldjék be. Tag lehet a lelkészi és tanítói családoknak minden 10 éven felüli tagja. De csakis szorosán vett családtagok, ideszámítva a családdal együtt élő apát, anyát. Külön háztartásban élő szülők, akik nem lelkészi vagy tanítói hivatásban működtek, nem vehetők fel. Mivel az egyesületet nyereszkesedésre semmi körülmények között felhasználni nem lehet, lévén annak célja kizárólag a lelkészi és tanítói családok megsegítése halálozás esetén, ezért minden belépőnek igazolnia kell a lelkészi, illetőleg esperesi hivatal útján, hogy lelkészi vagy tanítói családnak a tagja.

Mivel közvetlen tapasztalásból tudom, hogy többen, sőt talán sokan az illetékesek közül nem olvasták el a f. évi 3-ik számban megjelent cikkemet, kérem: olvassák el és én hiszem, hogy rögtön látni fogják, milyen áldásos intézmény lesz ez, ha megvalósul és mennyire saját érdekünkben cselekszünk, ha belépünk a tagok sorába. Csekély hozzájárulás ellenében hatalmas segítséget nyer a család a közösség segítő ereje folytán.

A megalakulás iránt azonnal megteszem a szükséges lépéseket, mihelyt kellő számú tag jelentkezik. A megalakulás napja jelenti az alapító tagok belépésének kezdő pontját. Ehhez számított egy év múlva kezd meg az Egylet a segélyek folyósítását. Ha netalán a tagok közül valaki egy éven belül meghalna, az Egylettel szemben követelést nem támaszthat a hátramaradó család, de viszont veszteni is csupán a belépési díjat, egy száz leit veszíti, mert az első évben senki sem fizet tagsági díjat. Az első év eltelte után is csak az esetben, ha a tagok közül valaki meghal. Természetesen a majd később belépő tagok — hiszen a meghaltak helyébe újak fognak lépni — a belépés napjától fogva kötelesek lesznek a tagsági díjat is fizetni esetenként.

Még arra kérem lelkésztestvéreimet, hogy keressék fel a gyülekezetükben élő nyugdíjas lelkész és tanító testvéreket, valamint az özvegy papnékat és tanítónékat és ismertessék velük a tervbe vett intézményt, hogy ennek áldásából ők se legyenek kirekesztve.

Hiszem, hogy ez intézmény hamarosan életre kél és sokan fogják áldani.

BORUZS LAJOS.

Lelkészerőtekezleti ügyek.

KÖRLEVÉL az egyházmegyei és körli lelkeszerőtekezletek elnökeihez és tagjaihoz.

Az egyházkerületi lelkeszerőtekezlet választmányának és közgyűlésének határozata alapján a következőket közöljük:

1. Felhivatnak az egyházmegyei és körli elnökök, hogy az összejöveteleket szorgalmazzák és a kedvező alkalmat használják fel a kitűzött tételek megbeszélésére. Ezekről az értekezletekről úgy az egyházmegyei, mint a körelnökök 8 nap alatt küldjék meg jelentéseiket alulírott titkárhoz és Debreczeni I. alelnökhöz, eljuttatván az utóbbihoz az elhangzott előadások szövegét.

2. Ahol egyházmegyei lelkeszerő könyvtár nincs, ott annak megalapítása, ahol van, ott annak tovább gyarapítása elsőrendű köte-

lessége legyen az egyházmegyei lelkész-értekezletnek. Erről a titkárnak okt. 1-ig jelentés teendő.

3. Kérjük lelkésztestvéreinket, hogy egyházkerületünk sok erkölcsi gyarapodást hozó iratterjesztésében aktív munkával, jó lélekkel vegyenek részt.

4. Az egyházmegyei lelkészértekezlet tisztviselőinek és kerületi képviselőinek mandátuma lejárt, kérjük a választások megajtását és az eredmény bejelentését a titkárhoz f. év. okt. 1-ig.

5. A testvéries szeretet és a kegyelet külső megnyilatkozása jeléül kérjük a lelkésztestvéreket, hogy az elhunyt testvér temetésén legalább a lelkészikör tagjai okvetlenül palástosan jelenjenek meg, az esetleges elmaradás a kör elnöknek bejelentendő, aki a temetés idejét jó előre hozza a kör tagjai tudomására.

6. Felhivatnak az egyházmegyei lelkészértekezlet, hogy az elhalt lelkésztestvérekről, minden utód tartson emlékbeszédet az egyetemes egyházmegyei értekezleten, amelyben ismertesse életét, méltassa munkásságát és hogy ezek az utókor számára is megmaradjanak, terjessze be a szellemi ügyeket vezető alelnökhöz, aki gondoskodik azoknak az irattár részére való megőrzéséről, az espereseket pedig felhívja, hogy ezeknek az életrajzoknak az egyházmegyei jegyzőkönyvekben megjelentetéséről gondoskodjanak.

Kelt Nagyvárad—Börvely, 1940 febr. 26.

Sulyok István sk.
elnök.

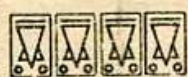
Peleskey Sándor sk.
titkár.

| HIREK |

Adomány. Özv. Juricskay Dezsőné urnő Örvénd, Bihar m. minden évben megemlékezik a szegény teológusok segélyezéséről 1000 Lei adománnyal. Az idén is beküldte pénztárunkhoz ezt az összeget. Ezuton nyugtázzuk és fejezzük ki köszönetünket a következőes pé. daadásért.

A magyarországi Országos Református Szeretetszövetség 50 intézménye közül a tiszántuli egyházkerület területén vannak a következő intézetek: Berettyóujfalu, árvaház, Békéssámszon, aggmenház, Csökmő, aggmenház, Debrecen, napközi otthon, Debrecen, tanonc-otthon, Debrecen, börtönből szabadult rabok otthona, Derecske, aggmenház, Fehérgyarmat, aggmenház, Földes, három aggmenház, Hajduböszörmény, árvaház, Hódmezővásárhely, árvaház, aggmenház, Kaba, aggmenház, Karcag, árvaház, Karcag, aggmenház, Kisujszállás, árvaház, Kisujszállás, aggmenház, Kunhegyes, árvaház, Kunmadaras, nyomorék gyermekek otthona, Püspök-ladány, árvaház, Tiszafüred, szellemi fogyatékosok otthona. Össze-

sen 26 intézmény; vagyis az Országos Református Szeretet-szövetség intézményeinek több, mint a fele a tiszántuli egyházkerület területén van. Dicsekedése ez az egyházkerületnek, mert kiáltó kövek bizonyítják, hogy a tiszántuli reformátusság tettekkelis tudja és akarja mutatni hitét.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1905—1940-III. KÖRRENDELET. *A nt. lelkészi továbbá a tanári és tanítói kar tagjaihoz.* Ezuton tájékoztatom a lelkészi, tanári és tanítói kar tagjait, hogy a hadfelszerelési kölcsönre lelkészeknél és rendes tanároknál személyenként 2.000 Lei, segédlelkészeknél, helyettes tanároknál és a tanítói kar tagjainál személyenként 1.000 Lei jegyzést eszközölt hivatalom és azoknak ellenértékét 1.000 Lei jegyzésenként 970 Lei-es összegben a püspöki hivatal pénztára már teljesen kiegyenlítette illetékes helyen.

A jegyzett kölcsönök elszámolása az érdekeltek államsegélye terhére történik, még pedig február hónaptól kezdődőleg 6 havi részletben.

Hivatalom gondoskodik arról, hogy a jegyzés igazolására vonatkozó hivatalos értesítést személyre szólóan mindenki megkapja, hogy annak alapján a jegyzés ténye a helyi hatóságoknál bizonyítható legyen. Oradea—Nagyvárad, 1940 február 28. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

1892—1940-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi és középiskolai hatóságnak és állami elemi és középiskolai vallás-tanítónak.* Folyó évben az ort. rom. naptár szerinti husvét nem esik egybe a mi husvétunkkal. Ezért a husvéti szünidőre vonatkozólag elrendelem a következőket:

Iskoláinkban a husvéti szünet kezdődik március 16-án este az utolsó előadási óra után és végződik április 1-én reggel az első előadási óra előtt, úgy hogy március 16-án szombaton és április 1-én hétfőn az összes órarend szerinti órákat meg kell tartani. —

Az ort. rom. naptár szerinti husvétkor valamennyi iskolában szünetet kell tartani husvét másodnapján április 29-én.

Az állami iskolai vallásitanítók az állami iskolai szünetet tartásuk meg, ezenkívül szabályzat szerinti szünetnap a ref. növendékek számára a református nagypéntek (március 22.) és husvét 2. napja (március 25.) Azonban kértém a minisztériumtól, hogy növendékeinket mentse fel a tanítás alól szombaton, 23-án, hogy az ünnepeket zavartalanul családjuk körében tölthessék. Ha a minisztérium részéről ez az engedély megérkezik, közölni fogom. Oradea—Nagyvárad, 1940 február 28. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István sk. püspök.

No. 1698—1940. KÖRRENDELET. (*Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.*) Tudomásvétel és mihez tartás végett közlöm a 222.813—1939. sz. miniszteri rendeletet.

»Noua lege a învățământului primar de Stat, promulgată în 1939 stabilește în art. 15 numărul posturilor dela o școală primară în raport cu numărul elevilor socotindu-se câte 40 elevi de fiecare învățător. Aceste dispozițiuni se aplică și școalelor primare confesionale și particulare. Ca urmare veți lua măsuri, ca începând din anul școlar 1940—941, dispozițiile de mai sus, cu privire la numărul elevilor, ce pot fi înscriși, să se aplice întocmai și la școalele ce susțineți, indiferent de numărul elevilor aprobați prin autorizația de funcționare a școlii.»

Az új 1939-ben kihirdetett állami elemi oktatási törvény az elemi iskolák állásainak számát a növendékek számával arányosan állapítja meg a 15. fej.-ben, úgy hogy minden tanítóra 40 növendéket számít. Ezeket az intézkedéseket alkalmazzuk a felekezeti és magán elemi iskolákra is. Következésképen intézkedni kell, hogy 1940—41. iskolai évtől kezdve a beírható növendékek számára vonatkozó fenti intézkedéseket pontosan alkalmazzák az iskoláknál, amiket fenntartanak, tekintet nélkül az iskola működési engedélyében jóváhagyott növendékszámra.

Idejében közlöm ezt a rendeletet, hogy az iskolák kellőképen tudjanak alkalmazkodni az új helyzethez. Természetesen a rendelkezésemre álló törvényes eszközökkel megkísérlem a rendelet enyhítését kieszközölni. Oradea—Nagyvárad, 1940 február 22. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Másolat a pénzügyminisztériumnak a Vallás és művészetügyi minisztériumhoz intézett, 55—1040. szám alatt iktatott átiratáról.

Uram! Van szerencsénk tudomására hozni, hogy az 1929. évi 178. sz. Hivatalos Lapban meghirdetett tőzsde-szervezeti törvény értelmében az állam tulajdonát képező s a közszolgálatok által kezelt értékek (értékpapírok) adása és vétele csak a tőzsde megbizottja (sindic) útján történhetik.

Ami az esedékessé vált szelvények ellenértékének vagy a határozott értékű kisorsolt értékpapírok ellenértékének a felvételét illeti, ezt a munkálatot annak a hatóságnak kell elvégeznie, amelyik az értékpapírokat letette vagy amelynek rendelkezésére állanak ezek az értékpapírok, miután a tőzsdemegbizottak nem kötelesek ezeket a munkálatokat végrehajtani, miután a tőzsdéknek nincs behajtó (incasso) szolgálatuk és a szervezeti törvény 80. szakasza sem kötelezi őket csak az értékpapírok eladására és vételére.

Ha azonban az ezekben az esetekben bevételezendő összegekből új értékpapírokat kell venni, úgy ezeket a munkálatokat a tőzsde egyik megbizottjának kell végrehajtania.

Van szerencsénk azt kérni, hogy sziveskedjék azoknak a szerveknek, amelyek ilyen értékeket kezelnek, megfelelő intézkedést kiadni, hogy a fentiek értelmében járjanak el.

Miniszter h. Olvashatatlan s. k. Vezérigazgató: Oghina s. k. A kiadmány hitelül: Olvashatatlan s. k.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊗	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊗	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊗	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊗	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Reform, vagy reakció?

(Folytatás.)

II.

Amennyire komoly és aggodalmakat keltők az egyházak osztályozása ellen emelt kifogásaink, ép oly komolyak emelhetők a lelkészek minősítése ellen is. Tagadhatatlan, hogy helyes a törekvés, mely a jobb tanulmányi előmenetelt és a tudományos munkálkodást jutalmazni akarja, de nagy kérdés, hogy kivihető-e igazságosan, célszerű-e a szabályzatban kifejezésre juttatott alakban.

A theol. tanári, magántanári képesítés mindenesetre olyan tanulmány eredménye, amelyet külön kellett folytatni és érlette külön fáradni. De ugyancsak ilyen a theol., vagy másféle doktorátus is, amelyet a szabályzat mégsem jutalmaz. Ám vajjon egy ilyen tudományos fokozat, mint ezek közül bármelyik, elég biztosíték-e arra, hogy e fokozattal bíró lelkész egy első osztályu egyházközségben első osztályu gyakorló lelkész lesz?

Aztán ott vannak a jeles, jó és elégséges oklevelek. Jól tudjuk, hogy sokszor csak egy jegyen mulik egy jeles, vagy jó bizonyítvány és ennek az egy jegynek sok olyan oka van, ami egyáltalán nem von le az illető értékéből és nem teszi kevésbé alkalmassá a magasabb, akár az első osztályu lelkészi állás betöltésére. Nagyon sokszor az anyagiak az okai. Az egyik ifjunak minden anyagi eszköze megvan, hogy gond nélkül végezze tanulmányait és egyedül csak ezeknek szentelhesse minden idejét. A másiknak — és ma nagyon sok derék, tehetséges fiunak — gondokkal kell küzdenie. Magának kell fenntartani magát és előteremteni a tanulmányai végzéséhez szükséges összeget, vagy annak jó részét. Tehát idejének és energiájának nagy hányadát arra kell fordítania és csak azután gondolhat tanulmányaira.

Másik ok pedig, hogy a szorosán vett iskolai feladatok elvégzése mellett nagyobb lelkesedéssel vesz részt más, de azokkal kapcsolatban levő munkában. Egyik irodalmi és tudományos munkásságot fejt ki, a másik az ifjusági életben, a harmadik a belmisszió terén buzgólkodik és ezek gyakran meglátszanak a vizsgajegyeken

is. De vajjon kevésbbé értékesek-é, mint azok, akik csak a kiszabott munkát végzik el, de azokat egy hajszálnyival, vagy egy fokkal tökéletesebben? Vajjon kevésbbé állják-e meg a helyüket, mint azok? Sőt nagyon sokszor jobban, mert már is többet produkáltak, az életet élték és a küzdelmek jobban megedzették őket.

Hát arról kell-é beszélni, hogy egy-egy vizsga jelesre, vagy jóra sikerülte milyen csekélységekben fordul meg? Vagy szükséges-é rámutatni, hogy az élet, hogy hazudtolja meg a diplomát, a jót is, a gyöngét is? Számtalan példát lehet felhozni ennek szemléltetésére és bizonyítására. Az egyik előkelő egyházi tisztséget visel, bár sohasem volt a tudományokban az elsők között, nem is volt jeles oklevele és az első osztályu egyházban hova kora fiatalon került, mintaszerűen töltötte be tisztét s az egyházmegyében is vezető szerepre jutott. A másik az ellenkezője. Ifju lelkész, akinél többet alig tanult és tanul valaki, kiváló tudós, nyugodtan oda lehetne ültetni akármelyik theológia megfelelő katedrájára — de nem mernék nyugodtan rábízni egy negyed osztályu egyházat sem. Viszont szemem előtt nőtt fel egy másik ifju lelkész, ki nem jeleskedett a tudományokban — amiben állandó anyagi gondjai is akadályozták. Nem került első, vagy másod osztályu gyülekezetbe, de ahova Isten rendelte, egy év alatt templomot, papilakot ujítottatott és bámulatos leleményességgel a hivek minden nagyobb megerőltetése nélkül teremtette elő a szükséges összeget.

A szabályzat az életet és a gyakorlatot is figyelembe látszik venni, amikor az egyházmegyei tisztségeket is beszámítja a minősítés alkalmával. »Az élet és gyakorlat minősítésének kell tekintenünk — hangzik az indokolás — azt az előbbhaladást, amelyet egy lelkipásztor az egyházmegyéjében elér. Az a lelkipásztor, aki egyházmegyéjében esperesi, főjegyzői, vagy egyéb tisztségre jut, annak a szolgálatnak és munkának köszönheti, melynek következtében saját kartársai és az egyházmegye világi képviselői jönnek és megfelelőnek ítélik arra, hogy vezetővé tegyék.« Elismerem hogy így kellene lenni, de a valóság nagyon sok esetben nem ezt mutatja. Mert egy-egy tisztség sokszor nem az élet minősítése és nem a szolgálat és munka eredménye, hanem egészen másé. Hányszor pl. a szolgálati hely miatt választanak meg valakit egy-egy tisztségre, hogy más körülményt ne is említsünk. Aztán akkor is, ha a legérdemesebbet választják is meg, hány érdemes és derék pásztor van még, akik épolyan méltók volnának azokra a tisztségekre, de mert nem jut nekik, e miatt az előhaladásban is rövidséget szenvedjenek? Továbbá nem különös az, hogy a szabályzat a legkisebb egyházmegye-

gyei tisztségeket is jutalmazza, de a nagyobb: egyházkerületi tisztségeket nem?

Végül gondoljunk ennek a minősítésnek a a lelkipásztorok közötti hatására. Hogy fogja megzavarni és összetörni a lelkipásztori barátságot, melyről már annyit konferenciáztunk és a még magasabb eszményt: a lelkipásztori testvériséget, melyet annyiszor zavart meg eddig is az öregek és fiatalok ellentéte. A régi, osztályozási idők proletárizü »közpapok« elnevezése és az általa fedett sok keserűség már — hála Istennek — kiveszőben volt, (bár néha még visszajár kísértetni) és most újra visszahozzuk? Pedig féltő, hogy e »második gonoszabb lesz az elsőnél!« Akkor még nem számították be a minősítésbe az egyházmegyei levéltárosi, számvevőszéki tagsági tisztségeket és mégis nagy volt a távolság a tisztséget viselők és a közpapok között, de milyen lesz ezután? Mennyire jobban eltávolodnak egymástól azok, akiknek pedig a maguk közösségében az igazi testvériséget kellene megvalósítani. Mennyi válaszfalat emelnek ezek a minősítések és így a megnövekedett értékű tisztségek a lényegében egyenlők között! Mennyi hozzánk nem illő törekvés, törtetés és sok különféle módszer, főként pedig mennyi indulat és keserűség fog járni egy-egy tisztség betöltésével, ha ezek kenyeret, vagy nagyobb kenyeret fognak jelenteni! A régi »primus inter pares« elve helyett valóságos klerikális ranglétra rendszer fog kifejlődni!

Kérdezem: vajon reform ez, vagy reakció?

Miért van szükség erre a szabályzatra? Az indokolás szerint a lelkészválasztások körüli zavarok miatt. »A lelkészi állások betöltése körül felmerült zavarok és visszaélések — hangzik a megokolás — *mind* annak a rendezetlenségnek voltak következményei, mely megengedte, hogy mindenki minden komolyabb önvizsgálat nélkül tetszés szerint pályázhatott oda, ahova neki épen tetszett. Ez az egyéni önkény, ez a szabadság eredményezte, hogy sokan oly módon éltek vissza ezzel a szabadsággal, hogy a szabadságból nem áldás, hanem kár- és romlás származott.« Zavarok és visszaélések — sajnos — voltak és vannak, de azoknak legnagyobb részét nem a lelkészek, hanem a választók, az egymással szemben álló pártok követik el, úgy, hogy a pályázó lelkésznek nemcsak hogy semmi része sincs bennük, hanem legtöbbször sejtelve sincs róluk. Vajon a pályázó lelkész az oka, hogy a választók meg nem engedett kortesfogásokkal okoznak zavarokat, hogy lehetetlenebbnél lehetlenebb rágalomokkal ócsárolják az ellenpárt jelöltjét és a pártot? A pályázó lelkész az oka, hogy csaknem minden községben vannak viszályt szító demagógok, örök ellenzékek, minden jó akadályai, olcsó népszerűség hajhászok, akik betegesen vágnak vezető szerepre és

minden választást s azon minden eszközt felhasználnak céljaik elérésére? A pályázó lelkész, vagy annak minősítése, a talán egy fokkal alacsonyabb osztályu oklevele? — Azokban az esetekben, melyekben a pályázó lelkész követ el visszaélést, ma is módot nyújt a törvény a megtorlásra a felebbezéstől egészen a fegyelmiig, amely mindenestre erősebb gátló eszköz, mint a minősítés. A választók visszaélése ellen pedig semmiféle minősítés sem segít, mert akár mennyire korlátoznánk is a minősítéssel a pályázók számát, még mindig akad két pályázó s ha kettő van, akkor van mód a pártoskodásra, zavarok keltésére és visszaélések előidézésére, van alkalom arra, hogy rendbontó falusi szájhős népvezérek, vagy vezérségre törekvők érvényesüljenek, illetve érvényesülési lehetőséget keresenek.

A lelkészi minősítés ellen még csak egy érvet emlitek. A magyarázó cikk arra hivatkozik, hogy 15 évi szolgálat után mindenki előtt nyitva áll a legelső osztályu lelkészi állásra pályázhatás utja, ami semmiféle más pályán el nem érhető. De a lelkészi pályát nem lehet semmiféle más pályához sem hasonlítani. Mert ez nem hivatalnoki pálya, ahol meg lehet mérni a képességet az elintézett, vagy elintézetlen akták számával, a hivatalos órák pontos, vagy pontatlan megtartásával, az írásbeli munka gondos külsejével, vagy az alantasabb tisztviselők fölött gyakorolt fegyelemmel. És nem olyan pálya, melyen a képesítés foka legyen az egyedüli, vagy legfőbb mértéke a minősítésnek. A tudáson kívül még legalább is vele egyenlő értéket képvisel a lélek, mellyel a munkát végezzük, hogy ne mondjam: a hit, továbbá a gyülekezetben folytatott munka, melyet az egyházmegyei tisztség nem mindig tud fétüntetni és értékelni, aztán sok minden mellett a lelkipásztor életfolytatása. Ez talán mindnél fontosabb, mert ez a legerőteljesebb igehirdetés és ezt nem lehet minősíteni. Már pedig nem nagyon kell keresni példákat, melyek azt igazolják, hogy a nagy tehetség, az alapos tudás nem mindig jár együtt a példaképen világító igazi lelkipásztori étellel.

(Folytatjuk.)

Debrcezeni István.

A kolozsvári Theológiai Fakultás ez évi szokásos konferenciáját február hó 5., 6. és 7. rendezte meg hallgatói részére. Egyházkerületünkől Orth Imre biharpüspökii lelkész vett részt a konferencián, amelyen „*Testben lélek szerint*” tartott élénk megbeszélést provokáló előadást. Az egyik bevezető áhitatot pedig Krizsovánszky László V. éves királyhágómelléki theológiai hallgató tartotta.

A „Református Jövő“-ért.

Hivatalos lapunk 4-ik számában főszerkesztőnk »Uj szószerk« c. alatt megfontolást érdemlő ajánlattal lép elénk a »Református Jövő« széleskörűsítése érdekében.

Hogy a »Református Jövő« valóságos Istenáldás és mindenirányu lelki és lelkészi munka ezidőszerinti leghathatósabb támogatója és előmozdítója: azt nemcsak a 9000 előfizető, hanem már azok is elismerik, akik — megbocsájtható okokból — kifogásokat emelnek ellene.

Ez a lap minden kritikát kiáll, mert önmagának első kritikusa. A szerkesztők és munkatársak sohasem tévesztik a célt, mit a lap képvisel: a kálvinista öntudat fejlesztésével egy hitében erős, reménységében Jézushoz kapcsolt, szeretében földtől égigérő, a gyakorlati életben bizonyágtevő református keresztyén egyház testvéri megépítését s ezért csak olyan soroknak engednek helyet a lap hasábjain, melyek tanítanak, felemelnek, vigasztalnak. — Mindig csak azt találjuk benne, ami jó, ami nemes, ami igaz! — Egy ilyen lapért imádkozni kell, hogy örökké éljen; érette pedig azoknak, — akiknek szánva van, mindent meg kell tenni, hogy tovább erősödjön. — Hogyan erősödik? — Főszerkesztőnk megfelel reá: *az előfizetők számának növelésével bevinni a lapot református népünk minden családjába!*

Ő tehát megállapítja a végső célt, ahol meg lehet állani. És igaza van. — Addig kell a lapért és a lapnak dolgozni, mig eddig elér! (De már az ő ideális ajánlata: t. i. egyházi adóba progressziv beszámítással fizetni a lapot: — sajnos — még Temesváron is kivihetetlen, hát még Kismajtényban!)

Egyelőre az is jó lenne, ha a jelenlegi 9000 előfizető megegy-szereződne. — Tüzzük ezt ki célul — és akkor elérjük! Minden előfizető szerezzen még egyet! — Főszerkesztő urunk is örülne ennek. — Szerezzük meg neki ezt a kis örömet... megérdemli tőlünk! Én, amit tehetek: — mindent megpróbálok.

De tovább füzöm — a cél érdekében — megjegyzéseimet. — Feltűnő lehet, hogy 4 évvel ezelőtt már 8000 volt a »Református Jövő« előfizetőinek a száma, és most alig 9000. — Nem lassu ez a tempó? — Mikor lesz így 50.000!? — A lelkészek és tanítók idevonatkozó mulasztásainak általános hangoztalása mellett különös-képen kell kiemelni — nem sértő szándékkal — a nagy lélekszámmal bíró egyházak vezetőit, mivel ott rejlik az előfizetők szaporításának titka. — Ha u. i. az 500—600 lelkes gyülekezetek 25—30 példányban rendelik a lapot, — akkor az 1.000—5.000—10.000 lel-

kes egyházainkban legalább 60—300—600 példányban kellene járnia. — Az idevonatkozó statisztika azonban — sajnos — nagy aránytalanságot mutat. Pedig igaz az a főszerkesztői megállapítás, hogy a »Református Jövő« egy: — szószék. — S ha valahol, úgy kis — és nagyvárosi gyülekezeteinkben, — ahol bizony a pásztor szava több okból nem érhet és nem is ér el mindenhová, ahová kellene: — a legnagyobb áldás volna ez a szeretet, lelki békességet és igaz vallásosságot árasztó egyházi népujság, s pótolná a mi sokszor hiábavaló prédikálásunkat és megtartana sok szenvedő lelket Isten országa számára.

A »Református Jövő« ezt akarja, ezt munkálja, ezért pártoljuk, szeressük szóval és tettel, s imádkozzunk sokszor szerkesztőjéért és olvasóiért.

Kismajtény.

Szücs Antal.

KÜLFÖLD

Finnország vallásos szelleme. A Temps c. francia ujság az »Isten-nélküli« Moszkvában megjelenő ujság 1939. évi decemberi száma alapján cikket közöl. Elmondja, hogy nagy részben a finn nép vallásos szelleme izgatja Moszkva irányítóit olyan gyűlésre Finnországgal szemben. A cikk hivatkozik arra, hogy a szovjet elleni első harcban a finn vallásos környezet már igen jelentős szerepet játszott a bolsevizmussal szemben. — Az »Isten-nélküli« méltatlankodva említi meg, hogy a Szovjet bukása után Finnország bevezette a kötelező vallástanítást minden iskolában és Virkunen, a volt finn közoktatásügyi miniszter kijelentette, hogy a vallásos nevelésnek kell áthatni az egész nevelést. A szovjet-lap kiemeli, hogy a jelenlegi katonai vezetőférfiak szoros kapcsolatban vannak a lutheránus egyházzal, sőt még a vallásnak a katona életében való szerepéről is van a honvédségnek rendelkezése. Megjegyzi a lap, hogy ezek alapján egy vereség esetén a finnországi egyház a legkegyetlenebb üldözésnek volna kitéve.

Braziliában kb. 300.000 német származásu lutheránus egyháztag van, akik máig is megőrizték anyanyelvüket. A háború kezdetén egy törvény megtiltotta, hogy az államnyelven kívül más nyelven is prédikáljanak. De tekintve, hogy a lakosságnak egy nagy része nem érti a portugál hivatalos nyelvet, a törvényt abban az értelemben módosították, hogy a lelkészek a beszéd rövid tartalmát hűvek előtt anyanyelvükön is elmondhatják. Ezért a braziliai Lutheránus Egyház egy kézikönyvben kiadta az istentiszteletek kötött részének portugál nyelvű fordítását. Egy másik kötetben pedig az énekes és imádságos könyvek fordítását adták ki portugál nyelven.

A Protestáns Csehszlovák címen Franciaországban egy 12 oldalas folyóirat jelenik meg, melyet két franciaországi csehszlovák missziói lelkész szerkeszt.

A párisi evangéliumi misszió a céljaira szükséges pénz előteremtése végett u. n. takarékosági (bőjti) hetet rendez márc. 10—31 között.

A világ népessége. A Népszövetség legutolsó havi statisztikai lapjában megállapítja, hogy 1938 végén a világ népességét 2143 millióra becsülték. Európára, Szovjet-Oroszországot kivéve 400 millió, Afrikára valamivel több mint 150 millió, Északamerikára 142 millió, Közép- és Dél-Amerikára 130 millió, Óceániára 10 és fél millió lakos esik. Így a világ lakosainak fele Ázsia gyermeke. Ha az egyes országokat külön-külön vizsgáljuk, akkor Kína kerül az élre 450 millió lakossal, utána India következik 366 millióval, majd Szovjet-Oroszország 170 millió* az Amerikai Egyesült Államok lakossága 130 millió, Németországé (Ausztriával, a Szudeta-német területtel) 79 millió, Japáné 72 millió, Holland-Indiáé 68 millió, Olaszországé 44 millió, Franciaországé 42 millió.

* (La Christianisme.)

Molnár Károly.

☀ ☀ ☀ ☀ ☀ ☀ | HIREK | ☀ ☀ ☀ ☀ ☀ ☀

Államsegély. A püspöki hivatal kézhez vette a kultuszminisztérium számvevőségének a lelkészi államsegélyek felemelésére vonatkozó rendelkezését. A megküldött táblázatból pár tételt kiragadunk s azt a következőkben közöljük. Vidéki, magasabb képesítésű lelkészek korpótlék nélkül 1106 lei, egy korpótlékkal 1199 lei, két korpótlékkal 1428 lei, három korpótlékkal 1424 lei és négy korpótlékkal 1498 lei havi államsegély emelést nyertek. A városi osztályba sorozott lelkészek az osztályoknak megfelelően pár száz leivel a fentieknél többet fognak kapni. A közölt összegek természetesen a szétosztó izekben a nyugdíjintézeti tagsági díj s köteles levonásokkal csökkenni fognak.

Felhívás. Kérelem érkezett hozzánk, hogy Nadler Ilona, apja: Nadler Károly, anyja: Tóth Borbála, született 1860—1865. körül, születési anyakönyvi bejegyzése a nt. lelkészi hivataloknál nézessék meg és ahol az föltalálható, a letétbe helyezett kiállítási s bélyegköltség ellenében juttatassék az illető rendelkezésére. Kérjük tehát a nt. lelkészi hivatalokat, hogy amennyiben anyakönyveikben ezen bejegyzést feltalálják, a megfelelő kivonatot felmerült költségeik egyidejű jelzésével a lap kiadóhivatalába betérjeszteni sziveskedjenek,

Imádkozunk természetesen ellenségeinkért is — írja Teleki Lászlónak a finn ifjúsági egyesületek vezetője. A magyar értesítő jelenti: Teleki László dr gróf, a magyarországi Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetségének ügyv. alelnöke a finn KIE egyik vezetőjétől levelet kapott s ebben a finn ifjúsági vezér többek közt ezeket írja: »Finnországban ma Isten csodákat művel. Népünk minden eddigi esetleges elválasztó akadály ellenére, egy testté-lélekké forrott össze a család, a hit és haza védelmében. Az orosz betörés elmélyülésre vezetett és soha nem imádkoztak hazánkban olyan hittel, mint a mostani hetekben. Imádkozunk természetesen ellenségeinkért is, hogy ők is felszabadulhassanak. Nagyon sajnáljuk a szegény orosz katonákat, akiket tévutra vezettek s akik leirhatatlanul sokat szenvednek. Karácsony reggelén tűzvonalban álló csapataink olyan hangosan énekeltek szent énekeinket, hogy azt a tulajdonoldalon meg kellett hallania az ellenségnek is: egyik helyen az egész karácsonyi istentiszteletet hangszórón orosz nyelven továbbítottuk, így próbáljuk megértetni velük, milyen lélekkel harcolunk mi.« — Elmondja a finn ifjúsági vezér, hogy a csapatok harc előtt úrvacsorát vesznek, majd így folytatja: »Sokan térdenállva imádkoznak reggelenként, mielőtt ütközetbe vonulnak... Száz és százezer ember volt kénytelen kicsiny otthonától megválni, hogy hadkötelezettségének eleget tegyen. Se szeri, se száma azoknak, akik mindenüket elvesztették. Egy asszony mégis amikor sajnálkoztak rajta, hogy házával együtt mindene odaveszett, így szólt: Mindez semmi, csak Finnország maradjon szabad! Úgy érezzük, hogy ezt a harcot nem magunkért, de egész Európáért vivjük — végzi levelét a finn ifjúsági vezető. Mindegyikünkre ötvenhárom orosz jut! Ha tovább is így támadnak, feltétlenül segítségre van szükségünk: nem résztvevő szavakra, hanem férfiakra és fegyverre. Emelt fővel állíthatjuk, hogy fiatalok és öregek sohasem harcolhattak tisztább célért, mint a miénk. (M. É.)

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

1988—1940. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Az autorizációs kérvények kiállítása körül számos tévedés merül fel. Ebből főleg levezetések származnak. Ezért az 1932. évi hiv. lap 278. old.-n megjelent 3389—1932. sz. körrendeletet teljes egészében megsemmisítem és helyette elrendelem a következőket:

A magánoktatási törvény 15. fejeletében senki sem működhet iskoláinknál a minisztertől nyert működési engedély (autorizáció) nélkül. Ezt az alkalmazás keltétől számítva egy hónapon belül kérni kell a minisztériumtól. Mivel ez az idő rövid a szükséges okmányok beszerzésére, leghelyesebb már a pályázatnál megkövetelni, hogy a kérvényt az összes okmányok másolatával szereljék fel, amelyek az autorizációs kérvényekhez szükségesek. Az alkalmazás kezdete az esperesi megerősítés időpontja (E. T. VI. tc. 29. §. 2., 3. bekezdés). Ezt a választás után azonnal be kell szerezni. Az esperes urat felkérem, hogy ezt a megerősítést román nyelvű levélben is adják ki, hogy a működési kérvényhez lehessen mellékelni. Akiknek még nincs működési engedélyük, azért haladéktalanul folyamodni tartoznak, hacsak nem tudják igazolni, hogy kérvényüket már előzőleg beterjesztették. Ebben az esetben azonnal gondoskodni tartoznak annak megsürgetéséről.

A kérvény szövege a következő: »Domnule Ministru, Subsemnatul (a) Vă rog cu toată stima să binevoiți a-mi elibera autorizația de funcționare la Școala prim. ref. din..... (helység, megye), ca învățător (oare)..... (minőség), pe baza actelor cuprinse în tabloul anexat conform art. 16. L. I. Part. Cu toată stima, (helység) la (kelet). Invățător (oare) (minőség) la școala prim. ref. din (helység, aláírás, pecsét.) Alól: Onor. Minister al Educației Naționale, Direcțiunea Inv. Particular, București. A minőséget az egyházkerületi közgyűlés 1939. évi 16. sz. határozatának i) pontja alapján kell megállapítani, s csak a következő kifejezések használhatók: suplinitor, tit. provizoriu, titular definitiv, înaintat gr. II., înaintat gr. I. 8+1 bélyeg.

Az összes okmányokat egy ív papírosba, mint felzetbe kell befűzni. A felzet első (külső) oldalára jön a következő: Tabloul învățătorului — oarei. 1. Numele și pronumele: 2. Locul și data nașterii: Se anexează extrasul de naștere. 3. Calitatea: Se anexează autorizația protopopială. 4. Cetățenia: română. Se anexează certificat de naționalitate. 5. Studiile ce posedă și specialitatea: Diploma de capacitate, eliberată de școala Normală din No. (szám és kelet.) Min. Ed. Naționale. (Ez a három szó csak az újabb diplomáknál, amelyeket miniszteri számmal adnak ki.) 6. Ce materii predă: Toate materiile de Școala primară după programa analitică a școalelor de Ștat, adaptată pt. școlile minoritare. 7. Nr. ord. de autarizare în trecut: Se anexează copia autorizației. 8. Aptitudini: (üresen marad). 9. Cunoaște limba română? Se anexează acte. 10. Pentru ce obiecte poate fi autorizat? (üresen marad.) 11. A depus jurământul? Se anexează

acte. 12. Are angajament? Se anexează în trei exemplare. 13. Salariaul: conform actului de angajament. 14. Penalități: se anexează certificat tribunalului și extrasul din foaia personală. 15. Serviciul militar: se anexează acte, vagy — peste limita de vârstă (legénység 49, tisztek 55 év után). Nők ezt a rovatot üresen hagyják. 16. Funcțiunile în trecut: conform certificatului de serviciu anexat. 17. Poate obține autorizația de funcționare? (üres). 18. Observații: (üres). 2+2 bélyeg.

Mellékletek 1 és 2-höz születési bizonyítvány, a lelkészi hivataltól hiv. szám alatt hitelesítve, 7+2 bélyeg. 3-hoz: esperesi megerősítő levél.

Dsale Domnului Președinte al Presbiteriului din Am onoare a vă în cunoștiința că văzând hotărîrea presbiteriului comunității bisericești ref. din jud. No. (szám és kelet) precum și actele doveditoare anexate și nefăcându-se apel în termen legal, am confirmat alegerea domnului—doamnei—domnișoarei în calitate de inv. (minőség) la școala prim. ref. din în subordinea Districtului, în conformitate cu L. B. art. VI, § 29, al. 2 și 3.

Cu data de azi hotărîrea suscrisă rămâne definitivă. (Kelet.) Protopopul Districtului din, (pecsét.) 2+2 bélyeg. 4. Állampolgársági bizonyítvány az ill. primáriától kiállítva, vagy közjegyzőileg hitelesített másolata. 5. Oklevél közjegyzőileg hitelesített másolata. 6. Melléklet nincs. 7. A régebbi autorizációk lelkészi hivataltól hitelesített másolata, 7—2 bélyeg. 8. Melléklet nincs. 9. Román vizsgáról szóló bizonyítvány, közjegyzőileg hitelesített másolatban. Ha a szabályzat értelmében mentes a román vizsgálat alól: Declarația. Subsemnatul — a declar că sunt scutit — ă de examenul de limba română în baza art. 26 c) L. I. Part. având diploma eliberată în țară. 2+2 bélyeg. Ez a nyilatkozat csak azoknál helyettesíti a román vizsga bizonyítványt, akik oklevelüket 1925. dec. 22 után romániai tanítóképzőben szereztek. 10. Melléklet nincs. 11. Eskü okmány másolata. Csak a II. Károly király nevére, az új alkotmány értelmében letett eskü érvényes. A másolatot a lelkészi hivatal hitelesíti, 7+2 bélyeggel. Ha eskü-okmány nincs: Declarația. Subsemnatul — a declar că mă voi conforma art. 21 L. I. Part. în ce privește depunerea jurământului la primirea autorizației. 2+2 bélyeg. 12. Act de angajament, új formában, a 2963—1935. sz. körrendeletben (hiv. lap. 1935. évf. 236. old.) előirt záradékkal, 3 pld-ban, 27+2, 27+2, 7+2 bélyeggel. Az act de angajament után a 1:2 % proporcionális illetéket fizetni nem kell. 14. 2 hónapnál nem régiebb, kizárólag az illetékes törvényszéktől kiállított

erkölcsi bizonyítvány és a lelkésztől, mint illetékes iskolaszéki elnöktől kiállított: Extras din foaia personală a învățătorului -oarei Penalități neradiate conf. art. 224 L. I. Prim' N'a fost pedepsit-ă cu excluderea din învățământul Statului 2+2 bélyeg. A Penalități stb. után be kell írni, ha büntetve nem volt: nu sunt, ha pedig büntetve volt, a büntetés neme. Itt azonban figyelembe kell venni az el. okt. törv. 214. fejezetének a büntetések törlésére vonatkozó intézkedését. 15. Katonai szolgálatot igazoló okmánynak a lelkésztől hitelesített másolata. 7+2 bélyeg. 16. Működési bizonyítvány a következő szöveggel: Certificat de serviciu. Subsemnatul episcop al Eparhiei Ref. din Oradia — proto-pop al Distictului Ref. din — președinte al comitetului școlar ref. din certific oficial că d-nul, d-na, d-șoara actual inv. (minőség) la școala primară ref. din după câștigarea diplomei de inv. la școala normală din No. (Kelet). Min. Ed. Naț. Școala normală din a avut următoarele funcțiuni: dela până la inv. (minőség) la școala prim. din stb. megszakítás nélküli időrendi sorrendben. Ha közben szolgálati megszakítás volt, ezt is fel kell tüntetni.

Prezentul certificat s'a eliberat în baza actelor originale prezentate la mine și în conformitate cu evidența noastră. A bizonyítványt, ha a tanító csak egy egyházközségnél szolgált, az iskolaszéki elnök, ha több egyházközségnél de u. a. e.-megyében szolgált, az ill. esperes, ha több egyházmegyében szolgált, a püspök írja alá. 14+2 bélyeg.

Nagyvárad, 1940 márc. 6. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k. püspök.

No. 1874—1940-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* A Hangya szövetkezetek szövetsége közli, hogy az iskolai szövetkezetek alapszabályai újból kaphatók. (Cim: Federala de Cooperative Furnica, Aiud, jud. Alba). Ezzel kapcsolatban újból felhívom az összes elemi iskolák figyelmét 6.255—1939. sz. körrendeletemre. Felhívom a figyelmet arra, hogy az alapszabályokat két drb kérvény kíséretében kell felküldeni, a következő szöveggel: Domnule Ministru, — Domnule Director General, Am onoare a vă inainta cu toată stima statutele cooperativei școlare pe lângă școala prim. ref. din..... rugându-vă să binevoiți a le aproba. Primiți asigurarea deosebită noastră considerațiuni. Dátum. Aláírás. Onor. Minister al Educației Naționale, Direcțiunea Inv. Particular — Institutul Național al Cooperației. — Természetesen az egyik folyamodványon az egyik, a másikon a másik címzést kell használni. — Oradea—Nagyvárad, 1940 március 1. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Oradea
Calea Victoriei No. 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	Előfizelési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.

REFORMÁTUSOK LAPJA

Főszerkesztő: DEBRECZENI I. Felelősszerkesztő: KOVÁCS J.

Reform, vagy reakció?

(Folytatás.)

III.

A szabályzat harmadik része az áthelyezésről szól. Valahányszor gondolatban az áthelyezéssel foglalkoztam, mindig úgy gondoltam rá, mint olyan eszközre, mellyel sok bajt lehet orvosolni az operáció fájdalma nélkül. Legfőképen pedig mint olyan módszerre, amellyel sok — gyakran önhibáján kívül — nehéz helyzetbe jutott, gyülekezetével meghasonlott lelkésztestvérem idejében lehet segíteni. Ugy fogtam fel, mint egy cserét, melyet a felettes hatóság vezérlő és erélyesebb keze jóakarattal irányít és eszközöl.

Ez az áthelyezési szabályzat azonban egyáltalán nem az. Az áthelyezés iránt — a szabályzat szerint javaslatot tehet a presbyterium kétharmad többsége és a választásra jogosult tagok abszolút többsége. Megvallom a szabályzatnak ez a része valósággal megdöbbentett. Hiszen ez már csaknem visszajuttat, sőt így is mondhatnám: visszasülyeszt bennünket a »papmarasztás« korába, mert csupán annyiban különbözik tőle, hogy vizsgálat és eljárás követi. Ha elgondolkozunk azokon, amiket egy-egy ilyen bárki ellen irányuló mozgalom alkalmával tapasztaltunk, akkor tudjuk, hogy ez nem más, mint fordított korteskedés. Nem választás alkalmával, a lelkész mellett, hanem ellene. Annál inkább korteskedés, mert egészen biztos, hogy nemcsak ellenségei vannak a lelkipásztornak, akik áthelyezését akarják, hanem barátai is, akik ragaszkodnak hozzá. Korteskedés ez, mely két részre osztja a gyülekezetet és talán még jobban feldulja a békességet, mint egy választás. Aztán, akik ismerjük az ilyen eljárás-gyűjtés lélektanát, lefolyását, nagyon jól tudjuk nemcsak a velejáró kellemetlenségeket, hanem az értékét és megbízhatóságát is. A szabályzat tartalmaz ugyan féket is, amennyiben megállapítja, hogy a kötelezéseket — beleértve az átköltözéssel járókat is — a kérelmezők viselik, de mire ennek megoldására kerül a sor, akkorra már régen megszűnt a gyülekezet békessége. A költségeknek az aláírókra háritása különben is logikátlan és tarthatatlan, mert ha magasabb egyházi érdek, vagy a gyülekezet érdeke

ad 30
940.

indokolja az áthelyezést, akkor igazságtalan, hogy az áthelyezés iránt javaslatot tevők viseljék.

Hogy az áthelyezés célja mennyire nem a segítség, legjobban az bizonyítja, hogy hiányzik belőle az az elgondolás, mely szerint a lelkész is kérheti azt. Pedig a ma is előforduló cserék azt igazolják, hogy a lelkész is eljut arra az elhatározásra, miszerint szeretné állását mással felcserélni. Milyen jó volna akkor, ha a felettes hatóságban segítő közvetítőt találna!

Benne van a szabályzatban, hogy az egyházmegye elnöksége hivatalból észlelt adatok alapján előterjesztés nélkül is javaslatot tehet az áthelyezésre nézve az egyházkerület elnökségénél. Ez ellen semmi kifogás sem emelhető, annál kevésbé, mert az áthelyezés nem csupán az egyházmegye elnökségétől függ, sőt nem is az egyházkerületi elnökségtől, mivel az is csak az áthelyezési eljárás lefolytatása után hajthatja végre. Az eljárás azzal kezdődik, hogy az egyházmegyei elnökség egy »egyházi« (Talán: lelkészi) és világi tagból álló bizottságot küld ki a helyszínére, mely meghallgatja a lelkészt és az áthelyezést kérőket és minden olyan körülményt megállapít, mely az ügy eldöntésére fontosnak látszik. Ez egészen természetes, mert megvédi a lelkészt a netaláni önkényes eljárástól. Bizonytalán még inkább ezt célozza az is, hogy ezután közigazgatási, esetleg fegyelmi birói eljárás lefolytatása következik. És ezáltal már az egész ügynek birósági színe, ize és jellege lesz, annak minden keserűségével és hosszadalmasságával. Szerintem az áthelyezésnek abban van az értéke és haszna, illetve abban volna, hogy gyorsan végre lehet hajtani és megkimélni a gyülekezetet is, a lelkészt is a hosszadalmas, békét és nyugalmat felduló zaklatottságtól, de ez az eljárás egyáltalán nem fog erre vezetni. Igaz ugyan, hogy a rendes birósági eljárásnál annyiban rövidebb, hogy nincs előkészítő eljárás, de viszont az egyházmegyei biróság döntésére 30, a kerületibiróságnak pedig — felebbezés esetén — 60 napot ad és végül az egyházkerületi elnökség egy éven belül köteles az áthelyezést végrehajtani. Ezalatt pedig tönkremegy a gyülekezet és a lelkész egyaránt.

Elgondolásom szerint ha az áthelyezést törvénybe iktatjuk, akkor csak azzal a céllal tehetjük, hogy segítsünk úgy a gyülekezetten, mint a lelképásztoron, de akkor ennek az eljárásnak a lehető leggyorsabbnak kell lenni és amellet a legolcsóbbnak is. Tehát ne legyen semmiféle birói eljárás, hanem két tanácsbíró vizsgálata és az egyh. megyei és az egyházkerületi elnökség döntése. Ha pedig a szabályzatban hasonló módon kerül törvénybe, akkor egyszerűen be kell iktatni az egyház törvénykezéséről szóló törvénycikkbe és

amennyiben fegyelmi természetű ügynek a következményei, akkor legyen egyik fegyelmezési fokozat.

A szabályzatnak a lelkészek áthelyezésére vonatkozó része ellenkezik az új törvényjavaslat szellemével is, mert ez kifejezetten megállapítja, hogy »az áthelyezésre irányuló eljárás *kizárólag* az egyházmegyei elnökség kedvezményezésére indítható meg.« (51. §.) Tehát kizár minden aláírás-gyűjtést és papmarasztási elbánást, vagy a gyülekezet békéjét még jobban feldu'ó fordított korteshadjáratot.

Röviden összefoglalva a szabályzatra tett megjegyzéseimet csak megerősödik bennem az a meggyőződés, hogy ebben és minden hasonló fontoságu ügyben, egyedül a zsinat hivatott határozni. De megerősödik az a meggyőződés is, ami ebben a szabályzatban van, az nem reform, hanem reakció.

Debreczeni István.

Krisztusi reformot.

Hivatalos lapunk folyó évi 5. számában dr Szathmáry Lajos e. m. gondnok ur tollából »A reformok útján« címen cikk jelent meg, melyben sürgeti az egyházközségek és lelkészek osztályozását, illetve minősítését különböző szempontok szerint, továbbá a lelkészek áthelyezhetőségének mielőbbi bevezetését. Az Erdélyi Egyházkerület közgyűlésének ilyen irányban már megtett lépéseit veszi alapul s igyekszik az ott elfogadott reformok üdvös voltát kimutatni.

Meg vagyok győződve, hogy úgy az Erdélyi Egyházkerület közgyűlése, valamint az idézett cikk írója a legnagyobb jóhiszeműséggel vélekedik a reformok életbevágóan fontosságáról. Jóllehet, magam is a fejlődés híve vagyok, mégis bizonyos tekintetekben ellenvéleményt kell bejelenteni. A cikkíró véleményével, valamint a közölt javaslat szellemével kénytelen vagyok más álláspontra helyezkedni, mert bár volt már egyháztörténelmünk folyamán lelkész-minősítés, de egyházi törvényeink alkotói az 1904-es törvényből már kihagyták ezt a kálvini liberalizmussal egyáltalán össze nem egyeztethető klerikális izü rekatholizálódást.

A cikk szelleme ugyanis a pásztor és a nyáj összhangját tartja a gyülekezet emelkedése alappilérének. Kihangsúlyozza a cikk írója, hogy »az elmúlt husz esztendő különösen megmutatta az erényeket és hibákat« s »tisztá képünk van — ugymond — ... személyszerint is az alkotó munkáról, a Pató Pálokról és a rombolókról.« Bizonyval vannak Krisztus szolgálói között e két utóbbi osztályba tartozók is, de nem volna szabad figyelmen kívül hagyni a körülményeket sem, amelyek épen az erényeket és hibákat megmutató idő-

ben megszorodtak. Mert nagyon sokónkban meg van a legtöbb adottság s kellő lelkesedés is a nemes munkáért, de rajtuk kívül álló okok miatt Pató Páloskodásra vagyunk kárhóztatva.

Aztán igen fontos a munkatárs-kérdés. Sajnos, nagyon sok helyen épen az állásuknál fogva kötelezett munkatársak, nemhogy segítségére lennének a lelkésznek, hanem minden ténykedését aláaknázzák, vagy — ami sokkal jellemesebb dolog! — nyíltan ellenedolgoznak és uszítanak.

És ha már itt tartunk, épen a fenti okoknak előfordulhatása miatt, amikor a tanító böszíti fel a népet a pap ellen, vagy amikor maga a tanító van a gyülekezet terhére, kérdezem: nem kellene épen a gyülekezet békéje és emelkedése érdekében a tanítót áthelyezni? Lám, lám, ebben van a tervezet egyik legnagyobb tévedése. Mert előfordulhat az is, hogy a lelkészt a tanító magatartása miatt helyezik át; Ő tehát megy, de a tulajdonképeni bűnös marad. Valahogy sántikál tehát az áthelyezés — a tervezet szerint.

A gyülekezetek osztályozása nem a krisztusi megértést mozdítaná elő, hanem egyfelől a felső osztályok lenéznék az alsóbb osztályokat, másfelől az alsó osztályok feltétlen az irigység és szeretetlenség bűnébe esnének. Megkezdődnek gyülekezeteink között is az áldatlan osztályharc.

Szinte szóról-szóra ez a helyzet a lelkészek »minősítésénél« s — hogy ne használjam az ide is nagyon illő »osztályozás« kifejezést. — Az első osztályba minősített lelkész minden kiválósága és hívő keresztyénsége ellenére is, sőt talán épen ennél fogva, bizonyos »tudományos« fölényvel kezelné az ötödikes papot. Hol van ebben a §-ok által szentesített kaszt rendszerben az egyenlőség gondolata?

Az áthelyezésről még kell néhány szót szólanom. Ez az eljárás a már elmondottakon kívül, teljesen megszüntetné a gyülekezetek ősi választási szabadságát. A jogfosztás mindig érezhető s legtöbbször káros visszahatást szül. S különösen ma, amikor amugy sem nagy a lelkesedés a papválasztások iránt és egyre gyakoribb a díjlevél csonkítás kísérlete épen ez oknál fogva, nem lenne szabad közönyössé tenni gyülekezeteinket a lelkipásztora személyét illetően.

Az áthelyezés nagyon aláásná a lelkészi tekintélyt, amiben ma — sajnos — nem nagy részünk van amugy sem. Az áthelyezett lelkész úgy szerepelne a gyülekezet előtt, mint büntetett pap s amikor a gyülekezet békéjét akarjuk megmenteni és fejlődését előmozdítani, akkor tulajdonképen két gyülekezetet teszünk tönkre, mert »bűnös papot én nem hallgatok« s kiürül egyszerre két tem-

plom, szegényedik lélekben egyszerre két gyülekezet, mivel a bűnös pappal »megáldott« gyülekezet is lekicsinyelve, esetleg büntetve érezné magát.

Aztán az áthelyezési eljárásnak erősen diktatórikus íze van. Ha már lesz áthelyezés, miért nem az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlés vezeti azt le? Bocsánatot kérek az igaz szóért, de felsőbb vezetőink nem minden esetben a gyülekezetek szabadakaratából kerülnek a megtisztelő állásba, éppen az egyházi életünkben egyre jobban elhatalmasodó parancsuralmi rendszer miatt. Az ötös bizottságok csak népszerűtlenséget s esetleg ellenszenvet kapnának a gyülekezetektől.

Végül kérdésbe teszem: vajjon az osztályozási rendszer mellett a pártoskodásnak és korteskedésnek egyszerre vége szakadna? Határozottan kijelentem: nem! Mert emberek alkotják ezt a törvényt is, emberek hajtják végre, már pedig kijátszhatatlan örök törvény, egyedül az Isten törvénye!

A tervezet szerinti reform tehát nem reform, hanem nagy lépéssel közeledés a katholicizmus felé. Egy így megszerkesztett törvénnyel ne sülyedjünk vissza a Luther előtti korba.

Csak s kizárólagosan csak az Isten törvénye hassa át minden ujjonnan megszerkesztendő törvényünket s akkor valóban üdvös lesz az a gyülekezetekre, papokra, tanítókra nézve egyaránt. A reform legyen krisztusi!

Szatmárudvari.

Makay György.

Kérdés és felelet.

Egyházi törvényeink homályossága.

(Felelet.)

Arra a kérdésre, hogy az E. T. II. tc. 12. §. szerint megejtett lelkészválasztásnál kell-e zárórát kitűzni, csak egy helyes válasz lehet, az hogy az a választás is az E. T. II. tc. 29. §. utolsó bekezdésében foglalt rendelkezés pontos betartásával ejtendő meg.

Az E. T. II. tc. 12. §. helyesen nem értelmezhető úgy, hogy minden körülmények között a »megjelent jogosult választók« akarata dönti el a meghívást. A törvény azt mondja, hogy *elég* a megjelent jogosult választók *egyhangu* nyilatkozata annak megállapítására, hogy a jelölt megválasztott lelkésznek nyilváníttassék ki. Ha azonban a megjelent választók nyilatkozata nem egyhangu s van köztük 10 olyan választó, aki a meghívás ellen tiltakozik, már *nem elég* a megjelent jogosult választók elhatározása, ami abból állapítható meg, hogy a törvény ez esetre nem azt rendeli, hogy a küldöttség a megjelentek között rendel el szavazást, hanem úgy rendelkezik,

hogy »a választók névjegyzéke alapján« azonnal titkos szavazást kell megejteni. A »választók névjegyzéke alapján« megejtendő szavazás pedig nem csak azt jelenti, hogy a megjelentek közül azok szavazhatnak, akik a választási névjegyzékbe fel vannak véve, hanem azt jelenti, hogy mindenki, aki nincs is éppen a szavazás elrendelésénél a megjelentek között, de a választói névjegyzékben fel van véve, a titkos szavazásban részt vehet ha e célból a küldöttség előtt megjelenik. Mivel az egész egyházközség választásra jogosult tagjai akarátát kívánja a törvény érvényre juttatni a választás eredményében, — idő és alkalom adandó arra, hogy azok a választó egyháztagnak, akik a megjelentek között nincsenek tudomást szerezhessenek a szavazás elrendeléséről és ha akarják választó jogukat gyakorolhassák is. Az idő és alkalom pedig akkor nyílik meg számukra ha titkos szavazás bezárása eltolódik a záróra kitűzésével is.

Ennek az álláspontnak a helyességét és törvényességét bizonyítja egyháztörvényünknek az a szabadelvű iránya, hogy ott ahol a választó egyháztagnak jogai gyakorlatáról van szó, mindig módot, alkalmat és időt ad a jog gyakorlatára. (I. tc. 35. §. II. tc. 29. §.) A II. tc. 12. §. szerint megejtendő választásból nem kívánja kizárni azokat a választó egyháztagnak, akik az aktus megkezdésénél nem voltak jelen.

A lelkészválasztás technikája azonos akár meghívás, akár pályázat útján. Abból, hogy a 12-ik paragrafusa nem részletezi a választási eljárást, nem szabad arra következtetni, hogy ez más-képen volna megejtendő, mint ahogy azt 28. 29. 30. §. előírják, mert hiszen ugyanazon törvényeinkben, habár néhány szakasszal későbbben is, de a választás módja tüzetesen meg van szabva. Az sincs meg a 12. §-ban, hogy választási jogát mindenki csak személyesen gyakorolhatja, arról sem rendelkezik, hogy a választók személyazonosságát miként állapítja meg a küldöttség, mégsem jut eszébe senkinek sem az, hogy meghívás esetén történő lelkészválasztáson szavazati jogát a választó egyháztagnak megbízott útján gyakorolhatná, vagy másra átruházhatná és hogy a küldöttség a személyazonosság igazolása nélkül a választó egyháztagnak szavazatát elfogadhatná. Egyedül a záróra megtartása tekintetében felvetni azt és vitát provokálni arra, hogy e tekintetben a törvény nem intézkedik, a törvény helytelen értelmezése, mert igenis a törvény intézkedik, ha néhány paragrafussal későbbben is, arra pedig nincs szükség, hogy egy törvénycikkben két, — egymással teljesen azonos rendelkezés foglaljon helyet a lelkészválasztás módjára.

Dr Harcsár Géza,
e. ker. ügyész.

... az én testvéreim!

— Máté 12: 49. —

»Kinyujtván kezét az ő tanítványaira, monda: Imé az én anyám és az én testvéreim! Valahányszor ezeket az igéket olvasom, év-rezre messzeségből elélem tünik az a lelki család: az Úr és az ő tanítványai. Amint nézem ezt a szeretet sugáraitól ragyogó képet, annak szépségében elmerülő lelkem előtt egyszerre széthullanak a keretei, a kép az első keresztyének nagy családjává bővül, akiket egy családdá, testvérekké, atyafiakká tett a feltámadott és élő Krisztusban való közösség. Majd a kép a multak homályába halványodik, — ráborul az üldözések, szenvedések, verejtéket, vért permetező felhője, az összeomló világok üszkeinek gomolygó füstje, — a közönyösség, nemtörődömség, tudatlanság köde. Aztán — egy mindenható kéz egyetlen intésére, a Lélek egy leheletére mindezek a semmibe tűnnek, ott fénylik előttem, a végtelenbe növekedett kép: Krisztus és anyaszentegyháza. Óriási arányait végesképzetben már át nem foghatja, rámeredő lelkem csak egy parányi részletét látja, — előttem áll a feltámadott és élő Krisztusban való közösség, a mai elki család: a lekipásztor és gyülekezete.

*

1939 december 8-án a halál leheletét hozta a télbe hidegülő szél. Szomoru hirt hordott szárnyain: Hegedüs Albert, a szalacsi gyülekezet lekipásztora meghalt. Jött az üzenet, menjek át, legyen ott valaki. Utközben elgondoltam, hogy öreg, beteg édesanya, testvérei Magyarországon élnek, magános életének itt nem volt senkije, most ott fekszik egyedül hagyatva a bezárt parochián. Lesz-e aki koporsóba tegye, aki sirját megásassa? Amikor megérkeztem, a parochia udvara tele volt sirató hiveivel, kihült tetemei körül ott állott zokogó presbiteriuma. Nem is hagyták el többé, míg el nem hantolták. Nappal búcsuzó hivei voltak vele, este a koporsója mellett énekelgető presbiterek. Az egyházközség a maga halottjának tekintette, drága érckoporsóban díszsír helybe helyezte, feléje emlékkövet állit, emlékére alapot létesit. Három napig zokogott népe. Siratták a szegények, a szenvedő betegek, a magános öreg, a gondokkal küzdő édesapa, az özvegy édesanya, — akiknek ajtaján a ő résztvevő szívével sokszor bekopogtatott s akiknek osztogatta lelki kincseit, a vigasztaló, megnyugtató szavakat, a biztató ígét, szívének szeretetét, amelyben olyan gazdag volt, — az anyagi segítséget, világi javait, amiből pedig neki is kevés jutott. A templomban ravatalozták fel. Mikor az utolsó órában megérkeztek messze földről

a testvérei és sirva borultak a koporsójára, velük együtt zokogott a templom ezernyi népe, a testvérekkel siró testvérek.

Sirját nemcsak gyülekezete, az egész község, a környékbeli falvak népe, a hatóságok képviselői, több mint kétezen állták körül. Nem is tudom, mitől ázott inkább a föld, a cseppekben hulló őszi ködtől, vagy a könnytől?

Mindenkit szeretett, mindenki szerette.

Irhatnék, — sokat, az ő lelkipásztori munkájáról, egyházközségében maradandó alkotásairól.

Láttam csüggedező lelkipásztorokat, hallottam gyülekezeti bajokat, hallgattam 30—40 évi eredménytelen munkába belefáradt panaszkodókat. Őt nem láttam csüggedni, nem hallottam panaszkodni.

Szeretetének a forrása, életének a tartalma, eredményes munkálkodásának az alapja ez volt: ... »az én testvéreim«! Cs.

„SIRJATOK A SIRÓKKAL“

Debreczeni István temetési beszédeinek II. kötet.

Mikor az ember egy prédikációs könyvet vesz a kezébe (és ki vesz a papokon kívül?), arra gondol, hogy ime egy legszűkebb körre írt szakkönyv, receptkönyv, ami mindennek nevezhető, csak olvasmány, vagy éppen élvezetet [nyújtó olvasmány] nem. A megszokás rutinját, vagy éppen a mondanivaló elcsépeltségét takaró dagályt szimatolja és nehezen szánja rá magát a beletekintésre.

Én nemcsak lelki felemelkedéssel, hanem igaz gyönyörűséggel olvastam végig ezeket a beszédeket! Nemcsak a személyes élmény miatt, amit ismerőseimnek, barátaimnak, munkatársaimnak előttem elvonuló nagy gyászmenete okozott, hanem mert a tiszta irodalmat éreztem meg benne, amit ennek a könyvnek aktualitása gazdag gondolati tartalma, csiszolt, nemes veretű stílusa és hittel, szeretettel lüktető szónoki ereje lehelnek magukból.

Aktuális ez a könyv két szembontból is. Először, mert minden embernek száz és száz temetése van. Magunk egy-egy darabját, temetünk, szeretteink miatt gyászolunk, reánk fér a halotti beszéd is, a vigasztalás is naponként. És ezekben az örökre megroppant életekben a magunkéra ismerünk. [Rólam van itt szó, ha nem is koporsóm felett beszélnek: testvéremről, barátomról, anyámról, előljáróimról, munkatársaimról, énem egy kiszakadó darabjáról! Ráeszméltet ez az olvasmány emberi tragédiámra, de egyben rámutat a lázítóan érthetetlenül túl az örök értelemre, kibékíti a maradót

az étellel és fényekkel szaggatja meg a rám váró döbbenetes sötétséget.

Komor gyászmenetben vonulnak a temetőbe a multat jelentő jellegzetes alakok, egy-egy darab mult. És amint a pásztor mindig fogyó gyülekezetének egy-egy legjobbját bucsuztatja, szívébe sajog az örök tragédia. Nehéz az örök élet igéjét hirdetni! De ő talál magában prófétai erőt, hogy a megújuló gyászban meg nem roppanó hittel hirdesse a vigasztalást, a bizalmat a sorsunkat bíró Istenben. Mennek a jók, a legjobbak: lelkipásztorok, papnék, főgondokok, presbiterek, a munkás IKE vezető, a hívő bibliás leány, a fiatal teologus, a tanárnő jelölt belepesztulnak a jövő-építésbe, a pompás sportembert megőrli a pályátlanság, a hivatalnok belehal a reménytelen szürkeségbe, fiatal székely életet olt ki az ital, öreg tanárok, igazgatók halnak bele életük csődjébe, a nagy orvos, a kedves asszony nem győzik a rászorulóknak közt szétszotogatni szívüket, a magas bíró, ki ha élni nem tudott rajta, eljött temetkezni a szülőföldbe, és apró gyermekek, apák, édesanyák, ... Egy nagy martirologia ez a könyv: A beszédek összeállnak komor sorsregénnyé és lesz a teológiai szakmunkásból kortörténeti dokumentum, irodalom!

Másik erősege ezeknek a beszédeknek a gondolati tartalom. Temetve tanít, nevel a halállal. Tetemre hívja a koporsó mellett a népi bűnöket: az italt, a tesvérgyilkos kezet, a szűk gyermekáldást. Esedezve kéri: Kiméeljétek az ifju életeteket: Életek tanuságát teríti a visszavonhatatlan mellett, hogy tanuljunk élni azoktól, akik életük ellen vétkeztek. Neki a halál ennyi: Isten visszakéri a kölcsön adott szívet halottól és élőtől. Meg kell köszönni a sok boldogságot, amit ez a kölcsönszív megélt és szerzett és hálával adni vissza. Milyen egyszerű és tiszta bölcsesség ez! És ennek mintájára áradnak minden beszédéből a kicsorduló hit szárnyatadó erejével a halál és örök élet tanuságai.

Harmadiknak említhetném pompás, tiszta alföldi nyelvezetét, gazdagon kapcsoló gondolatkincsét, mely megóvja a közhelyektől és a ráaggatott jelzők cicomájától. Biblia erővel táplálja ez a nyelvezet a gondolatok röptét. Helyenként a költészet filozofikus magasságába emelkedik a szárnyalásába, az édesanya témájára pedig újra és újra talál el nem csépelte lírai ellágyulásokat. Minden édesanya temetésén újból és újból felszakadó fiui sebe már nem fájdalommal tüzel, hanem az együttérzés vigasztalását vérezi. Ez az örökké fájó emberi fájdalom emeli legmagasabbra bizonyágtételét a halhatatlan anyai szeretetről. Felkavarja fenéig a bánat fekete vizét, hogy meglöbög a szem előtt a veszteség minden kinja, de csak azért.

hogy a fenékről kiemelje az örökké maradó igazságok drágakövet, amely ott, a koporsó setétsége mellett szikrázik legvakítóbb fénnel.

És ezek a gondolatok vezetnek át ennek a gyűjteménynek legnagyobb értékére: hogy benne egy, a papi megszokásban el nem fásult, érező szív bátorit, vigasztal. A melegszívű ember és lelkipásztor sir együtt a sirókkal és együttérzése őszinteségben találja meg a legmeggyőzőbb ígéretet. Ha valaha könyvcim hűn fedte a tartalmat, akkor ez igen. Ritkán beszéltek olyan magasröptűen a szeretetről, mint Debreczeni Fransz mérnök sirjánál. Ez a szeretet cseng magasan a gyászzene fölött. Ez teszi meggyőzővé vigasztalását a legszörnyűbb órában és ez képes tolmácsolni az isteni könyörületet a siróknak. Ékesen, költőien, meggyőződéssel hirdeti ennek a hatalmát. Siron túlélő, elszakíthatatlan kötelék ez, halálon diadalmas, utána még erősödő, megszépülő szent érzés. Miért siratni az édesanyát? Hisz az anyai szeretet nem mulik el a halállal! Visszajár, óv, int, áld, nem hal meg csak velünk és akkor már újra együtt leszünk! Csak a test megy el, a fáradt ráncos porhüvely, de a megszépült lélek-pillangó örökké ott repked a házunkban, a lelkünk körül. A hivatásában elégi ember látványa megdöbbeneti. Néha emberi tehetelenségének érzésben vergődve rémülettel mered az örök kérdésekre, amiket halálosan megcsalt szivek szikráznak, vagy könyörögnek felé. De mikor a szeretet nem elég erős már, hogy megfeleljen, szilárd hitének sugallata csalhatatlanul ajkára adja a szót, ami enyhülést ad a bánat, az értelmetlen létezés kinjában. Hite az a tűz, mely a gyász sűrűjéből lepárolja az örökké élő és éltető tanúságok és vigasztalások italát, hogy halottak végtelen menete viszi a multat és a jelent, mikor a történelem megfejthetetlen szörnyű kérdéseivel mered szembe és ránehezül a legnagyobb lélek-teher: az ami nincs többé, — megenyhíti a maga lelkét is ezzel a bizó imádsággal: »Uram adj jó barátot, adj igaz embert az elköltözött helyett.«

Irodalmi értéket kerestem és taláтам ebben a gyűjteményben és akkor fölösleges szakkönyvi használhatóságát érintenem. Egyet állíthatok: Olyan megvigasztalt lélekkel tettem le ezt a könyvet, mint aki jól kisírta magát elment szerettei és a maga életének gyászhai fölött. Vagy mint aki a kietlen őszi temetőből hazajön és tüzhelye melegénél felfedezi, hogy milyen jó élni. És úgy is, mint a holtra ijedt gyermek, akiknek csitító, vigasztaló szavakat sugott a fülébe egy szeretetteljes, meggyőző hang.

Munkácsi Géza.

Hozzászólás a Temetkezési Egylet gondolatához.

Nem lehet tagadni, sokunkat érintett szíven a Temetkezési Egylet gondolatának felvetése. Mióta családom szaporodik, sokszor okozott már nyugtalan perceket az a gondolat, hogy esetleg hirtelen halálom esetén mihez kezd kis családom? Az özvegyi ellátmány és a neveltetési segély bizonyos megnyugvást ad ugyan, de mi fedzné a temetéssel, költözéssel s az új elhelyezkedéssel járó, kétségelenül igen magas kiadásokat? Kérdezzétek meg a lelkész és tanító özvegyeket, árvákat, ők majd elmondják nektek e kérdés illusztrációját. Mert vajjon hány lelkész és tanítótestvérünk tud magának valamit gyűjteni, félretenni a szükös, sokszor késedelmesen megkapott, sokszor megtagadott fizetésből? Nem fájdul-e meg a szívetek család fenntartó testvérek, ha erre gondoltok? Ha előttetek állnak azok, akiket annyira szerettek: a gyermekeitek, akiknek a jövőjét úgy szeretnétek minél szebbé tenni; a feleségeitek, aki veletek együtt munkálkodik, vagy munkálkodott az Ur szőlőjében és öszült meg és rokkant meg? Nem mondhatjuk, már csak rájuk való tekintettel sem: utánunk jöhet az özönviz! De a ti sorsotok más, veletek egy Urnak szolgáló testvérek sora is. Irántuk ugyancsak nem lehetünk közömbösek. Nekünk közösen kell megtalálnunk a segítség útját. Ha szükös anyagi viszonyaink is vannak, kevés áldozattal mégis jelentős segítséget tudnánk adni a családfő eltávozásával nehéz helyzetbe került testvéreinknek.

Tudom, hogy olyan Temetkezési Egylet megalkotásával, mely tőkét gyűjtene és a kamatokból akarná a segélyezéseket teljesíteni, sokan nem értenek egyet. Én sem. Lehet pedig, hogy ennek is volna olyan előnye, amit mi, pénzügyi kérdésben laikusok, talán nem látunk és értünk meg. Van azonban e kérdés megoldásának egy végtelenül egyszerű módja, melynek az eszméje — tudtommal — Kovács József e. ker. pénztáros testvérünktől származik. Ezt a megoldást a magam részéről szívvvel lélekkel pártolom. Aki a T. E. tagja, az egyes tagok elhalálózása alkalmával 100 lejt fizet. Mondjuk, sikerül megnyerni kerületünkben 200 lelkészt és 200 tanítót. Ennyi hozzájárulás esetenként 40,000 lejt jelent, tehát már komolyabb összeget. Pénztárosunk megkapja a gyászbaborult család sürgönyét a családfő elhunytáról. Benyul a fiókjába, kivesz egy postautalványt, kitölti s elküldi rögtön a pénzt, mit az egyházkerület alapjaiból kölcsön vehet addig, míg a legközelebbi államsegélyből le nem vonja a 100 lejeket. Még meg sem történt a temetés s már is minden

különösebb formalitás nélkül megkapta a segítséget a család. Bis dat, qui cito dat!

Van-e ennél egyszerűbb módja a segítségnek!?

Ha fiatal vagy, gondold meg, hogy a 100 lej hálád lerovása Isten iránt, hogy még szeretteid körében hagyott s nem a te családodnak küldik a segítséget. Ha idős vagy, gondolj rá, hogy nem sokára sor kerülhet reád. De a 100 lejes hozzájárulást fel foghatod koszoru megváltásnak is. A lényeg azonban nem ez egyik sem, hanem a *kölcsönös segítség!*

Sz. I.

„Huszezer lei temetkezési segély.“

Boruzs Lajos testvérünk fenti című javaslatához igazán nem kell semmi kommentár. Meg van benne mindaz, ami egy elgondolást ideálissá, ugyanakkor gyakorlativá is tesz. Nem hiszem, hogy akadjon egyházkerületünkben aktiv, vagy nyugalomban lévő lelkész, vagy tanítótestvérünk, akinél a nagyszerű javaslat süket fülekre talál.

Nem ebből a szempontból akarok hát a kérdéshez hozzászólni, mert itt minden további meggyőzés szükségtelen. Hanem van a tervezetnek egy pontja, amellyel többen nem vagyunk kibékülve. Valahogy megrontja ez a kifejezés a nagyszerű elgondolás humánus és szociális tónusát. A kifejezés pedig így hangzik:

»A belépéstől számított egy év után már jogosult a segélyre.«
Hát miért csak egy év után? Az egy év alatt elhaltak után nem fizetjük a halálozási 50 leit? S ha fizetjük, miért ne részesüljön ennek a hozzátartozója — ha nem is teljes. de legalább fél-segélyben?

Tudom, hogy egy ilyen intézménynél alap, illetve tőkegyűjtésre is kell gondolni, hogy az az intézmény zavartalanul működhessen. Egy ilyen teljesen humánus intézménynek azonban nincsen szüksége a befizetett 100 lejeken túlmenő alaptökére. Én azért ezt a pontot így módosítanám:

Az elgondolt 500 tagot véve alapul, a belépéstől számított egy éven belüli halálozás után már 10.000 lei temetési segélyt fizetnék. Ez felelne meg teljesen az alapgondolásnak és úgy látom, hogy a kalkulációt sem zavarná meg.

Mert eltekintve mindentől, mégis csak különösen hat az, hogy a tag, ha a belépéstől számított egy éven belül elhalálozik, társai befizetik az ő halálozása után járó összeget és a hozzátartozók semmit se kapnak. Ez nemcsak nem szociális, de nem is igazságos.

Tóth Zsigmond.

HIREK

Figyelembevételre. Egyházkerületünk Nőszövetségének elnöknője mélt. Pappszász Lajosné urasszony felkérése folytán szeretettel hívjuk fel egyházközségeink, tehát a presbitériumok Férfi és Nőszövetségek b. figyelmét a minden egyházközséghez eljuttatott kérés szövegére. Amennyiben egyházközségeinknek elsőrendű érdeke, hogy a jövőbeni lelkészek előkészülhessenek nagyfontosságú hivatásukra, azoknak lehetővé kell tenni tanulmányaik elvégzését. Mint-hogy az önfenntartásra teológusaink anyagi helyzete biztosítékot nem nyújt és ezt látva, maga a kolozsvári ref. Nőszövetség nemeslelkűsége az ugynevezett Diákmenzát, vagyis diák élelmezést bevezet, de saját erejéből fenntartani nem tudja, ennél fogva hittestvéreink közül azok, akik nemes célra segítséget nyújthatnak, azt itt ne tagadják meg, hanem adományaikat jutassák el a kolozsvári ref. Nőszövetség részére a következő címen. Bekes Károly, Cluj Calea Mareschal Foch No. 38.

Példaadó adomány. Méltán lehet annak nevezni azt a nagy értékű adományt, melyet a nagybányai egyházmegyében levő egri-i egyházközség buzgó és igazán áldozatkész presbytere: Kádár Bálint hagyott végrendeletében az ottani egyháznak. Eddig is, egész életében mindig kivette részét minden áldozatból és halála utánra egész szép, tágas és rendezett házastelkét, valamint 70 köblös ingatlanát az egyháznak hagyományozta. Hálaadás volt ez Isten iránt, kinek áldását és kegyelmét sohasem feledte el és életében is sokszor kifejezte. Így el-el mondogatta: »Nem tudunk a feleségemmel elég hálát adni a jó Istennek, hogy nem voltunk soha olyan betegek, hogy orvos kellett volna házunkban.«

Lelkeszi főjegyző választás. A nagybányai e.-házm. presbyteriumai a Visky Ferenc egri-i lelkész lemondásával megüresedett főjegyzői tisztségre a szavazatok nagy többségével Gulya Géza apai lelkészt választották meg. Üdvözljük!

10.000 leis alapítványt tettek Szatmáron Hérmán István és felesége elhalt fiuk emlékére azzal, hogy mint »Hérman László emlékalap« a létesítendő szeretetház célját szolgálja. Az alap jelleget az adja meg, hogy a szülők ezt korán elhalt fiuk meghagyása szerint létesítették.

Száz esztendeje működik Arábia keleti partvidékén a keresztény misszió a mohamedán vallású arabok között. A munka nehézségét igazolja, hogy ez idő alatt a megkereszteltek száma mindössze 40 lélek. Ennyi volt 25 misszionárius és 25 misszionárius-feleség munkájának gyümölcse. De a látható eredményen kívül igen

nagy jelentőséghez jutott a munka azzal, hogy a misszionáriusok tevékeny orvosi munkát végeznek, amely által szinte nélkülözhetlenné tették magukat a lakosság és az arab hatóságok szemében. Ibn Szaid hedzsászi arab király rendszeresen támogatja a misszionáriusokat és szabad utat engedett részükre egész birodalmában. A misszionáriusok közül legismertebb Zwemmer Sámuel, aki 40 éven át munkálkodott az arabok között és fáradhatatlanul küzd a mohamedán misszióért. A missziói orvosok között dr Harrison végezte az uttörés nehéz munkáját. A magvetés nehéz, de a hűséges és önfeláldozó munkát az Úr áldása kíséri fogja.

SZERESZTŐI ÜZENET.

Áldott és üdvösséges ünnepet kívánunk lapunk munkatársainak és olvasóinak.

P..pp J. M...t. Örülök, hogy egyetértesz velem s ha távol vagyunk is egymástól, gondolkodásunk nem távolodott el.

F...n Gy... N...a. Cikkedre a jövő számban kerül sor.

Sz..cs A.. K....ny. Erről a tárgyról nagy anyagom van, de mihelyt lehet, hozom. Jól esik látnom, hogy nyugalmat találtál.

Cs. N. D. O...ny. Bizony ez eléggé elkésett, de akkor nyomban irtam szegényről. Azért a te emlékezésedet is beosztottam ebbe a számba, de ha anyagtorlódás miatt nem jöhet, akkor már teljesen elkésett.

B...i M. Ny..d. Csak a szerkesztőségnek küldött könyvről hozunk ismertetést, tehát kérjük a könyv megküldését.

Többeknek. Türelmet kérek, míg sor kerül.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Oradea.

ad 30
940 No. 2071—1940-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* 1597—1940. sz. körrendeletemben (hiv. lap 1940. évf. 75. old.) elrendeltem, hogy a nemzeti nevelésügyi minisztériumnak minden látogatási jegyzőkönyvből 1 drb. másolat 3 napon belül be kell küldeni. A körrendeletben ideiglenesen úgy intézkedtem, hogy a beküldés a látogatást végző közegegen át (hivatalos uton) történjék, míg a minisztérium másként nem dönt. Kérdésünkre a minisztérium 27.940—1940. sz. rendeletében azt a választ adta, hogy a 230.553—1939. sz. min. rendeletben kért másolatot a látogatási

jegyzőkönyvekről közvetlenül a minisztériumhoz (Min. Educației Național, Direcțiunea Inv. Particular) kell beküldeni 3 napon belül a látogatási után. Elő kell jegyezni az 1597—1940. sz. körrendelet-nél is. Oradea—Nagyvárad, 1940 március 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Sz. 2181—1940-III. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. lelkészi hivatalnak.* Miután több ízben előfordult, hogy postautalványon beküldött egyrészt köztartozás rendezését, másrészt jótékonycélokat szolgáló összegeknek részletezése illetve azoknak mikénti elszámolása nem közöltetett hivatalommal és így nem egy esetben szenvedett késedelmet a beküldött összeg elszámolása, ezekre való tekintettel felhívom nt. lelkészi hivatalokat, hogy a postautalványon vagy más uton beküldött összegek hovaforrását lehetőleg egyidejűleg közöljék hivatalommal. Együttal felhívom a figyelmet arra is, hogy a *nagyvárad* Ref. árvaház részére szánt pénzt vagy természetbeni adományokat a jövőben közvetlen az árvaház címére és pedig REFORMÁTUS ÁRVAHÁZ ORADEA Parcul Eminescu No. 26 szám alá sziveskedjenek eljuttatni, miután azoknak nyugtázása ugyanis hivatalom, hanem közvetlen az Árvaház vezetősége által történik. Oradea—Nagyvárad, 1940. március 14. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István sk. püspök.

Pályázat a bánsági egyházmegébe kebelezt ujszentesi egyházközség nyugdíjazás folytán megüresedett rendes lelkészi állásra. Javadam a lelkészi díjlevél szerint: 1. Lakás kerttel természetben. 2. 16 kat. hold agrárföld használata, melynek adóját a lelkész fizeti. 3. Készpénz évi 36.000 lei, havi előleges részletekben az egyház pénztárából. 4. 12 köbméter tűzifa, beszállítva. 5. Stóla, az egyházkerületi szabályrendelet szerint. 6. Államsegély. Kötelességek: Az ujszentesi anyaegyházban és a hozzácsatolt szórványokban az Egyházi Törvényekben megállapított összes lelkészi teendők végzése, beleértve a vallásoktatást és mindennemű belmissziói munkát is. Pályázati kérvények az Egyházi Törvény 16. §-ában előírva bizonyítványok bemellékelésével előirt mellékletekkel és állampolgári bizonyítvány csatolásával, a bánsági egyházmegye esperesi hivatalához (Lugos, jud. Severin) küldendő a hirdetés közzétételétől számított 3 hét alatt. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó. Oradea—Nagyvárad, 1940. márc. 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, sk. püspök.

Pályázat. A *Református Árvaházi Képes Naptár* 1941. évi (XV.) évfolyamában közlendő irodalmi művekre pályázatot hirdetek. Az irodalmi mű tárgya egyházunk multjáról vagy egyházunk jelen életéről meritett legyen. Terjedelme a szokásos nagyságot ne haladja túl. Az elfogadott munka jutalomba részesül. A pályamunkák alulírottakhoz küldendőek 1940. május 30-ig. Nagyvárad, 1940 márc. 19. *Csernák Béla* az iratterjesztési bizottság elnöke.

Onor. Școala Primară reformată
Str. Prefecturii 1. Oradea

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

„Reformátusok Lapja” a Piatr. Craiului Ref. Egyházker. Hivatalos Közlönye

Szerkesztőség és kiadóhivatal:	⊗	Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél
Református Püspöki Hivatal Oradea,	⊗	évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
Strada Alexandrii 31.	⊗	ára 10 lei. — Megjelenik minden
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.	⊗	hónap 1., 10. és 20-ik napján.

ÚJ KIADÁSÚ

HANGJEGYES NAGYBETŰS ÉNEKESKÖNYV MEGJELENT!

Ára változatlanul 100 leu.

Kapható az Egyházkerület Tankönyvraktárában.
(Püspöki Hivatal Oradea, Strada Alexandrii 31.)

Bármilyen az egyház közigazgatását szolgáló hivatalos nyomtatvány, boríték, levélpapír, presbiteri gyűlési meghívó, jegyzőkönyvnek vonalas papír stb. megrendelhető A PÜSPÖKI HIVATALNÁL.